

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 13. TRAVNJA 2007. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 216

Informativno-politički tjednik. Izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

ISSN 1451-4257

INTERVJU

TOMISLAV ŽIGMANOV

POLEMIKA OKO »TV TJEDNIKA«

klasje

naših ravni

ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST, UMJETNOST I ZNANOST

3 - 4.
2007.

ISSN 1451-2521

NOVI BROJ U PRODAJI!

Augustin Juriga: Bake (Zlata Markov Baranji, Palicki perivoj)

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija P. Matarić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR:

Zvonimir Perušić

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine pod
rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

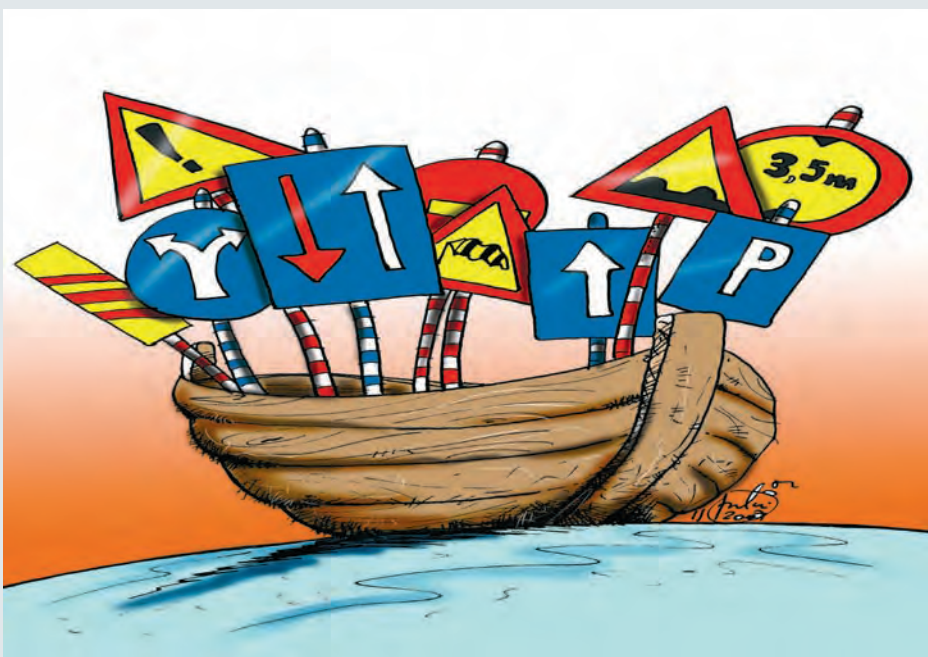
Elastični metar

Možemo li dužinu mjeriti elastičnim metrom? Zsigurno ne možemo, jer će mjera ovisiti o tomu koliko rastegnemo naš neprecizni »mjerni instrument«. Za objektivno mjerenje dužine rješenje je primijeniti precizni i pouzdani instrument. Ali dužina je nešto sasvim mjerljivo, a kako mjeriti stvari u koje su uključene ljudske emocije, ukusi i interesi. Za to su nam potrebni mnogo složeniji mjerni instrumenti ukoliko ih želimo sagledavati objektivno, a time se, dakako, bavi znanost.

Ali, naravno, ne opažaju i ne mjere stvari i pojave samo znanstvenici već svako živo biće opaža, klasificira i »mjeri« stvari u skladu sa svojim personalnim konstruktima. Poznata je tema u psihologiji kako različiti ljudi istu pojavu različito percipiraju i procjenjuju u ovisnosti od svojih uvjerenja, vrijednosnih orijentacija, emocionalnog stanja i subjektivne involviranosti. Tako, na primjer, tamo gdje netko vidi opasnost za sebe ili svoju skupinu, drugi će vidjeti tek benignu pojavu. I tako dolazimo do »slučaja« koji je uzburkao duhove u hrvatskoj zajednici. Ocjena izrečena od strane jednog književnika, kako je za kvalitetu i napredak potrebna kritika i da ista nedostaje u hrvatskoj zajednici, zazvučala je različito za različite ljude. Barem sam ja baš tu njegovu ocjenu zapamtila. I ne mogu mu ne dati za pravo u tome, jer kritika je sasvim normalna, dapače nužna, u svakoj vrsti stvaralaštva. Za neke druge gledatelje istog razgovora i istog govornika interesantnije su bile njegove nevješto skrivane suze ili, pak, njegove druge izrečene ocjene i kritike. Toliko interesantne i »skandalozne« da su pokrenute i institucije kako bi se očitovale o ovome »slučaju«.

No, zasigurno ne bi svega toga bilo, da nije riječ i o nečemu drugom – a to je sama TV emisija i tko će biti nositelj produkcije. Hoće li se emisija vratiti njezinom osnivaču, koji se je zbog nedostatka novca bio nakratko spreman odreći ili će ostati kod onih koji su je prihvatili i radili kako su znali i umjeli. Ovo je, pak, sasvim druga tema i zna se tko je nadležan za informiranje u hrvatskoj nacionalnoj zajednici. To je Hrvatsko nacionalno vijeće. I vjerojatno, da je na jednoj od prethodnih sjednica, na kojoj je ova točka i bila na dnevnom redu, ovo pitanje raspravljeno, i da su vijećnici donijeli odluku o tome što će biti s TV tjednikom, suze Vojislava Sekelja ne bi bile tema.

J. D.

Polemike oko »TV Tjednika«

Utemeljene kritike ili benigni povod? 4,5

Trendovi kretanja cijena na tržištu

Kalkulacije proljetnih kultura 22, 23

Izložba Ivana Balaževića otvorena u Zagrebu

Igra punog i praznog 28

Novi rekord

Letići vlak 40

Polemike oko »TV Tjednika«

Utemeljene kritike

Prilog razgovora s Vojislavom Sekeljom u emisiji »TV Tjednik«

Odbor HNV-a za informiranje je prošloga tjedna reagirao na prilog o književniku Vojislavu Sekelju prikazan u emisiji na hrvatskom »TV Tjednik« koja se emitira na subotičkoj televiziji YU ECO. Na sjednici koja je sazvana u ovom povodu, predsjednik Odbora Milovan Miković je ocijenio kako su u prilogu prikazane nekontrolirane emocije književnika što narušava etiku novinarske profesije, te izrazio nezadovoljstvo spram ovakvog prikaza jednog hrvatskog književnika. U takvom stanju, kako je naveo Miković, sugovornik je bio manipuliran i iznio je niz netočnih tvrdnji o aktivnostima hrvatske zajednice. Podsjetimo, u

godine, kada ju je preuzeo producirati HNV.

NISAM IZMANIPULIRAN: U povodu spomenutog reagiranja, književnik Vojislav Sekelj u izjavi za naš list kaže kako se ne smatra izmanipuliranim, te dodaje da mu ne treba »drveni advokat«. »To što sam rekao je moje osobno mišljenje, a jesam li ja u pravu izvolite prosuditi sami. Činjenica je da je intelektualna dimenzija u hrvatskoj zajednici, pa i u Subotici, na vrlo niskoj razini već dugi niz godina. Što mi kažemo da imamo 130 'akademika' (članova Hrvatskog akademskog društva sa sjedištem u Subotici, pr. a.), Francuska ih ima 110. Što se tiče onoga što sam rekao o 'Hrvatskoj riječi', mislim da ste

Sekelj: Rasplakao sam se i prije

»U razgovoru s novinarima reagirao sam emotivno i nemam ništa protiv toga što je to u prilogu objavljeno. Rasplakao sam se i na svojoj književnoj večeri i to nikom nije smetalo«, kaže književnik Vojislav Sekelj govoreći o reakciji Odbora zbog »nekontroliranim emocijama« prikazanih u prilogu.

Groznica: Bez prigovora na način uređivanja

»Važno je da je kontinuitet emitiranja 'TV Tjednika' osiguran, da se pojavilo nekoliko novih mladih suradnika, da je osigurana programska raznovrsnost priloga. U tom smislu, nema se što prigovoriti načinu na koji se emisija uređuje. Osobno tu emisiju, koja je lokalnog karaktera ne mogu pratiti, tako da ne mogu niti komentirati njenu kvalitetu. S druge strane, uz sve uvažavanje značaja te emisije za Hrvate u Subotici i okolini, zbog razuđenosti hrvatskog naroda, HNV ima daleko veću zadaću osigurati prostor u medijima na regionalnoj, pokrajinskoj ili čak državnoj razini i stvoriti preduvjete da se i na taj način što kvalitetnije predstavimo u okruženju«, kaže Mato Groznica, član IO HNV-a zadužen za informiranje.

tom kontekstu Miković je netočnim ocijenio Sekeljeve tvrdnje da hrvatska zajednica nema nikakav intelektualni kapacitet, kao i da NIU »Hrvatska riječ« nema kvalitetnih kadrova.

Također, Miković je predložio da se na sljedećoj sjednici Izvršnog odbora Vijeća tragom ovih informacija raspravlja o uređivanju emisije »TV Tjednik« i da se na sljedećoj sjednici HNV-a predloži povjeravanje produkcije ove emisije NIU »Hrvatska riječ«, koja ju je producirala dvije godine i pol godine, odnosno do konce prošle

prije svega kadrovski vrlo skromni, ima vas pet-šest ljudi... Na to sam mislio. O koncepciji lista, a to sam rekao i to ću uvijek potvrditi, mnogo je zastupljena folklorizacija. Nemam ja ništa protiv folklor kao folklor, ali u novinama ako nije Prelo onda je Dužijanica, ako nije Dužijanica u Subotici, onda je u Somboru... Glede nakladničke djelatnosti 'Hrvatske riječi' to je lijepo, opsežno jest, ali činjenica je da mi nemamo nijedan ozbiljniji prikaz izvan Subotice. Gospodin Miković piše recenziju i piše prikaz u 'Hrvatskoj riječi', pa neka

nade nekog kritičara da to napiše. Nisu li to činjenice? Na književnoj večeri Petka Vojnić Purčara i Jasne Melvinger u Subotici bilo je šesnaest gostiju, pa zar to nije sramota? Neka se oni zapitaju jel' je to bruka intelektualna?«, objašnjava Sekelj.

KOMENTAR KRITIKA: Upitan za komentar kritika upućenih na spomenuti prilog, urednik emisije »TV Tjednik« Dragan Jurakić nije htio dati izjavu za naš list, već je najavio kako namjerava »iskoristiti svoje pravo odgovoriti pismenim putem«.

e ili benigni povod?

ednik« izazvao je reakcije Odbora HNV-a za informiranje

Neku vrstu komentara uspjeli smo dobiti od člana IO HNV-a zaduženog za informiranje *Mate Groznice*, s obzirom da je napomenuo kako o tome nije ni od koga službeno obaviješten, jer priopćenje ili zapisnik sa spomenute sjednice nije dostavljen u Ured HNV-a, kao i da ne može komentirati »kuloarske priče ili napise iz

lokalnih frekvencija, jer to bi trebali biti prioriteti u ovom momentu«, dodaje Groznica.

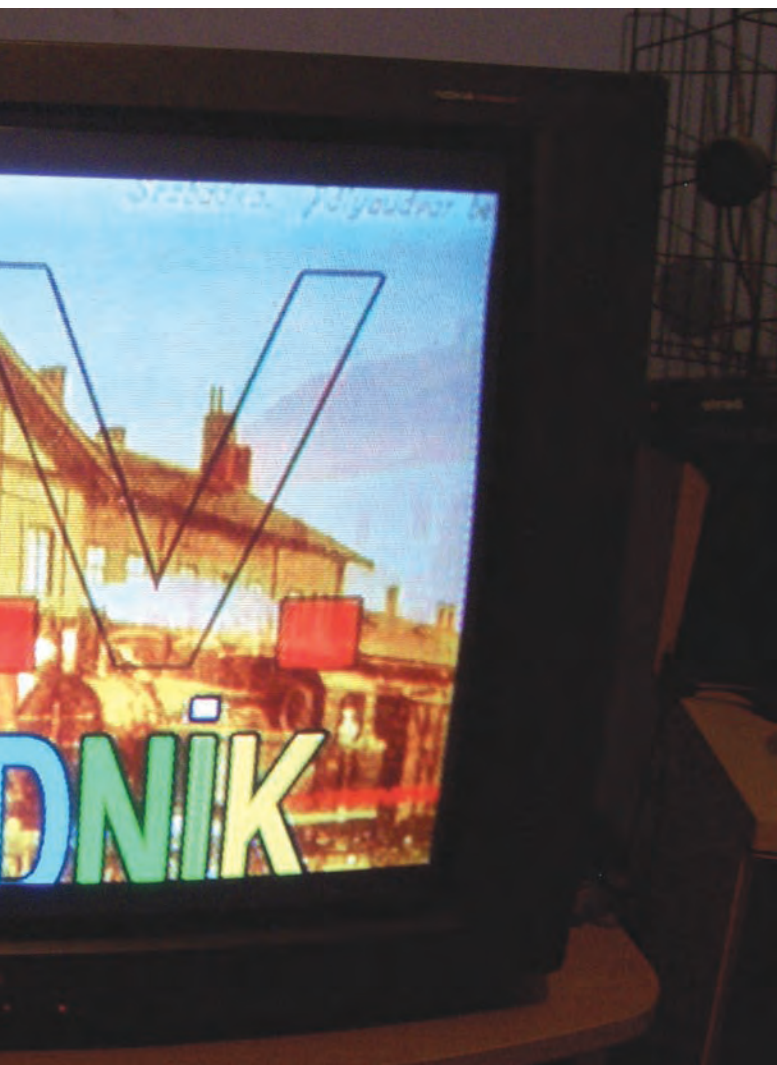
Na pitanje zbog čega je nakon 125 emisija, »TV Tjednik« povjeren drugoj produkciji i uredniku, Groznica kaže: »NIU 'Hrvatska riječ' je odustala od produciranja te emisije koncem prošle godine, uz obrazloženje da je prestalo finan-

smjeru očuvanja identiteta našega naroda, te su s tim u svezi i pokušali spriječiti gašenje ove emisije. Želeći da se ne prekine produkcija ove emisije, javila se nekolicina entuzijasta koji su prihvatili dalje raditi i uz suglasnost i potporu IO to je tako i započelo. U svakom slučaju, mi ćemo vidjeti u IO što i kako će dalje s emisijom biti i o tome će se očitovati vijećnici HNV-a. Hoće li i u kom obliku ta emisija nastaviti postojati, svakako vam ne mogu reći, a kao što rekoh posao IO i nije da se bavi produciranjem«, rekao je Groznica.

PROMAŠENI SADRŽAJI: S kritičkim tvrdnjama Odbora HNV-a za informiranje slaže se *Zvonimir Perušić*, direktor NIU »Hrvatska riječ« koja je do početka ove godine producirala »TV Tjednik«.

prilog kruži po različitim emisijama, od HTV-ovih programa, preko 'Prizme' na Televiziji Vojvodine, do 'TV Tjednika', tako da neke događaje vidimo tri puta, a neke niti jednom. Izbor suradnika emisije također je problematičan, a s novim urednikom odbili su surađivati svi prethodni suradnici 'TV Tjednika'. Trebalo bi ih pitati zbog čega«, kaže Perušić dodajući kako je u prethodne dvije godine, dok je producent »TV Tjednika« bila NIU »Hrvatska riječ«, termin bio odličan a emisija bila dobra, dok »sada imamo loš termin i lošu emisiju«.

Emisija je u prethodne dvije i pol godine, do prelaska u produkciju HNV-a, financirana uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća, Vlade Republike Hrvatske

medija.« »Ne mogu vjerovati da se Odbor za informiranje HNV-a sastaje tako benignim povodima, a da se nije sastao prilikom ulaska u privatizaciju lokalnih elektroničkih medija ili glede raspisivanja natječaja za dodjelu regionalnih i

ciranje iste putem nekog projekta, te istu stavilo Izvršnom odboru HNV kao 'vruć krumpir', kao da je posao IO HNV-a produciranje takvih emisija. Stav IO je bio i ostao da se koliko je god moguće podrži svaki napor koji ide u

Perušić: Kontraproduktivna i neprimjerena emisija

»Emisija 'TV Tjednik' emitira se na privatnoj televiziji, znači nije nikakav obavezan program, pa ako je već ne mogu raditi oni koji to umiju, bolje da se i ne emitira. Ovako je ona kontraproduktivna, umjesto da afirmira pripadnike hrvatske zajednice, i samu zajednicu, u njoj se zajednica predstavlja na način koji ne smatram uvijek primjerenim«, kaže direktor NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić*.

»Sadašnji problem emisije 'TV Tjednik' školski je primjer kako se za kratko vrijeme može upropastiti ono što je netko drugi gradio godinama. Ovaj problem potječe od momenta kada je njeno uređivanje preuzela osoba koja očigledno nije najbolji poznavatelj niti profesije, niti hrvatske nacionalne zajednice. Nemam ništa protiv da Dragan Jurakić uređuje TV emisiju za Hrvate u Vrbasu, ako oni to žele, ali emisiju za Hrvate u Subotici trebalo bi prepustiti onima, koji tu žive i poznaju materiju. U protekla tri mjeseca u toj je emisiji bilo promašenih sadržaja, pogrešnih i nebitnih sugovornika, pri čemu su mnoge važne informacije redovito izostajale. Dešava se i da isti

i Ministarstva kulture Republike Srbije, sredstvima odobrenim po natječajima.« Pred kraj 2006. godine ta su sredstva potrošena i mi smo tražili mogućnost da se premosti financiranje emisije, do raspisivanja novih natječaja, koji su najavljeni za proljeće ove godine, a tad su odista i raspisani. Dakle, trebalo je naći prijelazno financiranje za samo dva-tri mjeseca. Nažalost, zbog određenih nesporazuma do toga rješenja nismo došli, pa je uređivanje emisije povjereno onome, tko pruženu šansu očito nije znao iskoristiti«, kaže Perušić objašnjavajući razloge zbog kojih je »Hrvatska riječ« prestala producirati ovu emisiju.

Davor Bašić Palković

Vivisekcija emocija

Slabo zapržena čorba

U broju 215 od 6. travnja u Hrvatskoj riječi tiskan je tekst (pamflet) s naslovom Sjednica Odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća za informiranje i naslovom Kritički o uređivanju »TV Tjednika«. Povod je emisija TV Tjednik emitirana na subotičkoj YU ECO televiziji. Tekst u Hrvatskoj riječi počinje optužbom: »Na YU ECO televiziji, prikazan je prilog o književniku Vojislavu Sekelju, kojim se hrvatska nacionalna zajednica predstavlja u vrlo ružnom svjetlu«. Prije svega to nije bio prilog, obzirom da je glavno jelo servirano poslije, a

iz kuhinje Milovana Mikovića. Bio je to običan intervju ili benigni razgovor s mladom ekipom televizije. Odgovarao sam na postavljena pitanja. Nameće se pitanje kako se jedna zajednica može predstaviti u ružnom svjetlu. Postoje dva načina: ili vjerujemo u kolektivnu krivicu ili se pojedinac, osoba paranooidno identificira s nacionalnom zajednicom. U tekstu u »Hrvatskoj riječi« je u pitanju ovo drugo. Dalje se spočitava da su prikazane nekontrolirane emocije književnika. Glupo, ako su emocije kontrolirane onda više nisu emocije, no po nekima postoje i kontrolirane emocije. Nikakvih manipulacija nije bilo. Na razgovor sam pristao svojom voljom što ne predstavlja poteškoću da MM prstom zaprijeti i kaže: »Prosvjedujem što se na ovakav način predstavlja jedan hrvatski književnik«. Ma nemojte. Uбудuće ako se nekoga želi predstaviti mora se prethodno otići u kuhinju Odbora za informiranje. Tamo ima dobrih recepta iz starih vremena. Tvrdnja o negativnom predstavljanju zajednice, u druga minula vremena dotičnog bi, kao neprijatelja društva, zajednice i države odvela na ljetovanje bar na šest mjeseci i to na zeleni otok. Predlažem HNV-u da se u okviru Odbora HNV-a za informiranje osnuje i odjel za emocije.

Opaska da u hrvatskoj zajednici nema nikakvih intelektualnih kapaciteta, odnosi se na to da ne postoji kritički odnos prema stvarima i pojavama. Tvrdnja MM da Hrvatsko akademsko društvo broji preko 130 članova predstavlja krunski argument. Što može značiti preko, možda ih ima čak i 1300 članova. Uostalom,

u maniru je MM da se razbacuje brojevima. On točno zna koliko recimo jedna zbirka poezije ima riječi.

Prema tome u »prilogu« odnosno intervjuu, nisam iznosio nikakve tvrdnje, nego razmišljao i iznosio svoja mišljenja o stanju u našoj zajednici a na postavljena pitanja. S mišljenjem se možemo slagati ili ne, polemizirati ili ga ignorirati. A u »Hrvatskoj riječi« u tekstu »Kritički o uređivanju TV Tjednika« iznose se zaključci bez sudova i sudovi bez zaključaka. Uostalom, u tekstu je sve providno, čorba je slabo zapržena. Nisam u pitanju ja. Upravo ovdje se želi manipulirati mojim imenom. Zapravo u pitanju je produciranje emisije »TV Tjednik«. Zar nije upitno da Odbor za informiranje tako brzo reagira, nervozni su što »TV Tjednik« nije pod dirigentskom palicom NIU »Hrvatska riječ«, pa MM kaže: »...da se na sljedećoj sjednici Izvršnog odbora Vijeća tragom informacija koje su predložene na sjednici Odbora Vijeća za informiranje raspravlja o uređivanju emisije 'TV Tjednik'. I da se na sljedećoj sjednici HNV-a predloži povjerenje produkcije ove emisije Novinarsko – izdavačkoj kući »Hrvatska riječ«. Tu leži zec, a ne u emocijama književnika Vojislava Sekelja.

Glasilu Pučke kasine 1878 je već u toj kuhinji. Čitajući impresum Glasila nalazim imena, i ne pojmim gdje bi se oni sa ili bez emocija mogli naći, jasno samo u impresumu.

Nekontrolirana Rič mi i dalje fali.

Vojislav Sekelj

Reagiranje na tekst »Kritički o uređivanju TV Tjednika«

Uši cara Trajana

Kada je Ivana Dulić-Marković zaplakala pred kamerama u skupštinskom holu, niti jedan novinar nije prozvan kako manipulira njenim osjećanjima. Niti je jedna strukovna udruga novinara s te točke osporila iznošenje njenih stajališta. Dapače, bila je to potvrda dramatičnog ataka na njen ljudski i nacionalni integritet.

Prosvjed Milovana Mikovića u povodu emitiranja intervjua pjesnika Vojislava Sekelja u emisiji TV TJEDNIK na YU ECO kanalu, ima drugi cilj. Sjednicu Odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća za informiranje sazvao je radi toga u potaji. Drugačije i nije mogao plasirati svoj strah kao stajalište odjela HNV-a. Potporu su mu pružili uglavnom braća po nestručnosti.

Da doista ozbiljno misli kako je Vojislav

Sekelj izmanipuliran, Miković ne bi dalje polemizirao sa iznetim stajalištima na toj skrovitoj sjednici. Da može valjano braniti svoj (ne)rad ne bi uskliknuo: hrvatska zajednica – to sam ja, dakle izneta je ružna slika o nama! Da zna išta o novinarstvu ne bi urednika optuživao za ono što je sugovornik iznio kao osobno mišljenje. Taj aršin rabio je Milošević za mandata radikalnog ministra informiranja Aleksandra Vučića. Bio je to tada delikt mišljenja! A što je danas? Da se potrudio biti stručan pozvao bi se na određen članak u Zakonu o javnom informiranju kao i na točku Kodeksa novinara o kojoj govori. Doista, tko je od njih član nekog društva novinara?

Da doista skrbi za posao kome resorno predsjedava, pitao bi tko je sebi dao pravo samovoljno prekinuti produciranje emisije TV

TJEDNIK. Pitao bi se i zašto je tako važan i skup segment informiranja na hrvatskom jeziku skoro dva mjeseca funkcionirao bez ikakve financijske potpore. Sad je svježi novac stigao i hrvatski interes u njima se probudio! Zanimalo bi ga valjda i zašto je raniji producent u startu uskratio računalo za montažu snimljenog materijala pa čak i tonsku miksetu i rasvjetu.

Ali od svega Mikovića samo zamima njegovo izravno prozivanje od pjesnika koji ima nesumnjivo ime, a preveden je na čak devet jezika. Zato se krije od pravih pitanja. Zato mu smeta što se surovo vidi kako Vojislav Sekelj bukvalno strepi za svoj opstanak, a on sjedi u ničim izazvanom blaženom (ne)radnom mjestu. Taj intervju je naćeo pravu temu o tome kakve su uši u Cara Trajana! Zato kao urednik TV TJEDNIKA nudim svoj trojici da javno i izravno raspravimo to pitanje na valovima Radio-Subotice u hrvatskom programu.

D. Jurakić

Okrugli stol o budućnosti manjinskih medija

Privatizacija se ne može zaobići?

Kako za sada stvari stoje, mediji na manjinskim jezicima u statusnom se smislu ne razlikuju od medija koji izvještavaju na većinskome jeziku, tako da oni ne mogu izbjeći privatizaciju. Koliko je god argumenata protiv takvog rješenja informiranja na jezicima nacionalnih zajednica izneseno u proteklih nekoliko mjeseci, taj proces mora biti završen do konca ove godine i za sada nema alternativu koja bi bila utemeljena na zakonu.

Ova je tema bila i predmetom rasprave na okruglom stolu, koji je u Novom Sadu prošloga četvrtka organiziralo Nezavisno društvo novinara Vojvodine, a na kojemu su govorili predstavnici različitih zainteresiranih segmenata društva – od predstavnika pokrajinskih tajništava za informacije, te propise, upravu i nacionalne manjine, do predstavnika nevladinih udruga, Agencije za privatizaciju, Nezavisnog udruženja novinara Srbije i – samih predstavnika manjinskih medija.

Opći je zaključak okrugloga stola, da se za medije na manjinskim jezicima mora pronaći drugačije rješenje od proste privatizacije, budući da ovi mediji nemaju šansu opstati na tržištu, a nacionalnim se zajednicama zakonom garantira mogućnost informiranja na vlastitom jeziku. Jedno od najčešće spominjanih mogućnosti jest privatizacija, ali uz obvezu države da oformi specijalni fond, iz kojega će se financirati neometano izdavanje pisanih medija na jezicima nacionalnih zajednica, te emitiranje radijskog i TV programa na manjinskim jezicima.

Među brojnim sudionicima ovog iznimno dobro posjećenog skupa u prostorijama NDNV, bili su i pokrajinski tajnik za informacije *Milorad*

Durić, pokrajinski tajnik za propise, upravu i nacionalne manjine *Tamas Korhecz*, predsjednica NUNS-a *Nadežda Gaće*, predstavnik Agencije za privatizaciju *Mirjana Mioviski*, te direktorica Novosadske novinarske škole *Mirjana Pušin*.

Z. P.

Josip Ivanović obranio disertaciju na novosadskome Filozofskom fakultetu

Još jedan doktor znanosti

U petak 30. ožujka na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Novom Sadu mr. sc. *Josip Ivanović* je obranio doktorsku radnju pod naslovom »Povezanost religioznosti i religijskog znanja s osobinama ličnosti srednjoškolske omladine« i tako stekao naslov doktora pedagoških znanosti. Mentor na izradi doktorske teze bio je dr. sc. *Rade Rodić*, red. prof. u mirovini, a radnja je obranjena pred povjerenstvom koje su, uz mentora, činili i dr. sc. *Lajos Gönc*, red. prof., dr. sc. *Katalin Káich*, red. prof., dr. sc. *Emil Kamenov*, red. prof., i dr. sc. *Olivera Gajić*, doc. Doktorska disertacija ima interdisciplinarna teorijsko-empirijska i metodološka obilježja, a povjerenstvo je u svojoj ocjeni, među ostalim, zabilježilo i sljedeće: »Kandidat je pružio, već samom problematizacijom brojnih pedagoških i psihološko-religioloških saznanja i njihovim postavljanjem u metodološku mrežu funkcionalne međuovisnosti sa saznanjima drugih znanstveno-disciplinarnih matrica, značajan doprinos suvremenoj pedagoškoj teoriji. Ovim istraživačkim radom pokušalo se problematizirati religioznosti mladih

Dr. sc. Josip Ivanović

prići na noumenološki način iz pozicije pedagoških znanosti, i utvrđeno je da je to, ne samo imalo smisla učiniti, već da je to bio jedini ispravan put kojim se moglo ići, posebno kod nas«.

Josip Ivanović je rođen 16. ožujka 1954. u Somboru. Nakon pohađanja osnovne i srednje škole u Subotici, osnovne studije je završio na zagrebačkome Filozofskome fakultetu, na kojemu je 1989. obranio i magistarsku radnju pod naslovom »Djelovanje subotičke gimnazije u odgoju i obrazovanju mladih generacija (1747-1977)«. Tijekom devedesetih profesor je sociologije u subotičkoj gimnaziji, a usporedo nekoliko predmeta predaje i u Biskupijskoj gimnaziji »Paulinum«, te na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije, čiji je i tajnik. Od prije nekoliko godina radi na Pedagoškom fakultetu u Somboru, a od školske 2006/07. prešao je raditi na subotički Učiteljski fakultet na mađarskom jeziku.

Ivanović je prisutan i u društvenom i kulturnom životu hrvatske zajednice u Vojvodini. Bio je prvi predsjednik Hrvatskog akademskog društva, te prvi predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Sjednica Nadzornog odbora HNV-a

Nema nepravilnosti u tromjesečnom poslovanju

Uvidom u izvode poslovne banke o stanju financijskih sredstava na računu Vijeća, konstatirano je da su stalni mjesečni troškovi za isplatu plaća, naknada po ugovorima, režijski i materijalni troškovi utemeljeni u cijelosti

Sa sjednice Nadzornog odbora: Predloženo je preispitivanje mogućnosti smanjenja troškova

Na sjednici Nadzornog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća održanoj 5. travnja u Subotici, razmatrano je materijalno-financijsko poslovanje HNV-a za period od 1. siječnja do 31. ožujka 2007. godine. Pokraj predsjednika Nadzornog odbora *Martina Bačića*, na sjednici su bili nazočni članovi ovog odbora *Vesna Prčić* i *Zvonko Sarić*, kao i knjigovođa *Sandor Szabadi*, dok je na nastavku sjednice održanoj 10. travnja, bio nazočan i zamjenik predsjednika Nadzornog odbora *Alojzije Firanj*.

Sa knjigovođom su pregledani izvodi poslovne banke o stanju na računu HNV-a i razmatrana je osnovanost svake isplate. Prema riječima knjigovođe poslovanje je vršeno u skladu s pozitivnim propisima. Uvidom u izvode poslovne

banke o stanju financijskih sredstava na računu Vijeća, konstatirano je da su stalni mjesečni troškovi za isplatu plaća, naknada po ugovorima, režijski i materijalni troškovi utemeljeni u cijelosti.

Donijet je i zaključak da su ostali neisplaćeni razni doprinosi iz 2005. i 2006. godine, a na te doprinose treba platiti i pripadajuće zakonsko-zatezne kamate, a

Nadzorni odbor traži da se na

Otvoreno pismo skupine vijećnika HNV-a

Vijećnik HNV-a Lazo Vojnić Hajduk je »u ime skupine vijećnika« uputio otvoreno pismo predsjedniku Nadzornog odbora Martinu Bačiću u kojemu se navodi da ima prekršaja u financijsko-materijalnom poslovanju Vijeća. U otvorenom pismu se, među ostalima, kao primjer prekršaja navodi da ne postoji odluka Izvršnog odbora HNV-a niti Vijeća o isplati plaće predsjednici Izvršnog odbora Vijeća Slavici Peić, isplata putnih troškova članu Izvršnog odbora Vijeća Mati Groznici vrši se mimo Pravilnika o naknadi putnih troškova i drugih troškova u HNV-u, a navodi se i da se financijska sredstva iz proračuna raspodjeljuju mimo Pravilnika o izboru i utvrđivanju programa javnih potreba u hrvatskoj zajednici.

sljedećoj sjednici Vijeća iznese završni račun, s obzirom da je rok za podnošenje završnog računa bio 28. veljače, a isto tako i proračun Vijeća za 2007. godinu treba biti neodložno iznijet na prvoj sjednici HNV-a.

Nadzorni odbor smatra da dužnosnici koji primaju nadoknade u fiksnom mjesečnom iznosu ne trebaju dobivati i posebnu nadoknadu za prisustvo na sjednicama organa i radnih tijela Vijeća, kako je to do sada bila praksa. Isto se odnosi i na zaposlene osobe u Vijeću. Zbog toga bi trebalo pristupiti izmjeni općih akata Vijeća kojima se reguliraju isplate naknada.

Izvršnom odboru HNV-a predloženo je da stavi na dnevni red prijedlog da se razriješi dužnosti član Nadzornog odbora *Branko Melvinger*, jer do sada nije prisustvovao ni na jednoj sjednici ovoga tijela, a zbog efikasnosti rada Nadzornog odbora, predlaže se da novi član bude iz Subotice. Nadzorni odbor predlaže i da se preispita mogućnost smanjenja ukupnih troškova koji čine većim dijelom trošak spram mjesečne dotacije i da se sredstva preusmjere za financiranje oblasti radi kojih je osnovan HNV.

Svi ovi zaključci i prijedlozi prihvaćeni su jednoglasno, a glasanjem nije prihvaćen prijedlog Zvonka Sarića da se raspravlja o otvorenom pismu koje je vijećnik Lazo Vojnić Hajduk u ime skupine vijećnika HNV-a uputio predsjedniku Nadzornog odbora Martinu Bačiću u kojemu se navodi da ima prekršaja u financijsko-materijalnom poslovanju Vijeća.

Z. S.

Dr. sc. Nevio Šetić i dr. sc. Ante Kutle boravili u Subotici

Suradnja na polju obrazovanja

Cilj posjeta, kako je istaknuo državni tajnik za osnovno obrazovanje RH Nevio Šetić, bio je upoznati se s načinom i uvjetima te razvitkom mogućnosti školovanja pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Općini

»D rago nam je što se u Subotici odvija obrazovanje pripadnika hrvatske manjinske zajed-

prigodom posjeta Općini Subotice. Skupa s njim u posjetu je boravio i predsjednik Udruge »Lijepa naša« dr. sc. Ante Kutle, a primila ih je

subotičke Gimnazije »Svetozar Marković« Slobodan Čamprag, šef Odjela društvenih djelatnosti u Općini Grgo Francišковиć, te

ve dviju država u osiguravanju konzumiranja manjinskih prava u oblasti obrazovanja.

Edit Molnár Pinter je, među ostalim, istaknula kako Općina financijski pomaže putovanje nastavnika i profesora hrvatskih odjela na stručna usavršavanja u Republiku Hrvatsku, te prijevoz učenika prigodom posjeta susjednoj državi.

S aktualnim stanjem i problemima obrazovanja na hrvatskom jeziku u Subotici, ali i u ostalim dijelovima Vojvodine, goste je upoznao Dujo Runje, istaknuvši potrebu srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja Hrvata u Pokrajini na materinjem jeziku.

Predstavljajući rad Udruge »Lijepa naša«, predsjednik Ante Kutle je naveo kako škole iz Općine Subotica nekoliko godina unatrag sudjeluju na ekološkom kvizu »Lijepa naša« i manifestaciji »Dani kruha« koje ova udruga organizira, a razmatrana je i mogućnost suradnje i drugih škola u Općini s ovom udrugom.

Gosti iz Hrvatske su u srijedu posjetili Hrvatsko nacionalno vijeće gdje su ih primili predsjednik Branko Horvat i predsjednica Izvršnog odbora HNV-a Slavica Peić, a kako je najavljeno, u okviru trodnevnog boravka trebali su posjetiti pokrajinskog tajnika za obrazovanje i kulturu Zoltána Jegesa, osnovne škole u Subotici i Podunavlju (Somboru, Bačkom Monoštoru, Bačkom Bregu i Sonti) u kojima se izvodi nastava na hrvatskom jeziku, te subotički vrtić »Marija Petković«.

D. B. P.

Upoznavanje s obrazovanjem na hrvatskom jeziku u Subotici

nice na materinjem jeziku, što je put prema cjelovitom obrazovanju koje se nastoji zaokružiti kroz otvaranje srednje škole, a postoje i ideje o eventualnim studijama na hrvatskom jeziku«, rekao je državni tajnik za osnovno obrazovanje iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske Nevio Šetić, u srijedu 11. travnja

članica Općinskog vijeća zadužena za obrazovanje Edit Molnár Pinter. Goste je također pozdravio i predsjednik Općine Géza Kucsera, a sastanku su nazočili ravnatelj OŠ »Ivan Milutinović« i predsjednik Aktiva osnovnih škola u Subotici Ivan Stipić, direktor PU »Naša radost« Jašo Šimić i njegov zamjenik Dujo Runje, ravnatelj

predstavnic Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici Mirela Lucić.

Cilj posjeta, kako je istaknuo državni tajnik za osnovno obrazovanje Šetić, bio je upoznati se s načinom i uvjetima te razvitkom mogućnosti školovanja pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Općini, kao i usporediti susta-

Tomislav Žigmanov, autor knjige »Hrvati u Vojvodini danas: traganje za identitetom«

Uspješna rješenja problema počivaju na ispravnoj dijagnozi

Nama će svijetlija budućnost biti samo ukoliko budemo imali realnu sliku o nama samima i ako se na produktivan način budemo bavili sobom

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Tomislav Žigmanov jedan je od rjeđih vojvođanskih autora koji analizira procese u hrvatskoj zajednici u suvremenoj situaciji, osobito od 1990. godine, a manje se bavi njezinom prošlošću, tradicijom. To je izravna posljedica napora autora da se Hrvati u Vojvodini prestanu idealizirati i svoditi na folklornu zajednicu, kao i da se suvremena situacija hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, sagleda realno usprkos tomu što slika koja se dobiva nije povoljna i da to mnogi ne vole čuti. Osim u brojnim publikacijama, njegovi analitički članci objavljeni su prošle godine u nakladi Hrvatske sveučilišne naklade u knjizi »Hrvati u Vojvodini danas: traganje za identitetom«. Za sada se još nije pojavila i u Vojvodini.

Prema mišljenju autora, jedan veliki dio problema s kojim se hrvatska zajednica suočava je izravna posljedica temeljnog nerazumijevanja što je to hrvatstvo i kamo bi ono trebalo ići. Za sebe kaže kako nastoji svoje analize utemeljiti u činjenicama, bez obzira na boju slike, koja se iz njegovih analiza doima dosta tamnom, i cijenu koju plaća u zajednici koja sebe prečesto zna idealizirati.

HR: Kako gledate na budućnost nacionalno-manjinskih prava i politike u kontekstu europskih integracija?

Jedno je sigurno – izostajat će teži oblici kršenja ljudskih prava nad pripadnicima manjina, što je za Hrvate u Vojvodini, s obzirom na iskustva iz devedesetih, itekako od značaja. S druge strane, državama se smanjuje prostor za simulaciju kada je u pitanju stvaranje uvjeta za ostvarivanje manjinska prava. Pa ipak, ne treba imati iluzija u svezi s Europom! Poznato je da većina europskih institucija – od Vijeća Europe, preko OEES-a do tijela Europske unije – manjinsko pitanje prije razumijeva kao pitanje stabilnosti a manje kao pitanje pravednosti. Posve konkretno, oni će tolerirati procese koji vode k asimilaciji poradi, recimo, mira u regiji ili danoj državi. Slučaj Makedonaca u Grčkoj ili pak Bretanjaca u Francuskoj i više su nego indikativni. No, nedvojbeno je i to da su zemlje pristupnice pod snažnijim monitoringom i manjinskog pitanja od zemalja članica, što onda ima cijeli niz povoljnosti za položaj manjina u tim državama – ozračje je pozitivnije, javne politike moraju uvažavati etnokulturalnu pluralnost, uspostavlja se cijela mreža novih institucionalnih aranžmana koji su izravno u funkciji zaštite i manjinskih prava, kao što su ombudsman ili tijela manjinske samouprave na unutarnjem planu i nekoliko na nadnacionalnom, na primjer, Europski sud za ljudska prava.

HR: Čuju se mišljenja kako će pridruživanjem Europskoj uniji »nestati« nacionalno-manjinsko pitanje i uopće potreba za nacionalno-manjinskom politikom?

To uopće ne stoji! To su argumenti mešetara, koji imaju za cilj da, onesmišljavajući promanjinska nastojanja, slabe njihove potencijale u sadašnjosti. Pa u Europskoj uniji svaki je narod, čak i najbrojniji njemački, u manjinskom položaju. Ona je državna tvorevina u kojoj su svi manjine, što je stvorilo jedan poseban senzus spram svega manjin-

skoga. Nacionalno-manjinske politike mogu nestati samo u dva slučaja – ukoliko ne bude manjina ili ukoliko suvremena država izgubi značajke nacionalnoga! I jedno i drugo je danas teško ostvarivo!

HR: Također se čuju stavovi, osobito iz tzv. građanskih opcija kako nema potrebe za postojanjem nacionalno-manjinskih stranaka?

Znate što, svašta ljudi pričaju... Najviše »volim« kada tako što iznose predstavnici onih stranaka koje se smatraju »građanskim«, a imaju svoju slavu, koji su koncipirali novi ustav i za njega glasovali a koji Srbiju definiraju kao ekskluzivnu državu srpskog naroda!? Gledajte, u Srbiji još od početka devedesetih postoji veliki nesporazum s onim »građansko«. Što je to? Suprotno nacionalnom? Vrlo teško, jer su to pojmovi različite vrste! Pojam građanstva jest suvremeni politički pojam kojim se tek kazuje da je pojedinac, građanin dakle, nositelj suvereniteta, kojega onda u političkoj zajednici i prakticira. No, treba znati da se takav građanin uvijek ostvaruje u konkretnom društvenom kontekstu, koji nije etnokulturalno neutralan već, naprotiv, uvijek ima nekakvo vlastito partikularno određenje, a najčešće dominantno nacionalno. I ja sam, naime, građanin, ali hrvatske nacionalnosti. Naravno, dominantni partikularitet u državi može biti manje ili više ekskluzivan spram građana s drugačijim značajkama na svim razinama – od simbola, preko sadržaja obrazovanja, jezične politike, politike zapošljavanja... Drugim riječima, država može kreirati i realizirati mjere koje će u etnokulturalnom smislu biti pravednije, to jest dopuštati i stvarati uvjete svakoj različitoj skupini da ostvari isto ono što i ona generira ili će pak unutar sebe asimilirati sve različito. Jedno od sredstava za postizanje takve ravnopravnosti jesu i političke partije nacionalnih manjina. No, mora se znati da se ne može svaka udruga sličnomišljenika nazvati političkom partijom, budući da je to jedna posve ozbiljna institucija, koja mora imati cijeli niz ispunjenih preduvjeta – od racionalno ustrojenog organiziranog članstva i kompetentnog vodstva, preko razrađenih programa djelovanja i kapaciteta za njihovu realizaciju do sudjelovanja u političkoj borbi i javno-mnjenjskog pulziranja.

HR: Što, u biti, Hrvati u Srbiji, kao politički narod, očekuju od vlasti, po Vašem mišljenju?

Nekoliko stvari je u pitanju. Prvo,

ustopostava pravne države, načela vladavine zakona i demokratskog ustroja, to jest uspješan svršetak tranzicije. Drugo, da u tome ne budu gubitnici, napose kada je pitanju raspolaganje potencijalima i resursima, i to prije svega demografskim, materijalnim i u domenama moći. Treće, sukladno rješavanje njihovog manjinskog pitanja – od neometanog ostvarivanja manjinskih prava, preko mogućnosti pune integracije u društvo, do sudjelovanja u procesima donošenja odluka na svim razinama.

HR: Kakva je uloga parlamentarne hrvatske političke stranke u participaciji vlasti na lokalnoj razini?

Da ostvaruju interese onih koji su im dali povjerenje na temelju njihovih izbornih programa i obećanja, da se pri tomu ravna načelom općeg dobra za sve građane lokalne zajednice i da se pridržava pravila tzv. dobrog upravljanja! U tom smislu, vršeći vlast hrvatska politička stranka treba operacionalizirati, kroz cijeli niz programa i mjera, svoj osnovni program koji je »ovjeren« voljom birača. Dodat ćemo samo da kod manjinskih stranaka u to nužno spada i skupina specifičnih interesa, ovdje konkretno onih koji se tiču hrvatske zajednice. Taj okvir s jedne strane treba biti popunjen sadržajima koji dolaze iz sfere manjinskih prava, s druge strane poboljšanjem uvjeta života u mjestima gdje Hrvati pretežito žive, dakako u domeni ovlaštenja lokalne samouprave. To trebaju biti načela, no toga je u posljednjih petnaestak godina manjkalo. Znalo se biti tek prirjek moćnijih i raditi više u vlastitom interesu nego li u općem ili narodnom.

HR: A kakva na republikanskoj razini?

Načela trebaju ostati ista, razlika je samo mjesto sudjelovanja u vlasti. Usto treba imati u svijesti i činjenicu da su to instance, osobito republička razina, s neusporedivo većim ovlaštenjima. To podrazumijeva ne samo veću odgovornost sudionika u toj vlasti već i jasne i razrađene programe, koji se moraju unaprijed razraditi unutar stranke. Na koncu, to su mjesta gdje se kreiraju politike koje imaju utjecaj i na lokalnu razinu, pa treba i umješnosti kako za izradu odluka od kojih će i Hrvati imati benefita tako i spremnosti da se spriječi donošenje odluka s eventualno štetnim posljedicama.

HR: Često ste se u javnosti osvrtni na

nacionalni i znanstveni značaj Leksikona. Koje su šanse da Leksikon u ovakvim uvjetima rada bude priveden kraju u neko dogledno vrijeme?

Doglednost izravno ovisi o uvjetima! Ukoliko budemo radili u uvjetima kao do sada, a to, podsjetit ću Vas, nisu nikakvi uvjeti, onda će izrada Leksikona potrajati. Gotovo da se graniči s čudom i dosadašnje istraživanje u radu, jer nisu osigurani nikakvi trajni izvori sredstava, već se namiču u premalom obujmu od natječaja do natječaja,

demskog društva za hrvatsku manjinsku zajednicu, i što od HAD-a očekujete u budućnosti?

Načelno promatrano, značaj udruge koja okuplja akademski obrazovane građane, s obzirom na potencijale koji oni imaju, teško se može osporiti. No, glavno je pitanje ostvaruje li se takav značaj uvijek, to jest očituju li se i kako, ti potencijali. I tu već, bojim se, imamo problema, budući da HAD nije kontinuirano bio na visini svoje zadaće. A njegova glavna zadaća jest da bude neka vrsta inte-

a institucionalni okvir podsjeća na vrijeme biskupa Antunovića. Namjerno sam izostavio snažne i različite napore mnogih na onemišljavanju. Još ću reći da se ovako zahtjevni projekti, pa makar postupno kao što to mi činimo, ne realiziraju ni u jednoj manjinskoj zajednici u Vojvodini, a sve imaju daleko razvijenije kapacitete, niti u jednoj hrvatskoj manjinskoj zajednici u svijetu, a sve žive u neusporedivo boljim uvjetima!

HR: Što mislite o značaju Hrvatskog aka-

lektualnog servisa zajednice, gdje će se promišljati i voditi dijalog o pitanjima od značaja za zajednicu, a ne društvo, zbog nekakve više obrazovanosti, prepametnih, koji će djelovati tek tu i tamo poradi vlastita interesa, na ad hoc način, što je također znalo biti. U tom smislu, svjetlija budućnost HAD-a podrazumijeva kontinuirani rad, uključivanje u aktivnosti većeg broja ljudi, osobito mladih, rad na izradi konkretnih programa, koordinaciju postojećih i poticanje na nove znanstvene projekte, afir-

maciju dijaloga unutar zajednice, osmišljavanje i realizacija edukacijskih sadržaja, integracija članstva u hrvatski i srbijanskikulturni prostor...

HR: Kako ocjenjujete dosadašnje rezultate u razvoju hrvatskog školstva u Srbiji?

Obrazovanje je oblast u kojoj je u hrvatskoj zajednici, na žalost, učinjeno najmanje. Pa ipak, rezultati su vidljivi, ali nisu preveliki, recimo izvan subotičke općine ono nije zaživjelo. To je posljedica toga što je manjkalo stalnije, obuhvatne i sustavne podrške ključnih institucija u hrvatskoj zajednici, ali i nekih pojedinaca. S druge strane, jedan dio razloga leži i u objektivnim okolnostima, recimo, rafini-

internatom, hrvatski odjeli u postojećim gimnazijama, osnutak katedre za kroatistiku na novosadskom Filozofskom fakultetu, te studij na nekom pedagoškom fakultetu za školovanje učitelja. To recimo danas ima slovačka zajednica.

HR: Nacionalne manjine po brojnosti slične Hrvatima ili pak koji su i manje, razvile su svoje školske centre na jednom mjestu s kolegijima za djecu iz okolice. Trebaju li i Hrvati vlastiti školski centar?

Djelomice sam već odgovorio na to pitanje – mislim da ne treba ići na segregaciju djece već na njihovu integraciju u postojeće škole kroz odjele na hrvatskom, osim jedne elitne gimnazije, u koju bi se

vrlo se teško može govoriti o nekakvoj manjinskoj politici, budući da republička tijela nisu za tako što institucionalno ustrojena, proračun nije etnički senzitivna i gotovo da ne postoje aktivnosti koje poduzima Vlada Republike Srbije, a koje su usmjerene k manjinama. Slučaj donošenja Ustava i njegov sadržaj i više su nego ilustrativni primjeri. Sasvim je druga stvar što njezini predstavnici, prije svega na deklarativnom planu, stvaraju nekakav privid te različitim simulacijama to onda potkrepljuju, a neki to onda uzimaju »zdravo za gotovo«. Oprostite, izdvojiti na godišnjoj razini desetak tisuća eura za programe hrvatske zajednice i reći da vodite manjinsku politiku i više je nego licemjerno. U politici Pokrajine, pak, ima značajnih odstupanja od toga, to jest pokazuje se daleko veća senzitivnost za potrebe manjina, no znajući za njezina skromna ovlaštenja to se ne pokazuje dovoljnim.

HR: Kritički ste se osvrnuli na sredstva koja su na raspolaganju Hrvatima odnosno njihovim institucijama u Srbiji. Ukupno je to bilo prošle godine oko 75.000 eura (od državnih, pokrajinskih i lokalnih tijela). Je li moguće ovom količinom sredstava izgraditi tzv. manjinsku infrastrukturu odnosno nedostajuće institucije u sferi kulture, obrazovanja, medija?

Naravno da ne možete ništa od toga – ne možete čak ni servisirati osnovne institucionalne troškove hrvatskih udruga i organizacija a kamoli realizirati ozbiljnije programe! Doda li se tomu da ni srbijanska državna tijela glede toga ne pokazuju nikakvu predusretljivost jasno vam biva zašto je hrvatska zajednica institucionalno najnerazvijenija u Vojvodini.

HR: Pojedini pokrajinski dužnosnici često navode kako i sama manjina mora poduzimati napore da razvije svoje institucije. Kada se zna da od države Srbije Hrvati za očuvanje i razvijanje svojeg identiteta i kulture dobivaju iznimno mala sredstva i nemaju manjinske institucije poput drugih manjina, može li se očekivati da mogu dostići druge manjine? Drugim riječima može li se i na ovom polju primijeniti logika poduzetništva?

Može, naravno, ali je pitanje dosega i, dakako, cijene! Kada je u pitanju doseg, situacija u obrazovanju najbolji je primjer koliko možete samostalno učiniti, a angažman na osnivanju NIU

»Hrvatske riječi«, u kojem sam bio i neposredni rukovoditelj više od dvije godine, ne bih nikome preporučio, jer ne samo da je to zahtijevalo tisuće sati rada bez ikakve nadoknade već i trošenje vlastitih ne malih materijalnih sredstava. To ne samo da iscrpljuje čovjeka već i visoko obesmišljava poduzimanje napora, što potvrđuje da se nakon toga ništa slično više nije osnovalo!

HR: Prema međudržavnom sporazumu kojeg su potpisali Republika Hrvatska i Republika Srbija, manjinski problemi i izgradnja institucija trebaju se paralelno rješavati za srpsku manjinu u Hrvatskoj i hrvatsku manjinu u Srbiji. Možete li usporediti položaj dviju manjina?

Vrlo teško! Prvo, srpsko pitanje u Hrvatskoj ima daleko veću težinu nego što je to hrvatsko u Srbiji. Drugo, imamo dva posve različita povijesna iskustva u ovim državama i posljedice koje iz toga proizlaze, a tu mislim osobito na skorija povijesna iskustva. Treće, razlikuju se i po broju, stupnju razvijenosti nacionalne svijesti, kompetencijama elite, političkoj organiziranosti..., pri čemu je glede svega prednost na strani hrvatskih Srba. Četvrto, Hrvatska je ipak demokratski sredenija država s razvijenijom manjinskom politikom i s elementima konsocijalnosti u demokratskom ustroju. U tom smislu, jasno je da, bez obzira na probleme koji su neposredno vezani za vojnu pobunu, srpska zajednica u Hrvatskoj uživa u daleko većem omjeru manjinska prava. Podsjetit ću da oni imaju sustav zagarantiranih mjesta i da je danas u Hrvatskoj na vlasti »hrvatsko-srpska koalicija«, zatim da imaju obrazovanje na srpskom od vrtića do fakulteta, svoje novine, radijske programe, daleko veću količinu novca na raspolaganju za programe, matičnu državu koja ima veću senzitivnost za, kako se to ovdje kaže, »Srbe u rasejanju« nego li je to slučaj s Republikom Hrvatskom...

HR: U tom kontekstu kako gledate na vanjsku politiku Hrvatske i Srbije kad su u pitanju njihove manjine u susjednim zemljama? Nakon 2000. godine Srbija je uspjela pitanje položaja srpske zajednice u Hrvatskoj držati stalno u agendi svoje vanjske politike, što se onda i demonstrira u bilateralnim susretima. Osim toga, ima cijeli niz programa i mjera čiji su korisnici hrvatski Srbi – od kulturnih sadržaja do gospodarskih. Reći

ranom opstruiranju koju vrši vlast ili odsustvu promanjinke državne obrazovne politike.

HR: Kako riješiti problem srednjeg i visokog školstva na hrvatskom i za potrebe hrvatske zajednice.

Treba prvo vidjeti što će ponuditi HAD-ovi stručnjaci u platformi, koja će uskoro biti gotova. Nadam se da će prije usvajanja od strane HNV-a biti predstavljena zainteresiranoj javnosti i da će biti predmetom javne rasprave. Ja ću se osobno zalagati u tome procesu za sljedeće: osnutak jedne elitne gimnazije na pokrajinskoj razini s

upisivala nadarena djeca iz cijele Vojvodine, što onda pretpostavlja internatski smještaj. Ni u kojem slučaju se ne bi smjelo zadovoljiti, što sada neki priželjkuju, većim otvaranjem za javnost biskupijske gimnazije Paulinum ili studijem na Teološkom fakultetu nekakvog sveučilišta u Subotici! To, naravno, neka postoji, ali se hrvatsko školstvo ne smije na njih svoditi.

HR: Kakvom ocjenjujete nacionalno-manjinsku politiku u Republici Srbiji s jedne strane, a s druge strane tijela AP Vojvodine?

Kada je riječ o republičkoj ravni,

ću samo da je prošle godine Srpsko kulturno društvo »Prosvjeta« u Zagrebu bilo domaćinom »Dana kulture Srbije« a u skoro isto vrijeme riječki gradski muzej je gostovao u Novom Sadu, dakako bez ikakve navezanosti na neku mjesnu hrvatsku udrugu već su im domaćini bili ljudi iz gradskog muzeja kojim ravnaju radikali!? Hrvatska je, pak, tek u posljednjih godinu i nešto dana počela, istina stidljivo, stavljati na listu pitanja kada razgovara sa srbijanskih dužnosnicima i probleme hrvatske zajednice, i to prije svega nakon nekoliko snažnih poticaja koji su došli iz hrvatske zajednice.

HR: U jednom od svojih nedavnih intervjuja ustvrdili ste, ne prvi puta, kako Republika Hrvatska nema razvijenu konzistentnu politiku kada su u pitanju Hrvati izvan Hrvatske.

Da! I dalje stojim iza te tvrdnje, premda sam zbog nje dosta osobno štetovao, budući da administracija ne voli kritiku, bez obzira je li ona istinita ili ne. Zar Vam gornji primjer ne kazuje o tragičnim posljedicama naše isključenosti iz međudržavnih programa suradnje, a to je ipak, ako se ne varam, dio vanjske politike jedne države. Dakle, kroz cijeli bi niz sadržaja vanjske politike Republike Hrvatske mi trebali nekako supostojati, a nas, osim gdje kojih prigodničarskih prikazivanja, skoro nigdje nema. Osim toga, zbog vlastitih slabosti i manjkavosti u okruženju, mora se znati kako o Republici Hrvatskoj presudno ovisi razvoj manjinske infrastrukture i podizanje kapaciteta vojvodanskih Hrvata. Treba samo pogledati kako to radi Republika Mađarska u kontekstu ovdašnjih Mađara. O novcu koji su nam namijenjeni ne bih trošio riječi...

HR: Za jednu od konstanti držanja države matičnog naroda spram svoje manjine u susjednoj zemlji ustvrdili ste i to kako Hrvate u Vojvodini nitko ne vidi niti uračunava. Drugim riječima da su Hrvati iz Vojvodine odsutni iz javnosti u Hrvatskoj.

Pogledajte recimo medije – kada smo prisutni u medijima u Hrvatskoj? Nedavni incident u Slankamenu bio je skoro medijski nezabilježen u Hrvatskoj, nitko nije reagirao, a sjećate se onoga kad je incident bio spram Srbina u Hrvatskoj – oba predsjednika su ne samo žustro reagirala nego su i međusobno općila u svezi s tim, a mediji su danima o tome informirali javnost! Načelno pro-

matrano, Hrvatska uopće nerado gleda na istok a i kada gleda, gleda pod prinudom Bruxellesa, mimo nas, s dozom ravnodušnosti i nekompetencije. Pogledajte primjer dopisnika medija iz Hrvatske koji rade u Srbiji – osim dopisnika HINA-e iz Subotice niti jedan nije mjesni Hrvat. A oni koji sjede u Beogradu o Hrvatima u Vojvodini znaju otprilike kao što prosječan Hrvat iz Vojvodine zna o Sekeljima u Rumunjskoj – možda je tek čuo za njih. To vrijedi i za hrvatske državne medije. Uzmite bilo koji drugi segment društvenog života – skoro nas nigdje nema. Znanstvena suradnja, književnost, gospodarstvo...

jedino može donijeti kvalitetnu i vidljivost i priznatost. Naravno, ova se integracija mora odvijati prema načelima kvalitete a ne nekakve etničke solidarnosti. Ostvareni, pak, rezultati, koji su i više nego skromni, posljedica su napora pojedinaca, odvijaju se izvan institucionalnih aranžmana i često nisu vidljivi, zbog dakako zavisti, u javnosti hrvatske zajednice.

HR: Svoju knjigu »Hrvati u Vojvodini danas: traganje za identitetom« objavili ste u Hrvatskoj?

Agdje sam drugdje mogao? Ovdje! Idite molim Vas. Napominjem da pri tome nisam koristio ni jedan

bi ono trebalo ići. Napomenut ću samo da se nitko nije ozbiljnije zainteresirao da je ovdje dobavi, a kada sam sam poduzeo neke korake, netko moćan počeo je namjerno priječiti dostavu!

HR: Iz Vaših analiza položaja Hrvata u Srbiji i njihovog potencijala za očuvanjem vlastitog identiteta, nacionalne svijesti i razvoja vlastite kulture iščitava se prilično tamna slika. Gdje vidite šanse i mogućnosti za opstanak i razvoj hrvatske zajednice u Srbiji?

Nastojim moje analize utemeljiti u činjenicama, bez obzira na boju slike i cijenu koju plaćam. Kada su u pitanju Hrvati u Vojvodini istina

HR: Ustvrdili ste kako su Hrvati često isključeni iz srbijanskog prostora i da priznatost za svoj rad trebaju tražiti u kulturi matičnog naroda. Kakvi su rezultati na ovome polju?

Da, jer u Srbiji smo još uvijek primarno zanijekani. Navedite mi bilo koju oblast u kojoj se kao mladi Hrvat možete u cijelosti ostvariti. Pogledajte politiku zapošljavanja na sveučilištima i znanstvenim institucijama u posljednjih petnaestak godina, sferu književnosti, umjetnosti... S druge strane, unutar hrvatske zajednice posve je nerazvijena politika priznavanja i mehanizmi vrednovanja u svim oblastima. Stoga naše prisustvo u hrvatskom kulturnom prostoru

resurs hrvatske zajednice – poslao sam rukopis putem e-maila i rekao da bih ga volio objaviti. Budući da su ga pozitivno ocijenili, pojavila se kod vrlo uglednog nakladnika – Hrvatske sveučilišne naklade i naišla na vrlo lijep prijam, prije svega, u akademskoj zajednici! No, ovako je možda ispalo bolje, jer će se u Hrvatskoj moći više o nama znati. Žao mi je jedino što se još uvijek nije pojavila i u Vojvodini. Jer, i ovdje bi ona postigla svoju svrhu – prije svega mogla bi pospješiti samorazumijevanje među ovdašnjim Hrvatima. Trebamo, naime, osvijestiti činjenicu da je jedan veliki dio problema s kojim se suočavamo izravna posljedica temeljnog nerazumijevanja što je to hrvatstvo i kamo

je da ona u mnogim oblastima nije povoljna i da to mnogi ne vole čuti. No, moramo znati kako, slično kao i u medicini, uspješna rješenja problema počivaju na ispravnoj dijagnozi. A nama će svjetlija budućnost biti samo ukoliko budemo imali realnu sliku o nama samima i ako se na produktivan način budemo bavili sobom, što podrazumijeva rad na osnaživanju vlastitih kapaciteta, povećanju edukacijskih sadržaja, uključivanju mladih i obrazovanih u aktivnosti, vršenju otklona od toga da samo srednjoškolci mogu u zajednici zauzimati ključna mjesta i prosperirati, očitovanju spremnosti za afirmaciju drugih, lakšem prihvaćanju modernizacijskih stečevina...

Rad hrvatske redakcije u okviru Pečuškog regionalnog studija Mađarskog radija

Hrvatski jezik na Radio Pečuhu

*Emisije na hrvatskom jeziku koje emitira Pečuški regionalni studio mogu se čuti u cijeloj Mađarskoj * Nastojimo informirati naše hrvatsko slušateljstvo o političkim i kulturnim događajima Hrvata u Mađarskoj, ali i o događajima drugih nacionalnih manjina, te o događanjima u Republici Hrvatskoj, kaže novinar Tomo Furi*

Radio Pečuh jedna je od osam regionalnih postaja Mađarskog radija. U okviru ovoga radio-studija rade manjinske redakcije: hrvatska, njemačka i srpska. Radio Pečuh je utemeljen 1953. godine, a iste je godine pokrenuta tzv. južnoslavenska redakcija. Nakon demokratskih promjena u Republici Mađarskoj, 1992. je godine čelnstvo Mađarskog radija razdvojilo tu zajedničku redakciju na samostalnu hrvatsku redakciju i samostalnu srpsku redakciju.

cija 1993. godine proširila i tada je imala pet zaposlenih novinara, a trenutačno su u redakciji zaposlena tri novinara: *Milica Klaić*, Tomo Furi i *Andrija Pavleković*, koji je odgovorni urednik.

»Imali smo mrežu dopisnika, koja je dobro funkcionirala, ali smo je zbog nedostatka financijskih sredstava morali ukinuti. Sada ponovno pokušavamo uspostaviti dopisničku mrežu. Naše su emisije informativno-glazbene. Nastojimo informirati naše hrvatsko sluša-

Tomo Furi

»Društvena zbivanja, manjinski zakon i utemeljenje hrvatskih manjinskih samouprava pojačali su aktivnosti manjinske hrvatske zajednice u Mađarskoj, a Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu pomogli su političku, gospodarsku i kulturnu suradnju između dva naroda. Sva ta zbivanja praćena su i u hrvatskim emisijama naše radiopostaje«, kaže novinar hrvatske redakcije Pečuškog studija *Tomo Furi*.

INFORMATIVNO-GLAZBENE EMISIJE: Hrvatska se redak-

teljstvo o političkim i kulturnim događajima Hrvata u Mađarskoj, ali i o događajima drugih nacionalnih manjina, te o događanjima u Republici Hrvatskoj. Našu fonoteku popunjavamo glazbenim izdanjima koja se objavljuju u Republici Hrvatskoj, tako da se u glazbenom dijelu programa može čuti starija i novija hrvatska glazbena produkcija«, kaže Tomo Furi i napominje kako je jedan od problema s kojima se hrvatska redakcija susreće, činjenica da u Mađarskoj ne postoji mogućnost za stručno usavršavanje »manjinskih« novinara.

Zgrada u kojoj je smješten Radio Pečuh i Hrvatska redakcija

ČUJNOST PROGRAMA: Tomo Furi ističe kako se emisije na hrvatskom jeziku, koje emitira Pečuški regionalni studio, sada mogu čuti u cijeloj državi.

»Ranije su se naše emisije mogle pratiti svakoga radnoga dana u regiji koja obuhvaća baranjsku, šomodsku i bačvansku županiju, na srednjem valu u trajanju od 90 minuta, a takozvani 'istočni' UKV je omogućavao da su se zasebno sastavljenih trideset minuta programa mogli slušati u cijeloj drža-

vi. Od 1. veljače ove godine naš se termin proširio i sada se radnim danima dnevno emitira po dva sata programa od 8 do 10 sati, a novost je i što se sada naš program čuje u cijeloj Mađarskoj na srednjem valu od 873 kHz i na srednjem valu od 1188 kHz. Naša će redakcija i dalje nastojati svestrano pratiti svakodnevicu hrvatske manjinske zajednice u Mađarskoj i objektivno izvještavati o njoj.«

Z. Sarić

Praksa najbolja učiteljica zanata

»**N**akon završenog školovanja, kao novopečeni učitelj godinu dana sam radio u Hrvatskoj osnovnoj školi u Pečuhu. Na Mađarskom sam radiju zaposlen od srpnja 1993. godine, kao član hrvatske redakcije Pečuškog regionalnog studija. Uz uređivanje hrvatskih emisija, u proteklom sam godinama stekao iskustvo i praksu vođenja i pripremanja emisija i na mađarskom jeziku. U novinarstvu je praksa najbolja učiteljica zanata. Godine 2000. u Bosni i Hercegovini sudjelovao sam kao promatrač OEES-a na parlamentarnim i lokalnim izborima. Tada sam u više navrata slao izvješća za radio 'Kossuth', a aktivno sam sudjelovao i u sastavljanju radijskih mostova u sklopu Euro-regionalne medijske suradnje Bačka-Baranja-Dunav-Drava«, kaže novinar Tomo Furi.

NIU »Hrvatska riječ« i Krov pripremaju novi projekt

Časopis za hrvatsku mladež

Potporna Ministarstva kulture Republike Srbije i Vlade Republike Hrvatske

Zahvaljujući potpori Ministarstva kulture Republike Srbije, kao i Vlade Republike Hrvatske, NIU »Hrvatska riječ« uskoro će pokrenuti novo izdanje – časopis na hrvatskom jeziku za mladež. Da bi zaokružila svoj izdavački program, »Hrvatskoj riječi« nedostaje još upravo samo to – list koji će zaintrigirati generaciju hrvatske zajednice koja je prerasla »Hrcka«, a za koju su stranice »Hrvatske riječi« još uvijek 'preozbiljne'.

»Projekt časopisa na hrvatskom jeziku namijenjenog mladeži posljednjih je dana dobio potporu na dva natječaja«, kaže direktor NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić*. »Ministarstvo kulture Republike Srbije odobrilo je 200.000 dinara, a Vlada Republike Hrvatske, posredstvom Hrvatskog nacionalnog vijeća, 80.000 dinara,

za izdavanje lista koji će čitati tinejdžerska i ona malo starija populacija hrvatske zajednice u Srbiji. List će izlaziti mjesečno, a NIU 'Hrvatska riječ' izdavat će ga u suradnji s udrugom hrvatske mladeži 'Krov'. Izlazak prvog broja lista ovisi o tome kada će odobrena sredstva biti doznačena, a vjerujem da bismo vrlo brzo, još prije ljeta, mogli izdati prvi broj. List će izlaziti kao podlistak tjednika 'Hrvatska riječ'.

Većina novinsko-izdavačkih ustanova na manjinskim jezicima u Vojvodini u svom programu, osim tjednika, dječjeg lista, mjesečnika za kulturu i knjiga, već odavno ima i list za srednjoškolce, studente i uopće mladež od 15 do 25 godina. NIU »Hrvatska riječ« je, u odnosu na ostale ustanove sličnog tipa, relativno mlada, osnovana tek prije nepunih pet godina i

svoje programe razvija postupno, korak po korak. Pokretanjem lista za mladež NIU »Hrvatska riječ« će potpuno zaokružiti svoju misiju i programsku koncepciju, zbog koje je svojevremeno i osnovana.

»Odobrena sredstva dovoljna su da izdamo nekoliko brojeva do konca godine, a od Pokrajinskog tajništva za informacije, koje je praktički glavni financijer manjinskih novinsko-izdavačkih ustanova, već smo zatražili da list za

mladež bude redovito financiran od iduće godine«, kaže Perušić. »Nadam se da će list biti takvog sadržaja i kvalitete, da će moći ponuditi odgovore na ona pitanja, koja našu mladež danas najviše interesiraju, kao što su mogućnosti studiranja, zapošljavanja, razvoj nacionalne i društvene svijesti, mogućnosti političkog angažiranja, promjena stanja u zajednici i slično.«

Z. S.

Okupljanje suradnika

»Časopis na hrvatskom jeziku za mladež promovirat će aktivnosti mladih i donositi teme iz raznih oblasti koje su interesantne za mlade, od studiranja, pa do sporta. Promovirat će se i aktivnosti mladih u hrvatskim udrugama. Trenutačno radimo na okupljanju suradnika iz svih mjesta u kojima su aktivne hrvatske udruge, a časopis će se distribuirati zajedno s tjednikom 'Hrvatska riječ', kaže predsjednica udruge hrvatske mladeži »KroV« *Olga Perušić*.

Održana sjednica Savjeta RRA

Radio Subotica ušla u uži krug kandidata za regionalnu frekvenciju

Na konačnoj listi kandidata na javnom natječaju za regionalne zone pokrivanja i za jednu pokrajinsku radijsku mrežu, uz 63 radijske postaje i 48 televizijskih stanica, nalazi se i Radio Subotica. U natjecanje za regionalnu frekvenciju za naše radiodifuzno područje ušli su i Radio Panon - Fond »Panonija«, Subotica i Radio Palić – »Paligo radio« doo Subotica. Kako je priopćeno iz Republičke radiodifuzne agencije, lista kandidata utvrđena je na sjednici Savjeta RRA koja je održana 3. travnja. U priopćenju se dodaje da se na natječaj prijavilo ukupno 177 radijskih i televizijskih postaja, od kojih je većina prilikom podnošenja dokumentacije dostavila nepotpune prijave za sudjelovanje na natječaju. RRA navodi da je svakom podnositelju prijave ostavila zakonski rok od sedam dana za dopunu dokumentacije, zbog čega je istek roka za podnošenje prijave trajao sve dok je posljednji kandidat postupio po zahtjevu agencije, odnosno do kraja ožujka.

Konačna lista objavljena je danas na web stranicama RRA. Nakon objavljivanja u dnevnim i tjednim listovima, uslijedit će javni razgovori s podnositeljima prijava koji su ispunili uvjete natječaja, stoji u priopćenju koje prenosi agencija Beta.

Lj. D.

Populacijska politika u Vojvodini i Srbiji

Društvena skrb o djeci

Imajući u vidu da je rađanje prije svega slobodan izbor, svi aspekti problema nedovoljnog rađanja ukazuju na složeno pitanje populacijske politike određene zemlje

Piše: Dujo Runje

Svijet mora tražiti odgovore na probleme u svezi nedovoljnog rađanja djece imajući u vidu posljedice koje se odnose na mnoge narode. Uzroci su razni, a u razvijenim društvima među uzroke spadaju: emancipacija, individualizam, hedonizam, nuklearna obitelj, materijalistička svijest i potrošački mentalitet, izmijenjen položaj žene i djece, liberalan zakon o abortusu itd.

U društvima u tranziciji problem je još složeniji jer su sve veće razlike između potreba obitelji i mogućnosti društva. Imajući u vidu da je rađanje prije svega slobodan izbor, svi aspekti problema nedovoljnog rađanja ukazuju na složeno pitanje populacijske politike određene zemlje.

EUROPSKA ISKUSTVA: Nedovoljno rađanje djece je fenomen koji može mimoići rijetko koje društvo. Odgovorna država i odgovorno društvo niti smije niti hoće demografske procese prepustiti spontanom tijeku vremena. Promjene u suvremenom svijetu su trajna konstanta koja utječe na relativiziranje svih oblika i mjera populacijskih politika. Međutim, iskustva nekih zemalja ukazuju na stupanj uniformiranosti glede primijenjenih mjera. To se prije svega odnosi na: stupanj financijske

pomoći obitelji, usklađenost rada i roditeljstva i sustav zbrinjavanja djece zaposlenih roditelja. Tako bi se moglo reći da su to standardni oblici odgovora na nizak fertilitet stanovništva. U europskim zemljama populacijska politika ima dva cilja: smanjivanje troškova roditeljstva i ublažavanje nejednakosti u životnom standardu između obitelji s djecom i obitelji bez djece. Jedna od uobičajenijih mjera populacijske politike su poreske olakšice. Mnoge zemlje muče brigu s golom reprodukcijom. Osim Albanije, skoro niti jedna europska zemlja ne osigurava prostu reprodukciju stanovništva. Iz tih razloga prikazat ćemo ukupnu stopu fertiliteta u zemljama u tranziciji i ostalim zemljama Europe.

DOMAĆA PRAKSA: U Republici Srbiji dio opće društvene skrbi o djeci regulira se Zakonom o financijskoj podršci obitelji s djecom, koji je stupio na snagu 1. lipnja 2002. godine. Izmjene i dopune Zakona stupile su na snagu 1. siječnja 2006. godine. Ovaj Zakon ne predstavlja samo opredjeljenje države u sferi socijalne politike, već je, uključujući demografske potrebe, istodobno i instrument populacijske politike. Prava na financijsku podršku obitelji s djecom su:

- * naknada zarade za vrijeme roditeljskog odsustva, odsustva s rada radi njege djeteta i odsustva s rada radi posebne njege djeteta;
- * dječji doplatok;
- * naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za djecu bez roditeljskog staranja;
- * naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za djecu ometenu u razvoju;
- * regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi djece iz materijalno ugroženih obitelji.

Naknada zarade za vrijeme roditeljskog odsustva, odsustva s rada radi njege djeteta i odsustva s rada radi posebne njege djeteta

po svojoj je naravi klasična mjera financijske podrške obitelji. Pravo na roditeljsko odsustvo utvrđeno je temeljem Zakona o radu. Trenutno je Zakon predvidio trajanje roditeljskog odsustva u trajanju od 365 dana za prvo i drugo dijete, dok za treće i svako sljedeće dijete u ukupnom trajanju od dvije godine. Temeljem izmjena i dopuna Zakona naknada zarada obračunava se i isplaćuje u visini osnovne zarade zaposlene osobe za mjesec

Tablica 1.

Stopa ukupnog fertiliteta u zemljama Europe koje se nalaze u tranziciji 1991. i 2003.*

Zemlje u tranziciji	1991.	2003.
Albanija	2,83	1,99
Bjelorusija	1,79	1,21
Bosna i Hercegovina	1,65	1,23
Bugarska	1,66	1,23
Crna Gora	2,05	1,84
Češka	1,86	1,18
Estonija	1,79	1,37
Hrvatska	1,55	1,33
Letonija	1,86	1,29
Litva	2,01	1,26
Mađarska	1,88	1,28
Makedonija	2,07	1,54
Moldavija	2,28	1,22
Poljska	2,06	1,22
Rumunjska	1,58	1,27
Rusija	1,75	1,32
Slovačka	2,04	1,20
Slovenija	1,42	1,20
Srbija	1,73	1,59
Ukrajina	1,81	1,17

*Izvor: Informacija o mjerama i iskustvima pojedinih europskih zemalja u populacijskoj politici koju je usvojilo Izvršno vijeće AP Vojvodine, na sjednici 31. siječnja 2007.

koji prethodi u mjesecu kada otpočinje korištenje odsustva. Tijekom 2006. godine u Vojvodini ovu je mjeru koristilo 6619 obitelji.

Pravo na roditeljski doplatok je mjera definirana Zakonom, kao glavni instrument populacijske politike. Ovaj roditeljski doplatok ostvaruje majka, koja je državljanka Republike Srbije, ima prebivalište u Srbiji te ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu preko Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje. Pravo umjesto majke može ostvariti i otac, ako ispunjava predviđene uvjete. Roditeljski doplatok za prvo dijete isplaćuje se jednokratno, a za drugo, treće i četvrto dijete

isplaćuje se u 24 jednaka obroka. Trenutačno iznos roditeljskog doplatka iznosi 21.037,00 dinara za prvo dijete, 82.262,61 dinara za drugo dijete, 148.065,92 dinara za treće, a za četvrto dijete iznosi 197.419,17 dinara

Pravo na dječji doplatok definiran je kao mjera socijalne politike. Ovo pravo može ostvariti obitelj za prvih četvero djece, ukoliko ispunjava propisane uvjete. Namijenjen je obiteljima slabijeg imovnog stanja i u tom smislu postoji jedinstven cenzus, uvećan za određene kategorije. Visina dječjeg doplatka je jedinstvena bez obzira na redoslijed rođenja. Trenutačno iznosi 1.471,00 dinara, a za samohrane roditelje 1.913,00 dinara.

Naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za djecu bez roditeljskog staranja dodatna je

mjera zaštite djece. Uvjet za ovo pravo je da se ostvaruje pravo na dječji doplatok.

Naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za djecu ometenu u razvoju je isto dodatna mjera zaštite djece. Uvjet je da se radi o predškolskoj ustanovi koja je u mreži ustanova koju utvrđuje općina.

Regresiranje troškova boravaka u predškolskoj ustanovi djece iz materijalno ugroženih obitelji je mjera koju utvrđuje Republika, a sprovodi je općina.

Ovo su prava od općeg interesa i o njihovom se provođenju stara Republika.

Jedan od problema populacijske politike u Srbiji jesu stalne promjene mjera. Palijativne mjere ne mogu imati nikakve koristi osim zbrke. Nadalje, među mjerama ne postoji sinkroniziranost niti integriranost. Ilustracije radi, po sadašnjim pozitivnim propisima u Srbiji zaposlenice na održavanju trudnoće dobivaju plaću u iznosu od 65 posto. Ova mjera nikako se ne može nazvati mjerom populacijske politike, već suprotno tomu.

VOJVODANSKE MJERE: Kako je alarmantno stanje u svezi nataliteta još izraženije u Vojvodini, mjerodavna su se tijela uključila u rješavanje ovog problema. Tako je Skupština Vojvodine koncem prosinca 2004. godine donijela »Program demografskog razvoja Vojvodine«. U svojoj osnovi to je širok spektar mjera, jer pokraj niza mjera financijske naravi, uključene su i mjere za unapređenje reproduktivnog zdravlja adolescenata, borbu protiv steriliteta, snižavanje psihološke cijene roditeljstva, usklađivanje rada i roditeljstva, aktiviranje mjera lokalne samouprave. Neke od tih mjera su započete, a za neke se čekaju povoljniji financijski uvjeti. Tako je prva mjera koja je započeta 1. siječnja 2005. godine bila Odluka o raspoređivanju sredstava za regresiranje dijela troškova boravka u predškolskoj ustanovi za dijete trećeg i četvrtog reda rođenja na teritoriju AP Vojvodine. Tako u predškolskim ustanovama potpuno besplatno borave djeca koja su po redu rođenja treće i četvrto dijete. To je oko 10 posto od populacije koja boravi u predškolskim ustanovama Vojvodine. Odluka o pravu na ostvarivanje novčane pomoći obitelji u kojoj se rode trojke, odnosno četvorke započeta je tijekom 2005. godine, a trenutačno iznosi 600.000 dinara, kao i Odluka o pravu na roditeljski dodatak za prvo dijete u obitelji koja iznosi 30.000 dinara. Tijekom 2006. godine Izvršno vijeće Vojvodine prihvaća još jednu mjeru i donosi Odluku o pravu na ostvarivanje novčane pomoći obitelji u kojoj se rode blizanci. Ova novčana pomoć iznosi 400.000 dinara. Još jedna mjera aktivirana tijekom prethodne godine jeste mjera populacijske edukacije čiji je cilj usvajanje znanja, stavova i sustava vrijednosti o stanovništvu i vezi pojedinca i

Tablica 2.

Stopa ukupnog fertiliteta u nekim zemljama Europe 1991. i 2003. *

Zemlje Europe	1991.	2003.
Austrija	1,51	1,38
Belgija	1,66	1,64
Danska	1,68	1,76
Finska	1,79	1,76
Francuska	1,77	1,89
Irska	2,08	1,98
Island	2,18	1,99
Italija	1,31	1,28
Luksemburg	1,60	1,63
Malta	2,07	1,46
Nizozemska	1,61	1,75
Njemačka	1,33	1,34
Norveška	1,91	1,80
Portugal	1,57	1,44
Španjolska	1,33	1,30
Švedska	2,11	1,71
Švicarska	1,58	1,39
Velika Britanija	1,82	1,71

*Izvor: Informacija o mjerama i iskustvima pojedinih europskih zemalja u populacijskoj politici koju je usvojilo Izvršno vijeće AP Vojvodine, na sjednici 31. siječnja 2007.

društva. Ova mjera nije za kratki rok i ne može donijeti odmah rezultate, ali ako se formira pozitivno ozračje i usvoji drugačija svijest, ona može imati dalekosežne posljedice.

PODATCI: Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Srbije, a na temelju popisa iz 2002. godine, u Vojvodini je slijedeća struktura obitelji: obitelji »bračni par bez djece« iznosi 29,28 posto, obitelji s jednim djetetom 34,20 posto, obitelji s troje djece 4,40 posto, obitelji s četvero djece 0,63 posto, a obitelji s pet i više djece 0,27 posto. Kulturološka analiza sudjelovanja nacionalnih i etničkih zajednica ukazuje na veoma interesantan i očekivan rezultat. Romi participiraju, kada je riječ o rađanju trećeg i četvrtog djeteta s cijelih 15,06 posto, a njihov udio u nacionalnoj strukturi Vojvodine (popis 2002.) iznosi svega 1,43 posto. Suptilna analiza ukazuje kako je u obiteljima, u kojima se rađa dijete treće odnosno četvrto po redu, 76,21 posto nezaposlenih majki i 47 posto nezaposlenih očeva. Među takvim obiteljima nalazi se 54,46 posto korisnika dječjeg

doplatka. Na osnovi tih i sličnih indikatora nameću se po sebi zaključci kako je u velikom postotku prisutna instrumentalna motivacija pri odluci kod rađanja. Tako se postavlja veliko pitanje mogu li takve obitelji osigurati optimalan razvoj djece. Iz tih razloga AP Vojvodina je predvidjela u »Programu demografskog razvoja AP Vojvodine« mjeru: novčana naknada za treće dijete. Ona bi iznosila novčanu naknadu u visini prosječne zarade u Vojvodini, pod uvjetom da je u godini rađanja djeteta njena obitelj ostvarila prihod po članu obitelji veći od prosječne zarade u AP Vojvodini. Novčana naknada bi se osiguravala do 19. godine starosti djeteta bez obzira ostvaruje li već majka ili ima neke druge prihode. Na ovaj bi se način mogla osigurati mogućnost sretnijeg djetinjstva djece u ovim obiteljima. Nažalost, ova se mjera još nije počela primjenjivati. Vrijeme »demografskog bonusa« odavno je za nas prošlo, tako da nam ostaje nadljudski napor i trud da se Program demografskog razvoja AP Vojvodine počne što prije i realizirati.

 Proljeće u ZOO vrtu

»Buđenje« životinjs

Kontinuitet lijepih i toplih dana travnja »probudio« je stanovnik

Piše: Dražen Prčić

Poslije duge, ali ovog puta zbilja ne toliko hladne zime, nastupilo je najljepše godišnje doba. Proljeće. A skupa s njim i kontinuitetom lijepih i toplih dana, živnuli su priroda i životinjski svijet. Svima nama koji živimo u urbanim sredinama, gradova ili sela, jedina prilika kontakta s divljinom očituje se isključivo u vidu posjeta ZOO vrtu. Na sreću, na Paliću, pokraj Subotice, nalazi se divan životinjski rezervat...

NOVI »STANOVNICI«: Kao i svake godine, ulaskom u novu proljetnu sezonu posjetitelji ZOO vrta na Paliću mogu se upoznati s novim stanovnicima ovog urbanog životinjskog staništa u neposrednoj blizini Subotice i granice s Mađarskom. Uz jamačno najatraktivnijeg »novaka«, malog bijelog medvjedića koji još uvijek nema svoje ime, i obitelj lavova se »ponovila« novim potomcima, baš kao i primjerice bijela goveda plemenite pasmine. Ostali, »stariji« stanari lijepo vrijeme koriste za proljetne aktivnosti »sređivanja« svog životnog staništa, dok oni »mladi« vrijeme u zatočeništvu nastoje ispuniti igrom. Glede posjetitelja, koji će poslije zimske stanke ponovno u velikom broju dolaziti u ovu lijepu »oazu flore i faune«, ostaje, kao i uvijek zamolba, da čuvaju okoliš i paze na životinje koje žive u njoj.

Sajam turizma u Budimpešti Zapažen uspjeh subotičko-segedinskog štanda

Na nedavnom Sajmu turizma u Budimpešti, jednoj od najveći turističko-promocijskih manifestacija u ovom dijelu Europe, zajednički nastup dva bratska grada, Subotice i Segedina (Mađarska) pohvaljen je od strane stručnih osoba i organizatora ovog skupa. Prema riječima *Ivane Nešković*, suradnice u subotičkom Turističkom Info centru, Subotica i Segedin su putem svog prospekta i prigodnih brošura o turističkoj ponudi ova dva grada pokušali prezentirati sve ono što se može vidjeti i doživjeti prigodom boravka u njima. U sljedećem razdoblju, tijekom travnja planiran je nastup na sajmu u Beogradu (26. – 29. travnja), a potom slijedi i jamačno najveća turistička atrakcija, okupljanje 1. svibnja, koji se tradicionalno obilježava na Paliću.

Dražen Prčić

Proljetni sajam knjiga Ex libris 07

Od ponedjeljka 16. travnja do subote 21. travnja na Trgu Slobode u Subotici bit će upriličen

tradicionalni, deseti po redu, proljetni sajam knjiga »Ex libris«. Tijekom sajamske manifestacije predstaviti će se tridesetak izlagača iz zemlje, na čijim će štandovima biti predstavljen cjelokupan uvid u domaću nakladničku produkciju. Radno vrijeme sajma bit će svakoga dana od 10 do 19 časova.

Dražen Prčić

Radovi na pruzi Subotica-Novi Sad

U razdoblju do 10. – 26. travnja, uslijed radova na pruzi Subotica – Novi Sad, na dionici Sajlovo-Rasputnica-Kisač, u vremenu od 10,40 – 15,00 h neće biti moguć željeznički promet. Uslijed toga će vlak koji polazi iz Subotice u 10,39 prometovati samo do Vrbasa.

Dražen Prčić

škog svijeta

ke paličkog ZOO vrta

13 travnja 2007.

Tragom novinskoga napisa

Opatijac iz Sonte

*Zmijičnjak repaš otkrio nam Sončanina u Opatiji * Rodnu Sontu napustio davne 1960. godine, danas je umirovljenik * Panonski mornar upecao pravi raritet u Jadranskom moru * Kad se Sončani iz Rijeke i okolice nađu na okupu, bude tu lipoga divana*

Piše: Ivan Andrašić

Nedavni napis u riječkom »Novom listu«, pod naslovom »Opatijac Ivan Vidaković iz mora izvukao zmijičnjaka repaša« bio je poprilično rijetka vijest: »Rijetku lovinu digao je na udici Ivan Vidaković iz Opatije. Ribu koju nisu prepoznali niti on, niti mnogi kojima ju je pokazivao. Naposljetku je riba identificirana u Prirodoslovnom muzeju u Rijeci od strane dr. Marcela Kovačića kao zmijičnjak repaš – izuzetno rijetka riba na sjevernom Jadranu. U nas ipak nije posve nepoznat o čemu govori činjenica da ima više narodnih naziva, od kojih su neki: sablja, sabljar, mač, špada, pešespada, srebrnica, pila, zmijičnjak, zmijica morska... Zmijičnjak repaš naraste maksimalno dva metra i do tri kilograma, dok je prosječnim primjercima težina tridesetak dag a duljina 50 do 150 cm. Ulov Ivana Vidakovića dugačak je 115 cm, što znači da spada u prosjek. Zmijičnjak repaš je jadranska riba, ali rijetka, a nastanjen je južnije od Jabučke kotline. Najgušće naseljava istočni Atlantik i sva južna mora, te Mediteran. Boravi na muljevit, ponešto i pjeskovitu dnu, na dubinama između 100 i 250 metara, a može se naći i dublje, čak do 600 m. Hrani se ribama, glavo-nošcima, i rakovima. Lovi se cijele godine, a jedini alat je pridnena povlačna mreža – koča. Ponekad se ulovi i pridnenim parangalom, kad je položen na velikoj dubini. Ulov povrazom, pa još na sjevernom Jadranu, uistinu je raritet.« Ono što nije objavljeno je to da je ustvari Ivan Vidaković, rođen 1938. godine, panonski mornar, podrijetlom iz Sonte, gdje je nedavno boravio, obilazeći širu obitelj i prijatelje. Nasmijano lice, koje ne odaje njegove godine, te otvoreni pogled, plijene punu pozornost sugovornika. Rado je prihvatio razgovor za Hrvatsku riječ, za koju kaže da je redovito prati.

► **Pročitali smo u »Novom listu« o vašemu raritetnom ulovu zmijičnjaka repaša. Što znači termin ulov povrazom i kakve ribe još lovite?**

Pecaroški rečeno, povraz je obična udica bilo koje veličine, vezana na najlon bilo koje deblji-

ne. Njime se lovi na dubinama od 2-3, pa sve do 150 metara. Ulovi nam najčešće nisu krupni poput dunavskih. To su većinom ribe od 200 gr do pol kilograma, a samo u rijetkim prilikama veće. Uglavnom su to bob, arbun, oslić, orada, ili na većim dubinama ugor. Najveći kojega sam ulovio imao je sedam i pol kg. S ovim zmijičnjakom mi se posrećilo, to je odista u Jadranskom moru jako velika rijetkost. Poklonio sam ga Prirodoslovnom muzeju u Rijeci, da se malo našalim, kako bih im pokazao da panonski mornar može nešto što mnogi jadranski ne mogu.

► **U početku ste spomenuli da nas redovito pratite. Od kud »Hrvatska riječ« u Opatiji?**

U Opatiji se ne može kupiti, no redovito ju dobivam od rodbine iz Sonte. Pratim vas od samoga početka, a puno mi je srce kad imam prilike čitati sve ono što se napiše o mojoj Sonti i Sončanima. To uvijek pokazujem mojim prijateljima, pa neka vide da ni ja nisam tikva bez korijena, da se i u mojem rodnom mjestu čuje hrvatska riječ i vidi hrvatsko narodno ruho. Vidim po vašemu pisanju da hrvatska zajednica u Vojvodini i nije tako slaba i mala, da se stvaraju kulturno-prosvjetne udruge i, konačno, da se puno radi na očuvanju našega nacionalnoga i kulturnoga identiteta.

► **Od kud Šokac iz Sonte u Opatiji?**

U mladosti sam izučio zanat pekara.

Po odsluženju vojnoga roka, davne 1960. godine, mlad, pun pozitivne energije, želio sam malo »upoznati svijet«, malo proputovati, a ukoliko to bude moguće, pokušati i unaprijediti svoj zanat. Moja prva destinacija bilo je selo Matulje nadomak Opatije, gdje sam živio pet i pol godina, zasnovao obitelj radeći svoj zanat, da bih od 1966. godine preseljenjem postao Opatijac. Već 1961. godine od svijeta okolnih pekarni osnovano je društveno poduzeće »Radnik« Opatija. Nakon 6 godina rada u ovom poduzeću napustio sam zanat i uposlio se u riječkoj luci kao skladištar, odakle sam nakon 33 godine i umirovljen. U međuvremenu suprugu sam izgubio, a dvojica sinova su otišla svaki svojim putem, tako da umirovljeničke dane provodim čekajući rijetke zgode kad je bar dio obitelji na okupu.

► **Kako kratite umirovljeničke dane?**

Najdraži mi je ribolov, a član sam i Gljivarske udruge »Ožujka« u Rijeci. Ranije sam bio aktivan i u šah-klubu, no kako se članstvo osulo, klub se i ugasio. U ribolov idem s jednim prijateljem, koji ima barku. Nekada pecamo u blizini obale, a nekada znamo otići i nekoliko milja na pučinu, pa tamo znademo provesti i cijelu noć. Gljive tražimo od svibnja, pa sve do kasne jeseni. Tražimo ih po šumama, livadama, a podrazumijeva se da jako dobro moramo poznavati glji-

ve po vrstama. Na partijama šaha sada se okupljamo pojedinačno, po bifeima ili bočarijama i dalje uporno odmjeravamo snagu. Sve u svemu, prkosim godinama i živim dinamično.

► **Bavite li se, poput velikoga broja Opatijaca, i turizmom?**

Svakako. Vlasnik sam jednoga velikoga stana u vili »Margita«, starijoj oko 130 godina. Prije nekoliko godina uz pomoć sina Vlade dvije sam sobe preuredio u apartmane, a kategorizirani su s tri zvjezdice, što je najviši standard u kategorizaciji privatnih apartmana. Suradujem s turističkim agencijama i kapaciteti su mi popunjeni cijele sezone. Tako ubijam dosadu, a i lijepo popunjavam kućni proračun.

► **Kakve su Vaše veze s rodnom Sontom?**

Jako tijesne. Što sam stariji, korijenjeni me sve više vuku k sebi. U Sonti mi je sva bliža rodbina, odnosno brat i dvije sestre s obiteljima, a isto tako i djeca od pokojnoga drugoga brata i sve ih volim obići, a isto tako sretan sam kad mi netko od njih dođe u Opatiju u goste. Prije devedeset prve dolazio sam u Sontu 3 – 4 puta godišnje, danas malo rjeđe. Problematično je bilo ratnih devedesetih. Trebalo je putovati preko Mađarske, pa je poslije bila neophodna viza, a danas je dovoljna samo putovnica. Odnosi su se normalizirali, svi su shvatili da živimo u dvije države i tu više ništa nije sporno. Jedino o nama ovisi koliko ćemo si olakšati međusobnu komunikaciju, a to možemo samo bezuvjetnim poštovanjem druge strane.

► **I na koncu, nakon toliko godina života na Jadranu, jeste liza-boravili divanit šokački?**

Kako bih zaboravio, taj divan je čovjeku urođen, a zaboravi ga samo ukoliko sam sebi to dopusti. U Rijeci i okolici ima 5 – 6 obitelji koje potječu iz Sonte, pa se povremeno nađemo na okupu. E, onda pomalo proradi i nostalgija, pa kad se stanemo divanit, nikad kraja. Svako bi ništa reko, a oni što nas slušu, štogoda razumu, a štogoda i ne. Eto, baš volimo divanit šokački i nikada taj divan i nećemo zaboravit.

Tradicionalni nastup KPZH »Šokadija« u Sonti

Uskršnji koncert

Po tradiciji, Kulturno prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonte najveći kršćanski blagdan, Uskrs, obilježila je koncertom pučkih crkvenih napjeva i malim recitalom. Pjevački zbor »Šokadije«, uz tamburaški orkestar »Tandora« i djevojčice iz Recitatorskoga odjela, svojim su skladnim zvucima ispunili svodove crkve sv. Lovre i razgalili duše velikoga broja nazočnih vjernika. Osim sadašnjih, u crkvi smo vidjeli i veliki broj bivših Sončana, koji su svoje rodno mjesto napustili tijekom ratnih devedesetih, ali ga nisu i zaboravili.

I. A.

REGISTRACIJA VOZILA

DDOR NOVI SAD - a.d.o.

TEHNIČKI PREGLED

OSIGURANJE

REGISTRACIJA

ZELENI KARTON

Info telefon: 024/621-384

www.ddor.net

METALS BANKA

KREDIT DO 12 MESEČNIH RATA

KOMPLETNU USLUGU REGISTRACIJE VOZILA MOŽETE DOKUPITI NA ŠALTERU NA DDORU NA SLEDEĆIM PUNKTOVIMA TEHNIČKOG PREGLEDA:
 * Interpad 622-107 * SMB Mehanizacija i transport 556-038 * AUTOMOTOKLUB 555-740
 * JP Suboticabrans 541-8-8 * Orga Bravar 556-223 * Servis Auto Čamčaji 763-207 * Senne d.o.o. Hajdukova 758-022
 * Dinamomont 622-58 * AMK, Kuj 74 374-040 * EURO COOP, Kuj 74 375-723

Trendovi kretanja cijena na tržištu

Kalkulacije proljetnih kultura

Piše: Pavle Kujundžić

Kao i svake godine u ovo vrijeme, ratari se pitaju što sijati na oranicama koje su ostavljene za proljetne kulture. Zbog plodoreda i neke navike 25–30 posto oranica je pod pšenicom i strninama općenito, a preostale površine će zauzeti okopavine. S obzirom da, naravno, sve ovo radimo radi novca, računamo i što se najviše isplati i predviđamo trendove kretanja cijena na tržištu. Bez neke namjere da bilo koga na nešto nagovaram, dolazim do sljedećeg zaključka:

- kalkulatívna cijena soje mnogo je viša od cijene koja je bila u otkupu. Cijena soje je malo porasla i to se dešava svake godine, samo je pitanje tko ima mjesta za skladištenje
- kalkulatívna cijena suncokreta je isto mnogo viša od cijene u otkupu, a suncokret se ne skladišti i cijena se ne mijenja
- kukuruz je najinteresantniji, kalkulatívna cijena je mnogo niža od tržiš-

ne i to je već dvije godine najisplativija kultura za ratare (koji ne gaje šećernu repu). Ove godine se i sirov kukuruz sa 16–17 posto pa do 20 posto vlage mogao jako dobro prodati, tako da nije bilo potrebe ni sušiti ga. Mislim da će to biti trend i iduće godine, jer kukuruz će se sve više koristiti i za dobivanje energije, a to znači da će biti tražena roba – pitanje o kojem također treba razmišljati su premije koje tehnička vlada obećava za ove kulture i to 3000 din/ha za suncokret i 4000 din/ha za soju, premda osobno u ova obećanja ne vjerujem

Moj je savjet da svatko sjedne i dobro izračuna što mu se najviše isplati sijati. U nastavku slijede okvirne kalkulacije cijene usjeva koji se gaje u sjevernoj Bačkoj, koje vam mogu poslužiti kao osnova ili reper za vašu kalkulaciju. Papir i olovku u ruke! ■

kultura	kalkulacija za 2007.	cijena u otkupu u 2006.	trenutačna tržišna cijena
soja	23,76 + PDV	15,76 + PDV	16,80 + PDV
suncokret	21,67 + PDV	14,50 + PDV	---
kukuruz	7,30 + PDV		9,40 + PDV

Kalkulacija cijene koštanja proizvodnje kukuruza rod 2007. na vlastitom zemljištu

	A. REPROMATERIJAL	D-2	DIN	CIJENA	PDV	UKUPNO
1	Min gnojivo NPK 15:15:15 300kg			6000.00	480.00	6480.00
2	Urea 46% N 200kg			4000.00	320.00	4320.00
3	Sjeme kukuruza			3500.00	280.00	3780.00
4	Semafor			650.00	52.00	702.00
5	Atrazin			650.00	52.00	702.00
6	Acetohlor			1890.00	151.20	2041.20
7	Motivell			3400.00	272.00	3672.00
	UKUPNO			20900.00	1607.20	21697.20
	B. USLUGE STROJEVA					
1	Oranje	20	1300.00	2700.00	486.00	4486.00
2	Rasturanje mineralnog gnojiva	6	390.00	1320.00	237.60	1947.60
3	Predsjetvena priprema	8	520.00	900.00	162.00	1582.00
4	Sjetva	4	260.00	1200.00	216.00	1676.00
5	Prskanje s iznošenjem vode	6	390.00	1500.00	270.00	2160.00
6	Međuredna obrada, dva prolaza	8	520.00	1520.00	273.60	2313.60
7	Žetva s prijevozom	30	1950.00	4850.00	873.00	7673.00
8	Ljuštenje žetvenih ostataka	11	715.00	1920.00	345.60	2980.60
	UKUPNO		6045.00	15910.00	2863.80	24818.80
	C. INDIREKTNi TROŠKOVI					
	Naknada za odvodnjavanje			1240.00		1240.00
	Doprinosi za mirovinsko i invalid. osiguranje			5200.00		5200.00
	Osiguranje usjeva			948.00	47.40	995.40
	UKUPNO			7388.00	47.40	7435.40
	D. PROFIT 10 %			5000.00		5000.00
	UKUPNO A+B+C+D					58951.40

Kalkulacija je rađena temeljem cjenika Zadružnog saveza Vojvodine za 2006. godinu, ali su primijenjene trenutačne tržišne cijene za pogonsko gorivo i repromaterijal.

Cijena koštanja kukuruza proizvedenog po ovoj kalkulaciji, uz prosječan prinos od 7500 kg/ha je 7.30 din/kg + PDV

Kalkulacija cijene koštanja proizvodnje soje rod 2007. na vlastitom zemljištu

	A. REPROMATERIJAL	D-2	DIN	CENA	PDV	UKUPNO
1	Min gnojivo NPK 15:15:15 450kg			9000.00	720.00	9720.00
2	Sjeme soje 70 kg			3200.00	256.00	3456.00
3	Pivot M			3400.00	272.00	3672.00
4	Dynam			1925.00	154.00	2079.00
5	Prometrin			675.00	54.00	729.00
6	Acenit			1575.00	126.00	1071.00
7	Selekt super			2365.00	189.20	2554.20
	UKUPNO			20340.00	1627.20	21967.20
	B. USLUGE STROJEVA					
1	Oranje	20	1300.00	2700.00	486.00	4486.00
2	Rasturanje mineralnog gnojiva	6	390.00	1320.00	237.60	1947.60
3	Predsjetvena priprema	8	520.00	900.00	162.00	1582.00
4	Sjetva	4	260.00	1320.00	237.60	1817.60
5	Prskanje s iznošenjem vode	6	390.00	1500.00	270.00	2160.00
6	Međuredna obrada, dva prolaza	8	520.00	1520.00	273.60	2313.60
7	Žetva s prijevozom	26	1690.00	4800.00	864.00	7354.00
8	Ljuštenje žetvenih ostataka	11	715.00	1920.00	345.60	2980.60
	UKUPNO		5785.00	15980.00	2876.40	24641.40
	C. INDIREKTNİ TROŠKOVI					
	Naknada za odvodnjavanje			1240.00		1240.00
	Doprinosi za mirovinsko i invalidsko osiguranje			5200.00		5200.00
	Osiguranje usjeva			948.00	47.40	995.40
	UKUPNO			7388.00	47.40	7435.40
	D. PROFIT 10 %			5000.00		5000.00
	UKUPNO A+B+C+D					59044.00

Kalkulacija je rađena temeljem cjenika Zadružnog saveza Vojvodine za 2006. godinu,

ali su primijenjene trenutačne tržišne cijene za pogonsko gorivo i repromaterijal.

Cijena koštanja soje proizvedene po ovoj kalkulaciji, uz prosječan prinos od 2300 kg/ha je 23.76 din/kg + PDV

Kalkulacija cijene koštanja proizvodnje suncokreta rod 2007. na vlastitom zemljištu

	A. REPROMATERIJAL	D-2	DIN	CENA	PDV	UKUPNO
1	Min gnojivo NPK 15:15:15 300kg			6000.00	480.00	6480.00
2	Urea 46% N 200kg			4000.00	320.00	4320.00
3	Sjeme suncokreta 6kg			3200.00	256.00	3456.00
4	Cruiser			1200.00	96.00	1296.00
5	Prometrin			900.00	72.00	972.00
6	Acenit			1890.00	151.20	2041.20
7	Selekt super			3010.00	240.80	3250.80
8	Benomil			1100.00	88.00	1188.00
	UKUPNO			21300.00	1704.00	23004.00
	B. STROJARSKE USLUGE					
1	Oranje	20	1300.00	2700.00	486.00	4486.00
2	Rasturanje mineralnog gnojiva	6	390.00	1320.00	237.60	1947.60
3	Predsjetvena priprema	8	520.00	900.00	162.00	1582.00
4	Sjetva	4	260.00	1200.00	216.00	1676.00
5	Prskanje s iznošenjem vode	6	390.00	1500.00	270.00	2160.00
6	Međuredna obrada, dva prolaza	8	520.00	1520.00	273.60	2313.60
7	Žetva s prijevozom	26	1690.00	3600.00	648.00	5938.00
8	Ljuštenje žetvenih ostataka	11	715.00	1920.00	345.60	2980.60
	UKUPNO		5785.00	14660.00	2638.80	23083.80
	C. INDIREKTNİ TROŠKOVI					
	Naknada za odvodnjavanje			1240.00		1240.00
	Doprinosi za mirovinsko i invalidsko osiguranje			5200.00		5200.00
	Osiguranje usjeva			948.00	47.40	995.40
	UKUPNO			7388.00	47.40	7435.40
	D. PROFIT 10 %			5000.00		5000.00
	UKUPNO A+B+C+D					58523.20

Kalkulacija je rađena temeljem cjenika Zadružnog saveza Vojvodine za 2006. godinu,

ali su primijenjene trenutačne tržišne cijene za pogonsko gorivo i repromaterijal.

Cijena koštanja suncokreta proizvedenog po ovoj kalkulaciji, uz prosječan prinos od 2500 kg/ha je 21.67 din/kg + PDV

Ana Lončar, umirovljenica

Desetogodišnja prepiska s državom

Bojeći se za vlastiti život, Ana je odlučila otići iz svojih Kukujevaca.

Imovinu sa sobom nije smjela ponijeti, iako je sve što je imala bilo pretočeno u njezinu kuću

Ana Lončar, 78-godišnja stanovnica Lužana, mjesta pokraj Slavonskog Broda, jedna je od srijemskih Hrvatica istjeranih iz svojih domova devedesetih godina prošlog stoljeća pod lažnom krinkom zamjene kuća. Ana je tako morala napustiti svoj dom u selu Kukujevci u Srijemu i sve što je u životu imala, uz uvjerenje da je u Lužanima čeka dvokatnica.

No, sve što nam je ispričala bilo je daleko od obećanja ravnopravnih s prijetnjama njenom životu. Njenom progonu tih dana pretходила su ubojstva Hrvata, pa je Ana živeći sama čekala samo dan kada će i na nju doći red, a znala je kako taj dan, nažalost, ipak mora doći. Ipak, u prvi je mah odbijala zahtjeve otići. To što je ona stara i nemoćna žena koja živi sama, njenim progoniteljima nije bilo važno. Njima je, jednostavno, jedino bilo važno njeno podrijetlo. »Rekli su: 'Marš napolje ustaše!', jer mi smo za njih tamo svi bili ustaše«, sjeća se naša sugovornica.

STRAH ZA ŽIVOT: Jedne od tih večeri u kuću joj je došao vlasnik kuće u kojoj popratnoj prostoriji u Lužanima sada živi, i koji joj je već više puta nudio zamjenu kuća, što je Ana uporno odbijala. No, toga puta nije došao pregovarati. I tako je Ana, bojeći se za vlastiti život, ipak odlučila otići iz svojih Kukujevaca. Imovinu sa sobom nije smjela ponijeti, iako je sve što je imala bilo pretočeno u tu kuću.

»Sve što sam imala morala sam ostaviti. Kuću sa svim stvarima. Ništa mi nije dao odnijeti«, kaže baka Ana ne mogavši prešutjeti da je danas možda živa zahvaljujući činjenici da su je, u vrijeme konstantnih prijetnji, od napada branila dva Srbina pridolih iz njenog budućeg mjesta prebivališta

– Lužana. Jednog od njih posebno apostrofira, *Dragu Vasiljevića*, i pri tom dodaje kako njihovi postupci pokazuju da ljudskost ne poznaje granice.

»Ma ja nikad ne kažem, ja nikad ne gledam tko se kako zove. Jesi li ti čovjek? Jesam li ja čovjek? Onda smo ljudi!« – naglašava Ana.

I tako, nakon 20 sati puta preko Mađarske, jedno kišnog predvečerja Ana je došla u Lužane. Ali, umjesto kuće dvokatnice dočekala ju je razrušena (minirana) kuća. Da bi nam pokazala što je ostalo od kuće Ana nas je izvela u dvorište.

»Ovdje je bila kuhinja, ovdje dvije sobe i dvije sobe gore na katu. Sve je srušeno. Kada sam to po dolasku ugledala mislila sam da mi je nebo palo na glavu, a dolje ispod mene tvrda zemlja. Mogu vam reći da nisam znala kako se zovem«, priča nam baka Ana i dodaje da joj je trebalo pune tri godine da očisti dvorište. Danas je, ako ništa drugo, ostala uredna ploča i nešto malo zida od bivše kuće.

PROBLEMI SA STATUSOM: Ali, baka Anini problemi nisu nestali dolaskom u Hrvatsku. Trebalo joj je dosta vremena i truda kako bi riješila svoj status, kao i da bi ušla u svoj posjed na kojem su već bile izbjeglice iz Bosne. S obzirom da Ana živi u popratnoj prostoriji bivše kuće, šupe kako bi rekli Srijemci, i

s jednog na drugi ured, ili pak na zakon i natrag. A da bi apsurd bio veći, vlasnik srušene kuće, koji ju je iz njenog doma istjerao, kada bi to htio, imao bi pravo na obnovu kuće, bar prema našim zakonima.

»Nisam plakala kada su me istjerali iz moje kuće, ali kada su mi rekli da nemam pravo na obnovu kuće, a da bi on na to imao pravo, suze su mi potekle. Zašto bi on imao to pravo, a ja ne?« čudi se Ana i pokazuje nam dokumentaciju desetogodišnje prepiske s državom, kako kaže, jedino što je zapravo njena imovina. Pitamo je je li joj žal što je došla.

STAROST U PAPIRIMA: »A, možete misliti! Rođena sam u Hercegovini i već sa 13 godina, 1942. godine, protjerali su nas prvi put. Pune 52 godine sam živo radila, kućila se, svima pomagala, a onda opet protjerivanje i evo vidite što sam u svom životu zaradila«, kaže baka Ana i dodaje:

»Moj život je tužna priča. To ne može nitko osjetiti osim onoga koji to proživljava. Možete misliti kako mi je kada sam čitav život radila, trudila se, šparala, od svega zakidala da bi imala za svoju starost. A meni je sada sve u tim papirima«, kaže nam baka Ana na rastanku.

Unatoč težini njenih riječi, Ani je ostalo još samo jedno – nada. Koliko god to u ovim uvjetima nevjerojatno zvučalo. Odlazimo razmišljajući o riječima ove, naizgled, slabašne starice i pitamo se koliko bi nas imalo snage proći kroz ono što je naša baka prošla i kroz koliko još muke mora proći da bi stekla pravo na ponovno dostojanstvo, dane kada joj svakidašnjica neće biti samo poniženje, jer ona je to dostojanstvo već odavno zaslužila.

Zlatko Žužić

Dario Španović, absolvent povijesti i etnologije

Bogata povijest Srijemske Mitrovice

Dario se nakon studija namjerava vratiti u svoj rodni grad koji je tijekom svoje duge povijesti puno dao svjetskoj vjerskoj i kulturnoj baštini

Dario Španović, dvadesetšestogodišnji student Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, rođeni je Srijemac, kao i njegovi roditelji. Majka *Anica* rođena je u Lačarku, a otac *Antun*, kao i Dario, u Srijemskoj Mitrovici.

»Španovići su starosjedioci, po nekim zapisima do kojih sam uspio doći to prezime je u Srijemskoj Mitrovici prisutno već tristotinjak godina«, ponosno ističe Dario i dodaje kako su njegovi preci živjeli na tom prostoru otkako znaju za sebe i kako je tijekom svog dugovječnog postojanja narod, kojem pripadaju, izgrađivao svoja obilježja i sastavnice svog nacionalnog, vjerskog i kulturnog opstanka.

BLIŽA I DALJA POVIJEST:

Osim toga, Dario naglašava kako njegov rodni grad ima bogatu i slavnu prošlost te da njegova pripadnost zapadnom kulturnom krugu nikada nije dolazila u pitanje. »Povijest Srijemske Mitrovice počinje 34. godine poslije Krista, kada su moćne rimske legije zaposjele ove krajeve, a Sirmij, kako se tada zvao, bio jedan od četiriju središta velikog Rimskog carstva. U njemu su rođeni carevi *Decije*, *Klaudije II.*, *Aurelijan*, *Prob*, *Maksimilijan*, a nešto kasnije i *Gracijan*. Jedan od glavnih gradova Rimskog carstva Sirmij je postao 294. godine poslije Krista, u doba vladavine Dioklecijana«, raspricao se Dario onako kako to studenti povijesti znaju, a mi ga prekidamo pitanjem o malo bližoj povijesti, onoj devedesetih godina prošlog stoljeća, kako to da njegova obitelj u vrijeme masovnog egzodusa srijemskih Hrvata nije napustila Srijemsku Mitrovicu, i kakva su njegova sjećanja na to burno razdoblje naše povijesti. »Tada sam imao deset godina, išao sam u osnovnu školu i mogu reći da sam imao sreću biti okružen pravim ljudima. Moji brojni prija-

telji srpske nacionalnosti ponašali su se normalno, nisu pravili nikakvu razliku između nas, premda su znali da sam Hrvat. Ali, isto tako moram biti iskren i reći kako je puno Hrvata koje sam znao imalo tada veće ili manje neugodnosti, a jedan dio je i odselio iz Srijema«, priča Dario i tvrdi kako se situacija sada popravila, osobito od pada Miloševićeve vlade.

POVIJEST I ETNOLOGIJA:

Kako je Dario trenutačno student Filozofskog fakulteta, pitamo ga za razloge studiranja u glavnom gradu

zanimljiva – »Srijemska Mitrovica u Drugom svjetskom ratu«.

Pitamo Darija zašto je izabrao baš to razdoblje u bogatoj povijesti svog rodnog grada. »Iz dva razloga«, objašnjava Dario. »Prvi je razlog činjenica što sam rođen u tom gradu, a drugi što se o tom razdoblju Srijemske Mitrovice vrlo malo, ili gotovo ništa ne zna. Primjerice, nakon Drugog svjetskog rata u Srijemskoj Mitrovici je ubijeno tri tisuće Hrvata, a da o njima nema nikakvog pisanog traga«.

Hrvatske. »Za studij u Zagrebu odlučio sam se iz financijskih razloga. Zahvaljujući Hrvatskoj matici iseljenika dobio sam stipendiju kao pripadnik hrvatske nacionalne manjine iz Srbije, a kako sam pokraj studiranja povijesti u drugoj godini upisao još i etnologiju, a ona spada u hrvatski nacionalni predmet, dobio sam i dodatnu stipendiju od Ministarstva obrazovanja i športa«, objašnjava Dario, koji upravo završava studij. Do kraja su mu ostala još tri ispita, a trenutačno piše i diplomski rad.

Što bi jedan student povijesti, Mitrovčanin, pisao nego o svom rodnom gradu, a tema je prilično

Dario još ističe kako mu je teško naći literaturu za taj dio povijesti svoga grada, stoga je odlučio težiti rada staviti na izjave svjedoka koji su još živi. »Želim svoj rad temeljiti isključivo na povijesnim istinama. Našao sam mnoge žive svjedoke koji svjedoče o svojim gorkim i tužnim iskustvima, a i o užasnim događajima koji su zadesili njihovu rodbinu i prijatelje«, kaže Dario i dodaje kako će se nakon studija vratiti u svoj rodni grad, koji je tijekom svoje duge povijesti puno dao svjetskoj vjerskoj i kulturnoj baštini. »Mitrovčani su kroz stoljeća upornog i uspravnog trajanja utkali

sebe u Srijem i dali žig njegovoj kulturi. To je neporeciva hrvatska baština koja ima veliku vrijednost. Na tu baštinu su ponosni svi Srijemci i ona pripada našoj suvremenosti, ali i budućim naraštajima. Nama Srijemcima istina i čuvanje naših običaja je dug hrvatskoj kulturnoj baštini koja nas obvezuje, to je dug domovima u kojima smo se rodili, zavičaju iz kojeg smo ponijeli najljepše uspomene, to je dug školama u kojima smo učili i obveza svijetu kojemu pripadamo«, objašnjava Dario uz napomenu kako su mladi intelektualci neophodni Srijemu. »Od tridesetak studenata koji svake godine dolaze iz Vojvodine na studij u Zagreb, velika većina ih ostaje u Zagrebu. Zamislite, za deset godina to je tristo studenata. Kakvo bi to bogatstvo bilo za Vojvodinu kada bi se oni vratili!«.

Dario kaže i kako je odgajan u duhu katoličke vjere, koja je vjekovima bila branitelj opstanka i samobitnosti hrvatskog naroda u Srijemu, te da nije slučajno upravo Srijemska Mitrovica, koja i danas ima najveći broj Hrvata u istočnom Srijemu, postala u naše doba sjedištem nikad prekinute Srijemske biskupije, posestrima onoj Đakovačkoj. »U Mitrovici se nalazi sustolnica đakovačkoj katedrali koja nosi ime zaštitnika Srijema, mučenika za kršćansku vjeru, Svetog Dimitrija. Hrvati se, zahvaljujući Crkvi, nikada nisu duhovno predali, a narod koji je duhovno jak uvijek ima svoju budućnost.

Na koncu našeg razgovora Dario se ugodno iznenadio kada je čuo da će ovaj razgovor biti objavljen u »Hrvatskoj riječi«, jer je prije toga na moje pitanje čita li naš list odgovorio da ga redovito čita i kupuje na kiosku kada je u Mitrovici, ali je uputio kritiku kako se u njemu razmjerno malo piše o Srijemcima.

Zlatko Žužić

Očuvati sjećanje na Gibarac

Gibaračka tucijada

Najviše gibaračkih obitelji je u Poganovcima, gdje su Gibarčani sagradili novu katoličku crkvu posvećenu sv. Ivanu Nepomuku, svecu kojega su slavili i u rodnome Gibarcu

Četvrtu godinu za redom »Zavičajna udruga Gibarčana« i Nogometni klub »Gibarac 9« organiziraju u Čepinu, u prostoru Hrvatskoga doma manifestaciju zvanu Tucijada koja okupi stotinjak, dvjestotinjak Gibarčana i njihovih prijatelja, a smisao je manifestacije očuvati sjećanje na Gibarac i blagdan Uskrsa, jer je iz maloga mjesta u Srijemu s manje od tisuću žitelja raseljeno tijekom Domovinskoga rata gotovo 90 posto gibaračkih Hrvata u 66 gradova i sela diljem Hrvatske, od kojih je gotovo polovica u Slavoniji, u Osijeku i okolici, dok je najviše gibaračkih obitelji, njih 46 u Poganovcima, gdje su Gibarčani sagra-

išli po vatru a mame poslije na toj vatri kuhaju svetenje, šunku, kobasicu i suhi jezik i jaja. A na Uskrs se lijepo spremimo pa idemo čestitati kod rodbina, i svagdje dobijemo šarano jaje u raznim tehnikama, od broče do svilopis tehnike, šarano voskom na crnoj podlozi sa crvenom i žutom bojom. E onda idemo na veliku misu i slavimo Isusovo uskrsnuće, a poslije mise tucamo se šaranim jajima pred crkvom i na Krstini, a cijeli se šor šarenio od ljusaka od jaja. U znak sjećanja na takav blagdan Uskrsa, evo okupljamo se već nekoliko godina, da ta sjećanja prenesemo na naše mlade, koji su svi odreda rođeni u Osijeku, Našicama, Slatini, Virovitici ili Zagrebu, a mi ih i dalje zovemo Gibarčanima«.

I Dragan Pavlović, predsjednik NK Gibarac 95. i jedan od inicijatora ove lijepe manifestacije, rado se sjeća Uskrsa u Gibarcu. »Moj je otac bio tutor i svi smo redovito išli u crkvu, ali Uskrs je nešto posebno. Poslije sam igrao nogomet, a u Gibarcu je nogomet doslovce bio najvažnija sporedna stvar na svijetu, pa smo se poslije utakmice tucali šaranim jajima, posebice ako te nedjelje pobijedimo, a pobjeđivali smo često. Zato smo i ovdje osnovali nogometni klub i stalno smo u samom vrhu naše natjecateljske skupine a mi smo u II. županijskoj ligi Osijek. U znak sjećanja na Uskrs u Gibarcu, već četvrtu se godinu okupljamo ovdje u Čepinu, a napravimo i zabavu i natjecanje, pa tako i ove godine imamo natjecanje u tucanju šaranim jajima u četiri kategorije, za najmlađe, za pionire, za senior i za veterane, imamo i igru za djecu 'baba-dule', razbijanje šarenih jaja šibom, a zašto se to tako zove, doista ne znam. Zahvaljujem općini Čepin, koja nam izide u susret glede dvorane, a zahvaljujem i brojnim sponzorima, jer za sve natjecatelje imamo vrijedne nagrade«.

GOSTI S RAZNIH STRANA: Okupe se Gibarčani s raznih strana, pa je Marica Fišerova došla iz Šida, gdje i danas živi s obitelji, i rado se sjeća Uskrsa u Gibarcu. »Ta kako se na bih sjećala. Za Uskrs se svaka djevojka morala ponoviti, pa se lijepo počestljamo pa svi u crkvu, pjevamo na misi, a poslije mise tucamo se šaranim jajima na Krstini, a sva se Krstina šareni od naših vezenki i od ljusaka od jaja. Odem još ponekad do mojih u Gibarcu, ali tamo nema više ni Krstine, ni pjesme djevojačke ni šaranih gibaračkih jaja«.

Za dobro raspoloženje Gibarčana zadužen je bio Bager-bend iz Čepina, a frontmen Drago Bagarić kaže da se rado druži s Gibarčanima,

zahvaljujući prije svega prijatelju Šimi Vidikaviću.

Branko Čalić je rođeni Slavonac, živi i radi u Tenju a s Gibarčanima se druži posljednjih desetak godina. »Kod nas u Tenji ima desetak obitelji Gibarčani i sve su to divni ljudi, posebice moj Tuna Kopic zvan Zele, a on je mene i suprugu pozvao na ovo druženje s Gibarčanima, evo prvi puta, ali vjerujte mi, ne i posljednji. Čuli smo da imate odličan zimski skup Gibarčana i svakako ćemo doći, majstori ste za zabavne sadržaje«.

Kako je manifestacija dijelom imala i natjecateljski karakter, na veselje djece ali i

dili novu katoličku crkvu posvećenu sv. Ivanu Nepomuku, svecu kojega su slavili i u rodnome Gibarcu.

I DALJE GIBARČANI: »Lijep je to običaj«, sa sjetom kaže Mata Barišić, dopredsjednik Zavičajne udruge Gibarčana, »jer Uskrs je najljepši i najveći kršćanski i katolički blagdan, a mi u Gibarcu osobito smo se spremali za taj nadnevak, počevši od Korizme, koja je i inače u znaku priprave za Uskrs, a posebice Cvjetnice, kada smo na šoru pucali kokice i djevojkama darivali patrice od kokica, igrali žabe – labe i kokoške šetnje, pa običaji Velikoga četvrtka, kada se vežu zvona pa smo okretali klepetaljku, zatim Veliki petak, kada smo čuvali Isusov grob i Velika subota, kada smo u crkvenu portu

svih nazočnih, polupano je više stotina jaja, a pehare za osvojena prva mjesta osvojili su Dario Milanović u kategoriji mališana, Mario Milanović u kategoriji pionira, Snježana Milanović u kategoriji Seniora, i moram vam otkriti, radi se o obitelji Milanović iz Osijeka.

U kategoriji veterana pehar je dobio Josip Krstić iz Čepinskih Martinaca, dok je u natjecanju baba – dule pobjedila Ena Bilandžija (7) u ženskoj i Mario Tomić (11) u muškoj konkurenciji. Kao najljepše šarano jaje izabrano je jaje u svilopis tehnici Vere Kopic, a nagradu za najveća jaja podijeli su Josip Krstić i Branko Majačić iz Poganovaca.

Slavko Žebić

Dugogodišnja tradicija

»Polivači«

U ponedjeljak iza Uskrsa po dugogodišnjoj tradiciji održava se običaj »polivanja« (polijevanja) djevojaka i žena, te se taj dan još naziva i »Vodeni ponedjeljak«. Nekada su »polivači« djevojke polijevali običnom vodom, a danas se djevojke polijevaju kolonjskom vodom ili parfemom. Za razliku od danas, nekada su polivači u gradu išli

pješice, a na salašima konjima, haptikama, karucama ili fijakerima, no danas su konji zamijenjeni automobilima. Momci su tada bili obučeni u narodnu nošnju i obično su išli skupa s tamburašima. Često i danas možemo vidjeti skupinu mladića obučenih u narodnu nošnju, na karucama i s tamburašima, no ipak ovo se češće može vidjeti na selu nego u

gradu. Nekada su se djevojke dičile sa što više mokrih odijela, no toga je danas sve manje. Neke su stvari ostale nepromijenjene, a to je darivanje »polivača«. Djevojke ih darivaju šarenim jajima i narančama, a nakon toga ih kite proljetnim cvijećem kao što su ružmarin, narcis i zumbul.

Ž. V.

Izložba slika Ivana Balaževića otvorena u Zagrebu

Igra punog i praznog

Izloženih 16 slika nastavak su procesa vizualnog produbljivanja odnosa na površini, tako da je igra punog i praznog, ispunjenog i ispuštenog, onog ispred i iza, zapravo raskošno obogaćenje Balaževićeva slikarstva

U organizaciji Kulturno informativnog centra, u Zagrebu je u Galeriji Forum, 4. travnja otvorena izložba slika *Ivana Balaževića*, iz njegove najnovije faze Todos artista desperados. Faza je to započeta prije tri godine, u kojoj je autor uspio ponovno ući u do sada još neistraženo polje drukčijih slikarskih interesa i rezultata, nakon već skoro trideset i pet godina slikarskog rada. Prvi i najuočljiviji razlikovni čimbenik koji dijeli novi od dosadašnjeg načina rada ovog slikara bunjevačkog podrijetla je kolažiranje, od najjednostavnijeg i najelementarnijeg apliciranja jednog, rezanog ili potrganog i oslikanog komada papira na istovrsnu podlogu, sve do recentnih dinamički uznemirenih i snažno pokrenutih površina velikih kompozicija. Nije uvijek i samo riječ o pravocrtnim rubovima površina, već i o segmentima nepravilnih, slikarski tretiranih ploha koje se postavljaju u suodnose.

Izloženih 16 slika na zagrebačkoj izložbi koja će biti otvorena do 25. travnja, nastavak su procesa vizualnog produbljivanja odnosa na površini, tako da je igra punog

i praznog, ispunjenog i ispuštenog, onog ispred i iza, zapravo raskošno obogaćenje Balaževićeva slikarstva. Treba svakako spomenuti kako je registar boja donekle sužen i, u usporedbi sa slikama na početku te faze, snaga kontrasta je zamijenjena umirenim, sedimentiranim tonskim odnosima koji podsjećaju na prijašnja pastelna rješenja.

PRECIZIRANA POZICIJA:

Na otvorenju izložbe govorio je član savjeta Galerije Forum i autor likovnog postava *Milan Bešlić*, naglasivši kako je Ivan Balažević u minulim desetljećima precizirao svoju poziciju na suvremenoj hrvatskoj likovnoj sceni, a nju je moguće iščitavati i kroz svestrani umjetnikov interes realiziran u različitim likovnim tehnikama i medijima, i dakako, kroz estetska načela decidirano promicana u autorskoj interpretaciji. »Taj se svestrani interes Ivana Balaževića prepoznaje i u suradnji u kazalištu potpisujući brojne scenografije, a jednako tako u višegodišnjem i kontinuiranom radu u grafičkom dizajnu te u plodnoj suradnji u revijama, novinama i časopisima u kojima je radio kao ilustrator. Dakle, u različitim likovnim teh-

Sestra i brat: Marija Hećimović i Ivan Balažević

nikama ostvario je zanimljivo i raznovrsno djelo koje je pregledno i kritički interpretirano u monografskoj knjizi potvrđujući se upravo i u tim heterogenim značajkama«, rekao je Milan Bešlić i dodao kako se u slikarstvu Balaževića najsugestivnije prepoznaje njegova autorska individualnost.

DINAMIČNA STRUKTURA:

»Na velikoj površini platna, najčešće triptisima i diptisima Balažević koncipira ritmički dinamičnu strukturu u kojoj će naročito doći do izražaja njegova sposobnost asimilacije različitih tehnika i materijala. Građeci kompoziciju i na iskustvu estetike gestualnog, autor, također, znalački rabi i druge likovne izričaje, pogotovo

one u tradiciji lirske apstrakcije ne sustežući se, gdjekad, smionije i otvorenije, a drugi puta decentnije ili tek asocijativno tangirati i figuralnu formu prožimajući i produbljujući svoj heterogeni izraz upravo i tom sastavnicom«, zaključio je Milan Bešlić.

Četvrtu samostalnu izložbu Ivana Balaževića u Zagrebu otvorio je gradonačelnik Novog Vinodolskog *Oleg Butković*, rekavši kako mu je posebna čast otvoriti izložbu svoga sugrađanina u glavnom gradu Hrvatske, autora koji je svojim djelima Novi Vinodolski upisao u središte hrvatskog likovnog stvaralaštva.

Zlatko Žužić

Milan Bešlić, Ivan Balažević i gradonačelnik Novog Vinodolskog Oleg Butković na otvorenju izložbe

Dobitnik 14 nagrada

Akademski slikar i grafičar Ivan Balažević rođen je 1949. godine u Tavankutu, maturirao 1968. na GTŠC u Subotici na odjelu arhitekture, a četiri godine kasnije diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, u klasi prof. Marijana Detonija. Član je HZSU, HDLUR, ULUPUH, a od 1985. godine u statusu je slobodnih umjetnika. Balažević je do sada izlagao na 38 samostalnih i 43 skupne izložbe diljem Europe, a dobitnik je 14 nagrada među kojima i Godišnje nagrade HDLUR-a, Nagrade Grada Rijeke za sveukupan doprinos likovnom životu Rijeke i Nagrade Grada Novog Vinodolskog za likovni doprinos gradu u kojem trenutno živi.

Predstavljanje knjige »Bezdan« Željke Zelić

U ponedjeljak 16. travnja, u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« bit će predstavljena knjiga »Bezdan« Željke Zelić, objavljena u nakladi NIU »Hrvatska riječ«. O ovoj, prvoj tiskanoj knjizi ove autorice govorit će književnici Zvonko Sarić i Milovan Miković, te preč. Andrija Anišić. Početak je u 19 i 30 sati.

Predstavljanje Leksikona u Segedinu

Predstavljanje »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« održat će se u nedjelju 15. travnja, u prostorijama Kuće manjina (Osztrovsky u. 6.) u Segedinu. U predstavljanju će sudjelovati predsjednik Hrvatskog akademskog društva Dujo Runje i ravnatelj Historijskog arhiva Subotica Stevan Mačković, a domaćini će biti Ladislav Heka i Dušan Marjanović. Organizatori su Hrvatska manjinska samouprava i Hrvatsko-mađarska kulturna udruga »Dugonics Andras« iz Segedina.

Godišnja skupština HKC »Bunjevačko kolo«

Izvršni odbor Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« iz Subotice poziva sve članove na godišnju Skupštinu ove udruge, koja će se održati u subotu, 14. travnja, u Velikoj dvorani Centra (Preradovićeve broj 4). Početak je u 10 sati.

Disco večer u »Kolu«

U subotu, 14. travnja, u HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici, s početkom u 21 sati, održat će se disco večer »Džins generacija je najjača nacija«. Večer je rezervirana za domaću i stranu rock glazbu 80-ih godina, a glazbeni urednik večeri bit će Otmar Hegediš. Budući da će se slušati glazba 80-ih, ulaznica je 150 dinara u farmERICAMA i jeans jakni, a za one koji se ne obuku ovako, ulaznica je 300 dinara, navodi se u priopćenju organizatora.

BDP gostovalo u Puli

Prema pisanju lista »Danas«, Beogradsko dramsko pozorište (BDP) je prošle srijede gostovalo u Istarskom narodnom kazalištu u Puli s predstavom »Let iznad kukavičjeg gnezda« po drami Kena Keseya, u režiji Žanka Tomića. Osim Dragana Bjelogrića u glavnoj ulozi, u predstavi igraju i Slobodan Boda Ninković, Ljubinka Klarić, Boris Komnenić, Feđa Stojanović, Daniel Sić.

Promocija NIU »Hrvatska riječ« u Zagrebu

Danas, u petak 13. travnja, na književnoj tribini »Književni petak« u Zagrebačkoj gradskoj knjižnici održat će se promocija Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«. O djelatnosti ove ustanove govorit će direktor Zvonimir Perušić, a objavljene knjige u izdanju NIU »Hrvatska riječ« predstaviti će dr. Sanja Vulić, književni kritičar Branimir Donat i književnici Milovan Miković i Zvonko Sarić.

Uskrsni koncert u subotičkoj Katedrali

Katedralni zbor »Albe Vidaković« pod ravnanjem s. Mirjam Panžić, održat će Uskrsni koncert u srijedu 18. travnja, u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici. Na programu su uskrsni moteti, a zbor će na orguljama pratiti Alen Kopunović Legetin. Početak je u 20 sati.

Schubertova »G-misa« u Franjevačkoj crkvi

U nedjelju 15. travnja, pod svetom misom u 10 sati, u Franjevačkoj crkvi u Subotici bit će izvedena »G-dur misa« Franza Schuberta (1797.-1828.). Nastupaju: Komorni zbor »Pro musica«, Komorni orkestar »Sveta Terezija«, a solisti će biti Timea Dulics (sopran), Zoltán Dévity (tenor) i Philip Gyuri (bas). Orgulje će svirati Kornelije Vizin, a ravnatelj je Csaba Paskó, Regens Chori.

Film »Levijatan« nagrađen u Beogradu

Na nedavno završenom 54. Beogradskom festivalu dokumentarnog i kratkometražnog filma, animirani film »Levijatan« Simona Bogojevića Naratha iz Hrvatske nagrađen je kao najbolji

film međunarodne konkurencije u kategorijama kratkog igranog, animiranog ili eksperimentalnog filma, piše portal Culturenet.hr. Nagradu (Zlatnu medalju Beograda) dodijelio je međunarodni žiri u sastavu: Karpo Godina (predsjednik), Elena Christodoulidou, Sayoko Kinoshita, Milena Marković i Nenad Dukić.

»Radar fest« u Zagrebu

Novi hrvatski rock festival na otvorenom, »Radar fest« bit će održan krajem lipnja u Zagrebu, a među najavljenim zvijezdama su Placebo, Kaiser Chiefs i Queens of the Stone Age, piše portal Seecult.org. Službena potvrda očekuje se sljedećeg tjedna, a prema neslužbenim informacijama, dvodnevni »Radar fest« bit će održan na Šalati, gdje bi 20. lipnja trebale nastupiti i tri spomenute skupine. Zagrebački koncert Placebo, koji su za lipanj najavili novi album, još nije potvrđen na internetskoj stranici benda, ali su to učinili Kaiser Chiefs, koji će prvi put nastupiti u Hrvatskoj.

U Zagrebu sutra počinju 16. Dani hrvatskog filma

U konkurenciji 118 filmova

U povodu otvorenja 16. Dana hrvatskog filma, u utorak je u MM centru Studentskog centra u Zagrebu počeo pretprogram Dana koji počinje sutra, u subotu 14. travnja u SC-u, piše Hina.

Za konkurenciju 16. Dana, koji traju do 20. travnja, između više od 260 prijavljenih filmova izabrano je njih 118 u šest kategorija.

Sudjelovat će 15 igranih filmova, 17 dokumentarnih filmova, 16 televizijskih dokumentaraca, 12 animiranih filmova, 28 namjenskih filmova te 14 glazbenih spotova i 16 eksperimentalnih filmova.

Novina u programu je razdvajanje kategorije dokumentarnog filma na kategorije za filmske dokumentarce i za televizijske, a od ove godine na Festivalu mogu sudjelovati i dugometražni filmovi koji nemaju tehničke uvjete za prikazivanje na Pulskom filmskom festivalu.

Luka Rukavina: »U tišini«

Vjeran Pavlinić: »Mišolovka«

Za popratni program priredene su retrospektiva *Ante Babaje*, ovogodišnjeg dobitnika »Oktavijana« za životno djelo, retrospektiva »Mala Pula« s filmovima s prošlogodišnjeg Pulskog filmskog festivala (u okviru kojega će biti prikazan i »Duh u močvari« *Branka Ištvančića*), predstavljanje naklade Hrvatskog filmskog saveza, okrugli stol o nacrtu prijedloga Zakona o audiovizualnim djelatnostima.

Ulaz na projekcije je besplatan, a svi prijavljeni filmovi moći će se pogledati na videu u programu »Jedan na jedan«.

Prvi Dani hrvatskog filma održani su u ožujku 1992. na poticaj tadašnjeg pomoćnika ministra za kulturu mr. *Iva Škrabala*, a s potporom i entuzijazmom svih filmaša i ostalih koji su se bavili filmom.

D. B. P.

EXIT07 od 12. – 15. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi

Robert Plant otvara festival

Predstojeći EXIT festival, koji će se održati od 12. – 15. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi, otvorit će na glavnoj festivalskoj bini jedan od najvažnijih glasova u povijesti rock glazbe, legendarni pjevač Led Zeppelina, Robert Plant, prenijeli su domaći mediji. Plant će nastupiti prvog dana festivala u pratnji benda Strange Sensation sa kojima svira od 2002. godine. Osim novih Plantovih solo pjesama, bend na koncertima izvodi i veliki broj klasičnih Led Zeppelin numera kao što su »Immigrant song«, »Stairway to Heaven«, »Black Dog«, »Kashmir«, »Whole Lotta Love« i mnoge druge, često u novim aranžmanima. S ovim bandom Plant je snimio dva stu-

dijska albuma, kolekciju blues i folk obrada »Dreamland« iz 2002. godine i »Mighty ReArranger« iz 2005. godine. Osim Planta, na Exitu će, kako je ranije najavljeno, nastupiti i newyorški trio Beastie Boys, jedna od trenutno najvećih dance atrakcija uživo Basement Jaxx, jedna od najutjecajnijih američkih hip hop skupina Wu-Tang Clan, kao i brazilski electro rock bend Cansei de Ser Sexy.

Također, prva imena za ovu godinu dobila je i Dance Arena, a to su Richie Hawtin i John Digweed.

D. B. P.

Izložba perlica u tehnici slame Ivane Dulić

Ljeto u latici

Zahvaljujući Ivani Dulić imamo priliku da ova mala-velika umjetnička djela doživimo na poseban način, svjesni činjenice da nam dolazi ljeto koje sobom toliko toga donosi – rekla je, otvarajući izložbu, Tatjana Mandić

U Gerontološkom klubu »Centar II« u Subotici u utorak, 10. travnja, otvorena je izložba perlica nastalih u tehnici slame autorice Ivane Dulić pod nazivom »Ljeto u latici«. Subotička umjetnica u tehnici

sam se jednog događaja s natjecanja risara prije nekoliko godina. Kao novinar, u rano nedjeljno jutro, otišla sam na salaš *Jelice* i *Pere Kujundžić* u Aleksandrovu. Bilo je to prvo natjecanje risara kojemu sam prisustvovala i dobro

Više od ukrasa

»Ipak, perlica je više od nakita. Više od ukrasa. Ona nije tu samo da podvuče ljepotu neke tkanine, njene boje ili teksture. Ovo poljsko cvijeće, divlje ruže, ljubičice i visibabe od slame – spoj su fantazije, čiste radosti, svečanosti, gospodstvenosti, ljepote i krhkosti, inspiracije i kreacije«, zapisala je, među ostalim, u pratećem tekstu izložbe Tatjana Mandić.

slame predstavila je izbor rado-va od ukupno 200 perlica, koje će resiti odijela gostiju na jednoj subotičkoj svadbi.

Izložbu je otvorila novinarka tjednika »Subotičke« Tatjana Mandić, ujedno i autorica teksta u brošuri koja prati izložbu. »Razmišljajući o tome što da kažem na otvorenju ove izložbe, prisjetila

se sjećam brojnih detalja: fijakera, konja, doručka na slami, šarenih rubaca... Sve mi je to ostalo u sjećanju, ali jedna stvar, točnije jedan predmet, nije samo dio uspomena, već ga i dan-danas mogu opipati, pogladiti, skoro i pomirisati! Riječ je o perlici od slame koju mi je na ljetnu vestu, koju sam tada nosila, zakvačila jedna žena, a

Ivana Dulić i Tatjana Mandić na otvorenju izložbe

Augustin Juriga, koji se tu zatekao, odmah je fotografirao i perlicu i mene i ta se fotografija našla na

stranicama njegove monografije. Danas, nekoliko godina poslije, opet sam u društvu i Jurige i perlica. Zahvaljujući Ivani Dulić imamo priliku da ova mala-velika umjetnička djela doživimo na poseban način, svjesni činjenice da nam dolazi ljeto koje sobom toliko toga donosi. Zanimljivo je da u samo jednu perlicu nekim, usudila bih se reći, magičnim zahvatom – stane veći dio i prošlogodišnjeg i nekog budućeg ljeta. Ili u množini – ljeta«, rekla je prigodom otvorenja Tatjana Mandić.

Izložba je otvorena do 20. travnja.

D. B. P.

U samo jednu perlicu nekim magičnim zahvatom stane veći dio prošlogodišnjeg i nekog budućeg ljeta

»U Parizu«, Charles Merrill, Fondacija FOKUS - Subotica, 2006.

Duhovna i emotivna avantura

Na prvoj razini pratimo preispitivanje fluidnog toka ljubavi, duhovnu i emotivnu avanturu znanu i kao neminovnost sazrijevanja i izlaska iz adolescentskog doba u jednom, često surovom svijetu. Ukoliko odemo korak dalje prepoznamo Europu onoga doba podijeljenu na zapadni i istočni blok

Piše: Dejan Ušumović

Knjiga »U Parizu« Charlesa Merrilla (Boston, 1920.) predstavljena je koncem ožujka u Subotici, u prostorijama Židovske općine, a u ozračju koje svijećama i vinom simulira pariški bistro.

Možemo govoriti i o nesvakidašnjoj karizmi, životnom putu dostojnom biografije, filantropiji i svojevrstnom misionarskom djelovanju, ali prije svega treba istaknuti opredijeljenost autora k širenju dobrog i pozitivne energije zbog čega je, među ostalim, knjiga i ugledala svjetlost dana. Zvučat će nalik helenskoj anegdoti: ovaj odličan rad u vidu teksta nastaje sredinom pedesetih godina prošlog stoljeća, potom odložen na nekoj prašnjavoj polici čami pola stoljeća da bi ovih dana dospio do čitateljske publike. Naime, ovaj svršeni student s Harvarda i potomak jednog od najbogatijih ljudi u Americi tek nakon smrti nobelovca i prijatelja Časlava Miloša odlučuje odbaciti veoma oštru parolu da »ne želi biti jedan od osrednjih pisaca«, što svima koji su pročitali roman (u originalu naslovljen »The Trip to Paris«) može zvučati jedino, nevjerojatno. Ali, riječ je o čovjeku s vizijom...

AMERIKANKA U PARIZU:

Junakinja romana je Karolina, mlada Amerikanka navikla na najbolje i najljepše, koja slušajući titraje vlastita trajanja odlučuje produljiti vrijeme bezbrižnosti i po mogućnosti nešto i naučiti odlaskom u Europu. Uz očevo blagoslov i komentar kako će ići »jednom od najutabanijih staza u povijesti«. Karolina odlazi u Grad svjetlosti gdje susreće širok dijapazon likova, posjećuje muzeje, provodi ljeto na Azurnoj obali, otkriva »Cezanneova smeđa brda i Monetova polja s treperavim obasjanim drvećem«. Međutim, kako vrijeme odmiče tako se u Karolini budi kulturološki kriticism, misli joj lutaju i izgleda da »raspravu vodi s nekim drugim svijetom«, te sebe i svoje preookeanske prijatelje vidi sličnim Balzacovim likovima, pohlepne i materijalistički nastrojene,

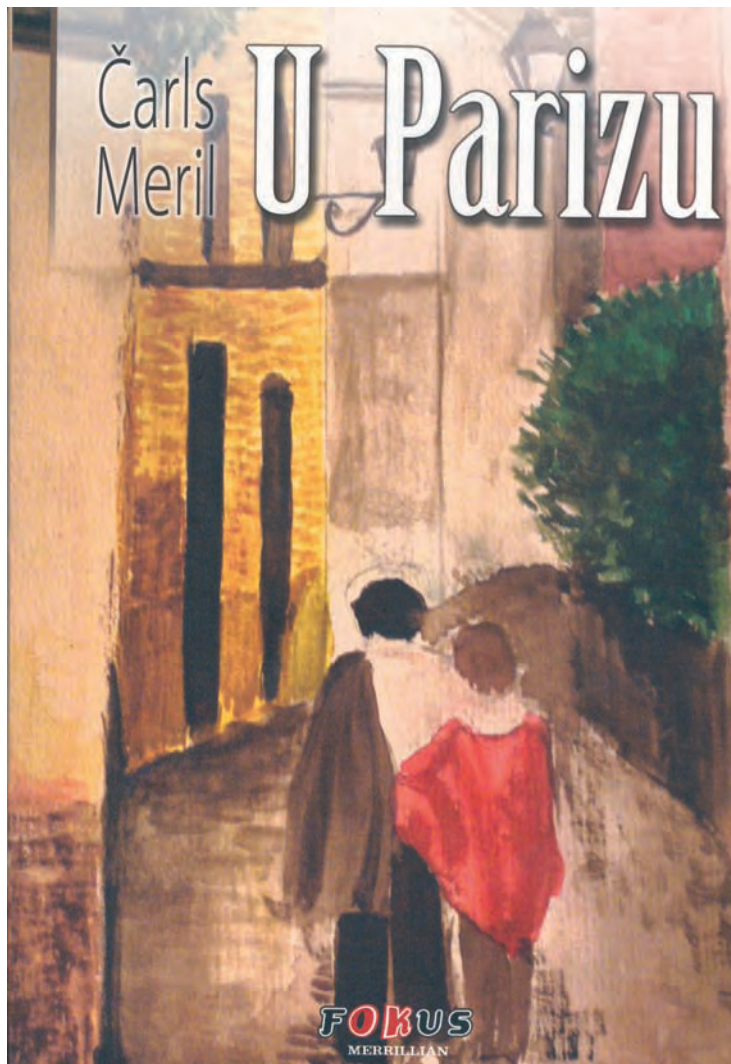
s tom razlikom što su se oni ipak borili za intenzivniji život i individualizam. Na ovom mjestu Karolina usporava i mijenja kut promatranja. Slijede specifičnija poznanstva i produbljivanje tematike što je urednica knjige i Merrillian edicije Zora Čujić opisala riječima: »U romanu ima dosta politiziranja, ali na ovim našim vječno društveno nemirnim prostorima to izgleda kao nešto normalno. Kada su vremena lagodna, vrijeme esteticizma, moderne, Dučića, tada se može govoriti o umjetnosti radi umjetnosti. Ako nas tangiraju vremena puna nelagode, tjeskobe, neizvjesnosti, onda je gotovo neminovno da u umjetnost uđu društvene teme a one su bliske onomu što obično zovemo politikom,

iaako vjerujem kako smo većina skloni onu vulgarno angažiranu književnost anatomizirati, jer najčešće nije umjetnost. Mislim da je umjetnost dužna biti angažirana, tješiti, objašnjavati, tumačiti, nadati se... Pa čak i ovaj roman koji smo nazvali ljubavnim ne može se osloboditi društvenih tema, sudara kultura, socijalnih, staleških i ostalih sličnih premisa«.

VIŠESLOJNOST DJELA: Višeslojnost ovog raskošnog romana tematski možemo raščlaniti i definirati na tri načina. Na prvoj razini pratimo stalno prisutno preispitivanje fluidnog toka ljubavi, duhovnu i emotivnu avanturu znanu i kao neminovnost sazrijevanja i izlaska iz adolescentskog doba u jednom, često surovom,

svijetu. Ukoliko odemo korak dalje k zrelijem čitatelju prepoznamo milje Europe toga doba u kojem se s jedne strane kroz suživot prepliću američki i europski mentalitet, dok s druge vidimo Stari kontinent podijeljen na zapadni i istočni blok, sa svim stvarnim kulturološkim razlikama i onim nasilno, umjetno stvorenim. Iz ovoga niče najapstraktniji dio romana, književnim sredstvima i nenametljivo prikazan sociološki moment koji je priča za sebe i u kojoj gotovo proročanski možemo prepoznati turbulentnost doba u kojem živimo. Tu dolazimo do Merrilla kao osnivača Commonwealth škole, ustanove utemeljene u rodnom Bostonu 1958. sa svrhom obrazovanja lidera zaduženih ili usmjerenih k često potrebnom činu oduzimanja vlasti i moći negativcima, što je opisano u još jednoj nama dostupnoj knjizi zvanoj »Bašta-priča o jednoj školi«.

Knjiga »U Parizu« u prijevodu Otilije Kiš, objavila je Fondacija za omladinsku kulturu i stvaralaštvo FOKUS iz Subotice.

Marko Samardžija, »Hrvatski kao povijesni jezik«, Zagreb 2006.

Duga i bogata prošlost hrvatskoga jezika

Autor podsjeća čitatelja na dugu, ponešto vijugavu, ali nadasve bogatu prošlost hrvatskoga jezika čiji počeci sežu prema kraju IX. stoljeća

Nedavno je objavljena knjiga »Hrvatski kao povijesni jezik« prof. dr. sc. Marka Samardžije, predstojnika Katedre za hrvatski standardni jezik zagrebačkog Filozofskog fakulteta, izrađena u okviru znanstvenoistraživačkog projekta »Hrvatski jezik u XX. stoljeću«, kojega je financiralo Ministarstvo obrazovanja, znanosti i športa Republike Hrvatske. Radovi uvršteni u ovu knjigu nastajali su u različitim prigodama, a većina je dosada objavljena, među ostalima i u »Klasju naših ravni«, tematski su raznorodni, u njima autor podsjeća čitatelja na dugu, ponešto vijugavu, ali nadasve bogatu prošlost hrvatskoga jezika čiji počeci sežu prema kraju IX. stoljeća, kao i da su sva tri njegova narječja bila književni jezici koji su dugo pisani trima pismima. Unatoč sve prošle i sadašnje prostorne razgođenosti, te neskrivenih jezičnopolitičkih nastojanja oko rastakanja njegove supstancije, hrvatski jezik kao cjelina ima sve lingvističke i sociolingvističke značajke povijesnog jezika, a oni koji ga smatraju svojim, služe se njime i sporazumijevaju, pripadnici su hrvatske jezične zajednice te sukladno tomu žive u hrvatskom jezičnom prostoru. M. Samardžija ukazuje na

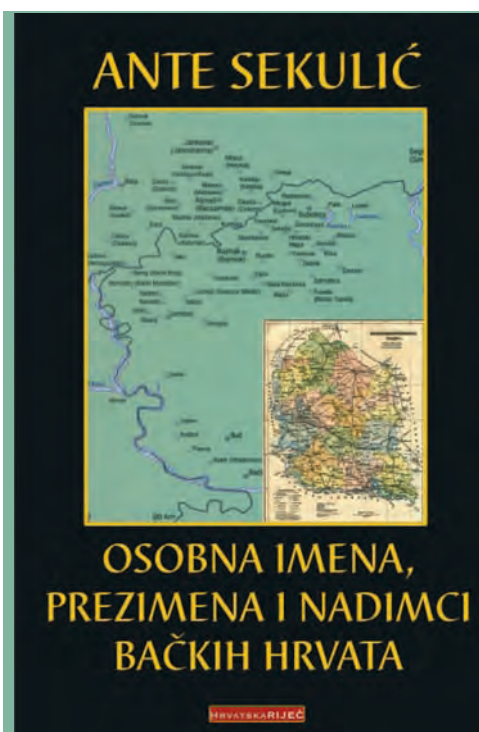
ovo počevši od predgovora knjige koju je razdijelio u tri poglavlja: Stalnice i promjenljivke hrvatskoga standardnog jezika – Hrvatski jezik i njegovi dijalekti – Ljudikanja, prigovarjanja i spominjanja o hrvatskome i u vezi s njim.

Podsjećajući čitatelja na prošla hrvatska jezična stanja, na hrvatski izvan hrvatskog jezičnog područja, preko izvanjezičnih, izravnih političkih utjecaja na razvoj hrvatskog jezika, kao i o vrludavu i sporu oblikovanju svijesti o hrvatskoj štokavskoj dijalektalnoj književnosti, autor ukazuje i na utjecaje koji demografske primjene mogu imati na život i izumiranje idioma. Budući da se za hrvatsku jezičnu zajednicu, po njegovu mišljenju, može reći da je iznadprosječno zainteresirana za svoj jezik i njegov pravopis, M. Samardžija ukazuje kako iznošenje pojedinih konceptijskih neslaganja unutar jezikoslovne kroatistike, nepotrebno usmjerava pozornost javnosti prema zbunjucim ili čak posve nebitnim kroatističkim dvojicama, pogotovu kada se od kakva uskostručnog pitanja hoće pripremiti kratkotrajna medijska senzacija. Govoreći o hrvatskom kao povijesnom jeziku M. Samardžija je ukazao i na jezikoslovne ili književne prinose stvaratelja

iz Podunavlja: I. Antunovića, L. Bračuljevića, J. Buljovčića, M. Mikovića, A. Sekulića, B. Vujkova i T. Žigmanova.

J. Basch

U izdanju NIU »Hrvatska riječ« i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«

Nova knjiga Ante Sekulića

Nakon višedecenijskog istraživanja i proučavanja (od 1938. do 1990.), pisac, književni povjesničar, jezikoslovac, napose znanstvenik Ante Sekulić (Tavankut, 1920.) priredio je za tisak djelo pod naslovom »Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata«. Rasporedom građe, ubilježbom i tumačenjem relevantnih podataka autor želi ovim radom upozoriti na zajedništvo današnjih, suvremenih bačkih osobnih i obiteljskih nadimaka s ostalim hrvatskim narodnim i jezičnim područjima. Dugogodišnja istraživanja i proučavanja slo-

žena su u sustav prepoznatljivosti, a hrvatsko narodno biće u panonsko-bačkom Podunavlju obuhvaćeno je u cjelini usprkos državnim, županijskim i kotarskim granicama. Usporedbom s istraživanjima u ostalim hrvatskim područjima nameće se zaključak da su osobni i obiteljski nadimci u bačkih Hrvata prilog ne samo našem onomastičkom sustavu istraživanja nego istini o integralnom dijelu hrvatskog naroda koji prekrajanjem državnih granica danas živi izvan međa matične domovine.

J. B.

Hrvatska matica iseljenika u mjestu Pučišća na Braču organizira

Seminar »Stvaranje kazališta«

Hrvatska matica iseljenika i u 2007. godini (od 24. lipnja – 2. srpnja), održava seminar za voditelje kazališnih (dramskih) skupina koje djeluju izvan Hrvatske, zamišljen kao radionica za poduku onih koji žele proširiti i obogatiti svoje znanje, kao i za one koji tek žele osnovati kazališnu grupu; tijekom osmodnevnog učenja, stvaranja i druženja čut ćete mnogo korisnih savjeta i usvojiti praktična znanja koja možete lako primijeniti. Očekivani broj polaznika je dvadeset. Stvaranje kazališta od osobite je koristi voditeljima iseljeničkih kazališnih grupa koje djeluju u bilingvalnom jezičnom okruženju i multikulturnim sredinama. Početnički seminar posebno je namijenjen ljubiteljima kazališne umjetnosti koji kazališnim izričajem žele obrađivati elemente hrvatskog kulturnog identiteta i razvijati kulturu izgovora hrvatskoga standardnog jezika i govora kojima se služe naše autohtone manjinske zajednice u europskim zemljama. Snaga tog Matičinog projekta je u kazalištu kao mediju, jer je ono kao sinteza mnogih umjetnosti i nudi različite oblike kulturnog djelovanja. Ovim seminarom HMI također pomaže profesionalnom hrvatskom glumištu, pobuđujući interes za kazališnu umjetnost u iseljeništvu i za reprezentativne uzorke naše kazališne umjetnosti. Seminar će, kao i proteklih osam godina, voditi redateljica iz Zagreba *Nina Kleflin*. Kao iskusan

redatelj, koji iza sebe ima pedesetak režija, ali i kao prokušani pedagog i predavač (predavala je glumu i režiju i na sveučilištu Carnegie Mellon u SAD), ona će vas predavanjima i pokusima provesti kroz sve faze nastanka jedne kazališne predstave.

PROGRAM RADA: U jutarnjem dvosatnom teoretskom bloku voditeljica će proći sve važne teme vezane uz stvaranje kazališta. Predavanja će biti popraćena ilustracijama, fotografijama, te video i audio zapisima. Poslijepodnevni blokovi zamišljeni su kao probe na kojima će grupa, konkretnim radom, prolaziti ono što se obrađivalo u teoretskom dijelu. Scenski će se postaviti jedan kraći domaći, suvremeni komad, prilagođen potrebama seminara, pa će svaki sudionik dobiti priliku da glumi i osjeti kako se realizira

uloga i kako se rješavaju problemi na tom putu. Seminar završava izvedbom male predstave, veselim događajem kojeg lokalno stanovništvo i turisti rado posjete. Nakon priredbe, sudionici dobiju potvrdu o sudjelovanju na seminaru.

SMJEŠTAJ: Seminar će se odvijati na otoku Braču, u idiličnom mjestu Pučišća. Sudionici će biti smješteni u domu Klesarske škole u dvokrevetnim sobama s kupaonicama gdje će u miru škole za klesare bračkog kamena poznatog diljem svijeta, u neposrednoj blizini mora, imati idealne uvjete za rad, upoznavanje i iniciranje budućih kontakata njihovih grupa. U sklopu programa planirani su književni susreti te nastup lokalne folklorne grupe.

Troškove boravka na Braču – participiraju sudionici (25 eura po danu – puni pan-sion), dok ostale troškove snosi HMI. Prijavnice se primaju do 1. lipnja.

S jednog od ranijih seminara

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Odjel za kulturu:

Nives Antoljak

E-mail: nives@matis.hr

Trg Stjepana Radića 3

10000 Zagreb

HRVATSKA / CROATIA

tel: (+385 1) 61 15 116

fax: (+385 1) 61 11 522

www.matis.hr

»Uhvati vatru« redatelja Phillipa Noycea

Istinitiji od ostalih

Kada na kraju, prije odjavne špice, puste gomilu dokumentarnih snimaka i intervju koji je dao sam Chamusso, nekako zaboravite na sve nedosljednosti koje vam je film donio i uživajte u filmskoj istini

Piše: Miroslav Šokčić

Danas su specijalni i CG efekti dostigli vrhunac. Mnogi će reći kako nije tako i da vrhunca ne može biti, ali kada uspijete digitalnim putem integrirati primata velikog kao trokatnica i smjestiti ga u New York 60-ih, mislim da slobodno možete reći kako ste ovladali ovom filmskom tehnikom. Zna se da je Hollywood odavno svladao zanat glume, režije i dr. Rezultat toga je da svi filmovi »tvornice snova« djeluju veoma uvjerljivo/ istinito. Kako onda postići da Vaš film bude »istinitiji od ostalih«, kako bi se održala »filmska magija« (ono nešto što vas tjera da film gledate kao isječak realnosti i da plaćete kada *Leonardo Di Caprio* konačno, mrtav i ladan, potone u dubine Atlantika)? Odgovor je: lako, snimate film po istinitom događaju.

BORAC PROTIV APARTHEJDA: Odličan primjer za to je novi film *Phillipa Noycea* »Uhvati vatru« (*Catch a Fire*). Radnja je filma smještena u Južnoafričku Republiku 80-ih godina u doba borbe protiv aparthejda. Glavni protagonist je Patrick Chamusso (*Derek Luke*), radnik u rafineriji nafte, muž i otac dvoje djece. Chamusso, po svojoj prirodi miran čovjek koji »gleda svoja posla«, biva optužen za sabotazu u tvornici u kojoj radi. Nakon mučenja od strane vlasti JAR on odlučuje otići u Mozambik, gdje se pridružuje pokretu borbe protiv aparthejda. Tako Chamusso od mirnog i bojažljivog čovjeka prerasta u revolucionara i borca za slobodu Južnoafričke Republike. Naravno, on ima i svog rođenog neprijatelja, pukovnika Nica Vosa (*Tim Robbins*), njih se dvojica doimaju kao slatko i slano, kao crno i bijelo (tipična hollywoodština), premda je očigledno da to scenarijski nije bila namjera jer postoji niz postupaka kroz koje je pokušano da se likovi »humaniziraju« i izbace iz postavljenih stereotipa. Moguće da je to jedan od razloga što je veličina poput Tima Robbinsa pružila ako ne blijedu, onda u najmanju ruku

pobljedniju rolu. Zanimljivo je da film po svemu nalikuje produkciji Hollywooda (čak se i u ovom tekstu na njega u nekoliko navrata tako referira), a da je ustvari u pitanju francusko-britansko-američka koprodukcija (službeno je i JAR potpisana kao zemlja koprodukcije, a razlozi za to su jasni) što dokazuje da i moćni Hollywood sve više pravi koprodukcije. Da sve bude zamršenije, preko 80 posto ekipe filma je iz Australije, vjerojatno jer je i Noyce Australac. Za razliku od scenaristice filma *Shawn Slovo*, kojoj je ovo prvo iskustvo u žanru i koja je mogla biti subjektivna po pitanju teme (majka joj je umrla u vrijeme anti-aparthejd borbe), Noyce je čovjek hladne glave koji je rutinski odradio posao. Na tomu može zahvaliti svojem prethodnom bavljenju sličnim temama, kao što su problemi Aboridžina i slično.

JUNAK ILI LUZER?: Da se vratimo pitanju: kako postići da Vaš film bude »istinitiji od ostalih«? Film je loše strukturiran i priča nije zaokružena. Sam junak, koji kroz svoju borbu doživljava niz neuspjeha i na kraju biva zarobljen, je potpuni luzer, ali ovo nije priča o luzerima, ovo je priča o pobjednicima: film završava sveopćim uspjehom borbe protiv terora bijelaca i dolaskom *Nelsona Mendele*. Pitanje je samo kako mi osjećamo da to ima bilo kakve veze s našim junakom. Naravno da ima, jer to je istinito i kada vam na kraju filma, prije same špice, puste gomilu dokumentarnih snimaka i intervju koji je dao sam Chamusso, nekako zaboravite na sve nedosljednosti koje vam je film donio i uživajte u filmskoj istini. Uživajte u velikom trijumfu.

Poslušnošću do spasenja čovjeka

Blagdan Svetog Martina I., pape i mučenika

Upravljaio je Božjom Crkvom od 649. do 656. godine, a spomendan mu se po obnovljenom kalendaru slavi danas
Priredila: Željka Vukov

Upravljaio je Božjom Crkvom od 649. do 656. godine, a spomendan mu se po obnovljenom kalendaru slavi danas.

Sveti Martin, papa, rodio se u Todi, u Umbriji. Upisan je među rimske klerike, a godine 649. izabran za papu. Bio je to čovjek energična značaja, a prije izbora za papu bio je jedno vrijeme apokrizijar, to jest poslanik u Carigradu. Čim je postao papa, odmah je u listopadu 649. godine održao dobro posjećenu Lateransku sinodu.

U njezinu radu uz druge živo su sudjelovali palestinski biskup *Stjepan od Dora* te brojni grčki monasi. Nakon prethodnih savjetovanja na pet zasjedanja osuđen je monoteistički nauk, koji je učio

da je u Kristu samo jedna volja. U ispovijesti vjere i u 20 kanona razvijen je nauk o dvije volje i energije u Kristu, koje odgovaraju njegovoj božanskoj i ljudskoj naravi.

NEUMORNA REVNOST: Papa Martin I. neumornom je revnošću nastojao da budu posvuda prihvaćeni zaključci te važne sinode, koja je na Zapadu brzo zadobila velik ugled. Time je došao u sukob s crkvenom politikom cara *Konstansa II.*, koji je bio unuk cara *Heraklija*, a vladao je bizantskim carstvom od 641. do 668. godine. Još za vrijeme zasjedanja Lateranske sinode bizantski namjesnik Olimpije nastojao se domoći Pape, koga je smatrao nezakonitim, jer nije zatražio potvrdu svoga

izbora. Svoj naum nije tada mogao ispuniti jer je, navodno, bio prestrašen čudom. Tada se s Papom izmirio. Papa Martin I. bio je u sporazumu s Olimpijem kad se taj na čelu svojih četa proglasio neovisnim o bizantskom carstvu. Tek nakon njegove smrti, kad je došao na vlast novi namjesnik *Kalliopa* i s velikom vojskom krenuo na Rim da nakon pobune ponovno uspostavi carsku vlast, mogao se u djelo provesti i carski nalog.

Bolesni Papa uzalud je zatražio utočište u svojoj biskupskoj crkvi, 17. lipnja 653., jer je bio zarobljen te odveden na otok Naxos, a potom u Carigrad. Tu su s njime postupali na najsrमतniji način. Budući da je Papa dulje vremena bio u sporazumu s pobunjenikom Olimpijem, poveden je protiv njega postupak kao protiv veleizdajnika. Papin pokušaj da se u sudskom procesu povede razgovor i o vjerskim pitanjima bio je grubo osuđen. Govorili su mu: »Ne iznašaj sada stvari koje se odnose na vjeru, već te sada preslušavamo zbog veleizdaje.«

POMILOVANJE OD SMRTNE KAZNE: Neposredno poslije toga izrečena mu je smrtna kazna. U sudsku dvoranu ušli su krvnici, svukli mu pontifikalne haljine, a oko vrata okovali ga željezom. Napola gola vukli su ga ulicama carskoga grada dok ga nisu odveli u Diomedovu tamnicu. Papa se jedva mogao uspinjati strmim stubama koje su vodile u tamnicu. Tu ga je zateklo pomilovanje od smrtno kazne koje mu je u cara izmolio umirući patrijarh *Pavao*. Martin I. tada bi radije dao prednost smrti da se oslobodi teških

muka i poniženja. No ipak sve te muke nisu ga mogle slomiti. Dana 17. ožujka 654. godine odveden je u progonstvo na Kerson na Crnome moru, gdje ga je smrt 16. rujna 655. ili možda 13. travnja 656. oslobodila muka. Crkva ga štuje kao mučenika. Istočna Crkva slavi ga 13. travnja, a sada na isti dan i zapadna.

Malo pred smrt Martin I. iz svoje zapuštenosti na rubu tadašnjega civiliziranoga svijeta na poluotoku Krimu gorko se potužio u jednom pismu: »Čudio sam se i još se čudim nad ravnodušnom nesmiljenošću svih onih koji su mi nekoć pripadali i kojih prijatelja i bližnjih, što su me u mojoj nesreći tako posve zaboravili i što uopće ne žele znati živim li još ili ne živim.« Papa je posebice trpio zbog toga što ga je i rimski kler ostavio posve na cjedilu. Taj je kler pokleknuo pred državnim vlašću i pod carskim pritiskom te još za njegova života izabrao novog papu *Eugena I.*

Promatrajući svece i njihovu potpunost okrenutost prema Gospodinu, pa i onda kad je to bilo teško i kad im je izgledalo kao da su ostavljeni i napušteni, dozovimo si u pamet riječi *Joela* proroka: »Al' i sada – riječ je Jahvina – vratite se k meni svim srcem svojim posteć, plačuć i kukajuć. Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Jahvi, Bogu svome, jer je nježnost sama i milosrđe, on se nad zlom ražali« (Jl 2,12-13).

Sveti Martin I. i svi ostali sveci nisu bili u Božjim rukama samo pasivno oruđe, već su sa slobodno prihvaćenom vjerom i poslušnošću surađivali na spasenju čovjeka. ■

Zaručnički tečaj

Zaručnički tečaj, koji je obavezan za sve koji se ove godine namjeravaju vjenčati u crkvi, održat će se od 16. do 20. travnja. Predavanja se održavaju u Subotici u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Terezije Avilske u Harambašićevoj 7, s početkom u 19 i 30 sati. Predavanja drže svećenici, liječnici i bračni parovi.

Nedjelja Božanskog Milosrđa

U nedjelju, 15. travnja, u 16 sati u Svetištu Majke Božje na Bunariću bit će sveta misa i propovijed, koja će ujedno označiti i početak hodočašća.

Sveta ispovijed i Božansko milosrđe

Susret - svjedočanstvo

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Kršćanstvo nije

nauka nego

događaj. Događaj

se doživljava i za

nj se svjedoči.

Ako Uskrs nije

u nama postao

događaj, onda ne

može naš

život biti

svjedočanstvo,

a trebalo bi biti

svjedočanstvo

o tom događaju

susreta. Kako

doživjeti taj

susret?

Među mnogim stvarima, ovih dana sam pročitao i jedno razmišljanje vjernika laika koje me je nadahnulo za ovaj članak. Ovih dana slavimo blagdan Božanskog Milosrđa (Bijela nedjelja – mladi Uskrs). Vrhunac Isusovog otkupiteljskog čina slavimo za Uskrs, njegovom mukom, smrću i uskrsnućem, pobjedom nad njom. Poslije toga slijedi Uzašašće, a potom silazak Duha Svetoga na apostole.

U daljnjem promatranju kalendara vidimo hod Crkve kroz povijest, slavljenje mnogih svetaca, a posebno posveta Blaženoj Djevici Mariji (Velika i Mala Gospa). Sve to završava negdje u kasnu jesen spomen-danom Svih Svetih i Danom mrtvih. Zadnja nedjelja u studenom posvećena je Kristu Kralju, gospodaru svega, alfi i omegi. »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji«, reći će jednom prilikom u svom javnom djelovanju kroz tri godine.

ISPOVIJEDANJE: Ali, posebnu pozornost posvećujemo ovom vremenu, što ga sada »živimo«, uskrsnom vremenu. Mnogima je priprava za Uskrs, osobito sakrament pomirenja – ispovijed – bila kao obveza i teška i neprijatna i nezgodna. Ne znajući da zbog toga nanose veliku štetu svom duhovnom razvoju. Ima više razloga zašto ljudi izbjegavaju ispovijed. Čut ćemo razna opravdanja za to: »ja ne griješim«, »zašto bih se ispovijedao pred nekim, koji je čovjek kao i ja«, »čemu uvijek iznositi jedno te isto i ponavljati se«, »ionako se ne mogu popraviti« i slično. Svi ti razlozi nisu dovoljni i ne opravdavaju izostanak ove vrste vjerskog života.

Svatko od nas mora biti načisto sa samim sobom, glede ispovijedi. Za mene je ona neprestano čišćenje duše i njeno održavanje u trajnoj povezanosti s Bogom. Pa zar ne moramo stalno zalijevati cvijeće, koje bi se u

protivnom osušilo? Tako je i s našom dušom. Obvezno ispovijedanje je i trajno vježbanje našeg duha, održavanje »kondicije«. Jedan od razloga zašto mnogi izbjegavaju ispovijed su i nagomilani grijesi, koje onda stidljivo zatajivamo, ili izbjegavamo priznati.

I tu nam naša Crkva pomaže i pri-skače u pomoć brojnim primjerima svetaca kroz njenu povijest. Iznijet ću primjer časne sestre *Faustine Kowalske*, Poljakinje, koja je 2000. godine proglašena svetom. Imala je u svom životu česte susrete s Isusom, u kojima joj je posebno naglašavao svoje Božansko Milosrđe. Koliko je važno Božansko milosrđe i Sveta ispovijed, možemo vidjeti iz sljedećih Isusovih riječi, upućenih preko ove svete: »Nijedna duša ne treba da ima straha da se meni približi, pa neka su joj grijesi crveni poput grimiza. Moje Milosrđe je toliko veliko, da razum nijednog čovjeka ili anđela to ne može objasniti«. »Prije nego što se pokazem kao sudac pravde na Posljednjem sudu, otvorit ću vrata svoga Milosrđa. Tko ne želi proći kroz vrata moga Milosrđa, morat će proći kroz vrata Pravde«. Ovo je velika opomena, ali i velika šansa u isto vrijeme.

VELIKA PONUDA: Pravi vjernik će uvijek izabrati veliku ponudu, koju nam nudi Isus kroz uredan kršćanski život i redovitu ispovijed, umjesto života udaljenog od njega, zarobljenom u hedonizmu ovoga svijeta. Bogu moramo svi doći, »i ovako ili onako«, kao vjernici ili nevjernici. Ukoliko izaberemo Božansko Milosrđe, izbjeci ćemo sud Božanske Pravde. Nadam se da je ovo mnogima jasno. Slika Božanskog Milosrđa je raširena po cijelom svijetu i pokazuje Isusa i Njegovo Milosrđe, u kojem na slikoviti način iz predjela njegova srca izlaze dva mlaza. Jedan bijele, a drugi crvene boje. Bijeli mlaz označava vodu, koja čisti dušu, a crveni predstavlja

život duše. Zanimljivo, da je sam Isus zatražio od sestre Faustine da naslika ovu sliku, što je ona i uradila, vođena njegovim uputama. Vjerujem da mnogi za to znaju i da se ova slika već nalazi kod mnogih katolika u njihovom domu. Neka nam ona bude utjeha i radost, ujedno i opomena, da svoj život pripremimo u onom ozračju, koji najbolje pogoduje ovom uskrsnom vremenu. Svaki doprinos na ovom polju ići će u korist našeg zajedničkog duhovnog jačanja.

USKRSNA PORUKA: Postoji trajna opasnost da slaveći Uskrs prođe taj dan i da nam ne dođe dovoljno do svijesti, a pogotovo do savjesti da je taj dan – dan obveze – naše promjene. Naime, kršćanstvo se ne temelji na jednostavnoj, pa i Božjoj objavi, kršćanstvo se temelji na događaju Isusa Krista, koji se utjelovljuje, umire ali uskrsnućem otvara početak novoga čovječanstva. Stoga kršćanstvo nije nauka nego događaj. Događaj se doživljava i za nj se svjedoči. Ako Uskrs nije u nama postao događaj, onda ne može naš život biti svjedočanstvo, a trebalo bi biti svjedočanstvo o tom događaju susreta. Kako doživjeti taj susret? Svakako najbolje u gore spomenutim mislima: spoznati sebe kao onoga komu je itekako potrebno razumijevanje i opravdanje pred Božjom pravdom, a putem Milosrđa. Kada doživimo da se na nama i u nama dogodilo milosrđe, koje je Isus najviše iskazao baš na Uskrs, kada je učenicima podijelio vlast odrješena od grijeha, kao svoj uskrсни dar. Nije mogao prije dok nije pobijedio grijeh. Čim ga je pobijedio, postavio je one kojima je darovano u njegovo ime oslobađati i dati mogućnost doživljaja susreta s Božjom ljubavlju. Zato kršćanstvo postaje vjera svjedočenja. Ja sam doživio i stoga svjedočim: Bog je milosrdan! To je uskrсна poruka za ovu nedjelju. ■

Dragi Hrckovci!

Ovoga puta predstavljamo vam dva crtana filma, upoznajte se s njima i ako vam se pruži mogućnost svakako ih pogledajte.

Aladdin

Priču o Aladdinu i duhu iz svjetiljke svi znamo.

Pratimo Aladdina i njegovog vragolastog majmuna Abua, koji kreću u misiju spašavanja dražesne princeze Jasmine, koju je oteo zli čarobnjak Jafara. Aladdinov se život okreće naglavačke u trenutku kada protrlja čarobnu svjetiljku te oslobodi duha koji se obvezuje da će mu ispuniti tri želje.

Anastasia

Klasična priča o izgubljenoj/pronađenoj ruskoj princezi koja se nakon revolucije sukobljava sa zlim monahom Rasputinom.

Rusiju zahvaća revolucija koja ugrožava život Anastasije, najmlađe pripadnice carske obitelji. Zli monah Rasputin baca kletvu na carsku obitelj Romanov, no uz pomoć sluga Dimitrija i bake Anastasija uspijeva pobjeći gubeći pamćenje uslijed udarca glavom.

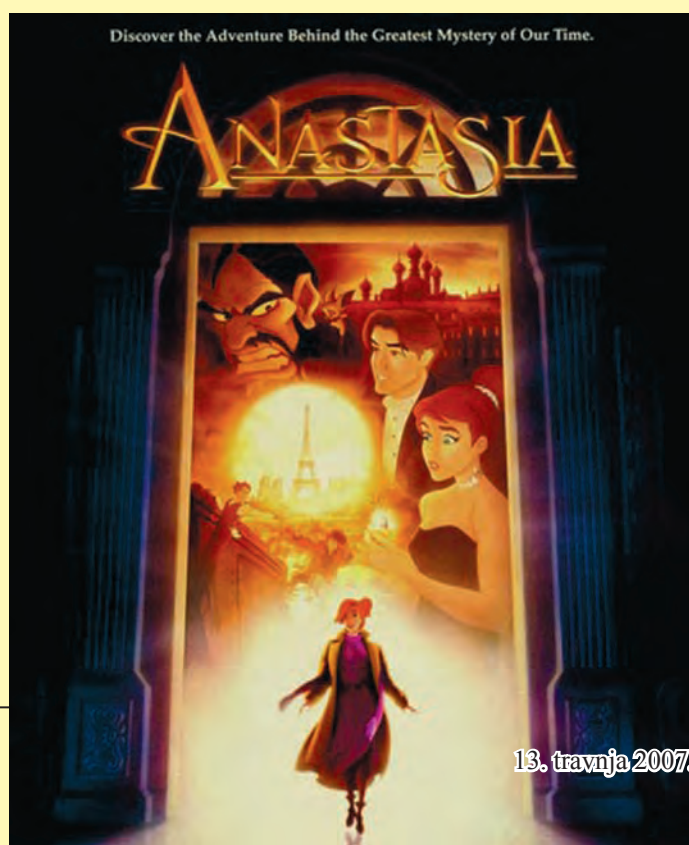

Desetljeće kasnije napušta sirotište u kojem je odrasla te odlazi u St. Petersburg gdje se ponovno susreće s Dimitrijem i njegovim prijateljem Vladimirom, ovoga puta pod imenom Anya. Oni tragaju za prevratanima voljnima uskočiti u Anastasijine cipele ne bi li uvjerali caricu da je doista riječ o izgubljenoj princezi i tako došli do bogatstva.

Anya naravno pobjeđuje na audiciji, ne znajući da je ona prava princeza, te odlazi u Pariz.

Početak je to novog sukoba s nikad mrtvim Rasputinom i njegovim vjernim Sidekickom Bartokom.

Zoltan Sič

Piše: Dr. Franjo P. Petreš,
neuropsihijatar

Glavobolja (2.)

Poruke bola

Najkarakterističniji simptom svih vrsta glavobolja je bol. Općenito, bol nastaje nizom promjena u našem životnom sustavu. Živčani sustav je takav dio organizma koji se sastoji od živčanih kemijskih stanica koje prenose i primaju poruke u obliku električne struje i kemijskih interakcija.

Upravo uz ove isprepletene mreže naš mozak komunicira s ostalim dijelovima tijela. Kada poruke bola stignu u mozak, dođu do dijela mozga koji se zove talamus i ovdje se razvrstavaju podatci koji se šalju u ostale dijelove mozga. Talamus tumači poruke bola i proslijeđuje ih dalje. Stoga se svijest o tome da nas nešto boli svrstava u složeno iskustvo koje se sastoji iz osjeta, osjećaja i razmišljanja.

ŠTO UZROKUJE GLAVOBOLJU?: Činjenica je da moždano

tkivo ne može boljeti, jer ne sadržava živce, ali su neke strukture u mozgu osjetljive na bol. Neke od tih struktura glave su oči, zubi, sinusi, velike krvne žile, ovojnice koje obavijaju mozak, ovojnice koje prekrivaju kosti i živci povezani s lubanjom i kralježničnom moždinom.

Uzroci mnogih promjena u glavobolji su nejasni. Za migrenu znamo da je povezana s promjenama u razini određenih kemijskih spojeva u mozgu, tzv. neurotransmitera. Jedan od tih spojeva je serotonin. Može se promijeniti i razina endorfina koji je prirodni lijek protiv bola. Neki migrenu smatraju i »živčanom olujom«. Za neke glavobolje ne treba prijeći preko genske osnove istih. Znači, može postojati i obiteljska sklonost k nekoj vrsti glavobolje.

ŠTO UČINITI?: Što učiniti kada dodemo do saznanja da imamo glavobolju?

Prvo, treba se smiriti i konzultirati

liječnika primarne zdravstvene zaštite. Liječniku treba točno opisati karakter bola koji osjećamo. Je li je to oštar bol, pulzirajući, težak, sijevajući, bockanje, probadanje, glava u obruču, osjećaj pritiska.

Liječniku je potrebno reći imamo li mučninu, nagon na povraćanje ili neke smetnje vida. Dobro je reći što je do sada pomagalo i

kako je bol do sada rješavan.

Nakon uzimanja podataka od pacijenta, liječnik će obaviti pregled. On se sastoji u pregledu glave, očiju, ušiju, nosa, kako bi uočio znake ili simptome infekcije ili pak uzroke koji su odgovorni za glavobolju. Može potražiti i određene konzultacije neurologa, a po potrebi i ostalih specijalista. Potrebna je laboratorijska obrada koja podrazumijeva pregled krvi i urina, snimanje glave na rentgenu, ako je glavobolji prethodio udarac u glavu ili vrat. Psihološka obrada pacijenta dolazi u obzir kada liječnik posumnja na psihogenu etiologiju glavobolje. Za početak pregleda postavlja se radna dijagnoza glavobolje, s tim da će se u idućim danima i mjesecima moći odrediti vrsta i karakter glavobolje.

Koja je preventivna terapija liječenja glavobolje?

Smirenje, povlačenje u mirnu i tamnu sobu, dovoljno tečnosti, laka ishrana. Uzeti za početak manje doze lijeka. Voditi dnevnik o glavoboljama, gdje ćemo opisati dan, i vrijeme, pojavu iste kao i simptome. Važno je zabilježiti i koliko je napad glavobolje trajao

Daljnju dijagnostiku glavobolje (skener glave, magnet glave, EEG, ili Dopler krvnih žila) indicira liječnik specijalist. ■

GASTRONOMSKI KUTAK

Plazma torta

Sastojci:

600 g Mljevenog Plazma keksa
125 g margarina
100 g rendane čokolade
100 g suhog grožđa ili pečenog lješnjaka, oraha ili badema
200 g žele bombona (»gumeni«)
400 ml soka od naranče
vrećica šlag pjene

Priprema:

Margarin pjenasto umutiti, žele bombone isjeći i dodati u smjesu. Sve sastojke sjediniti, oblikovati plazma tortu po želji i ukasiti šlag pjenom.

Novi rekord

Leteći vlak

Jureći brzinom od 574,8 km/h francuski superbrzi vlak TGV išao je brže nego svojevremeno u Drugom svjetskom ratu zrakoplov Spitfire

Piše: Dražen Prčić

Prošlog tjedna svijet je dobio novi rekord u željezničkom prometu, jer je francuski superbrzi vlak TGV (Train Grand Vitesse), jureći brzinom od 574,8 km/h, postavio novi brzinski rekord u vožnji na tračnicama. Za postizanje ove impresivne brzine TGV-u je bilo potrebno cijelih 11 minuta.

OD »ĆIRE« DO TGV-A: Ostavimo li na stranu prve vlakove koji su premostili Europu i divlji Zapad, na našim su se prostorima ljudi isprva počeli voziti tzv. »Ćirom«, sporim vlakom koji je na uskotračnoj pruzi prema Gabeli (dio pruge od Bosanskog Broda) 1901. godine »jurio« u prosjeku 24 km/h, dok bi na najbržoj dionici

znao dostići i nevjerojatnih 50 km/h. Dionicu pruge u dužini od 543 kilometra prelazio je za »solidnih« 23,30 sata, ali su zato putnici u vagonima od prvog do četvrtog razreda imali plinsko osvjetljenje i parno grijanje. Ali tako je bilo nekada, na početku 20. stoljeća...

Danas, pak, na početku 21. stoljeća TGV juri spomenutom brzinom i za otprilike 2,5 sata uspijeva

prevaliti nevjerojatnih 700-800 kilometara.

VOŽNJA TGV-om: A kako to izgleda u zbilji ispričao nam je *Ivan Sabanov* s Palića, koji je tijekom Svjetskog nogometnog prvenstva u Francuskoj 1998. godine, skupa s obitelji, putovao TGV iz Pariza za Beordeaux.

»Razdaljinu između ova dva francuska grada, koja iznosi otpri-

like 700 kilometara, vozeći se u TGV-u uspjeli smo prevaliti za nevjerojatna dva i pol sata, točnije iz Pariza smo krenuli u podne i već u 14,30 smo bili na kolodvoru u Bordeauxu. Tadašnja cijena karte bila je oko 100 njemačkih maraka, a osim rekordno brzog stizanja na željenu destinaciju vlak pruža i solidan komfor, u klasi svih poslovnih vlakova, što podrazumijeva mogućnost gledanja televizije (filmovi), slušanja glazbe, uz kontinuiranu poslugu hrane i osvježavajućih pića. Tijekom vožnje TGV se zaustavljao na nekoliko usputnih postaja, ali nas je najviše dojmio ulazak u grad, kada imate osjećaj sličan onome pri slijetanju zrakoplova.« ■

Japanski Meglev

TGV ipak nije najbrži vlak koji juri našim planetom, jer taj laskavi naslov nosi japanski Meglev sa svojim rekordom koji iznosi 581 km/h. No, ova jurilica prometuje lebdeći na magnetskom polju i tako pomalo »iskače« iz klasične priče vlaka koji vozi po tračnicama...

SAMO ZA JEDIJE

Izgleda kao da su dizajneri japanskog NIKKO Home Electronica članovi fan-kluba serijala »Star Wars«. Početkom godine su dizajnirali projektor u obliku robota R2D2 koji prikazuje sliku razlučljivosti 480p. Visine je pedesetak centimetara, a opremljen je velikim brojem priključaka: za iPod, za memorijske kartice, raznim video-ulazima, a

ugrađen je i FM predajnik za emitiranje zvuka. Robot-projektor se kreće i ispušta zvuke poput R2D2 robota iz filma. Uz njega se dakako isporučuje i daljinski oblika Milenijskog sokola, kojim se upravlja »robotom«. Zatim je uslijedila R2D2 Web kamera koja za komuniciranje s računalom koristi bežičnu vezu jer se i ovaj gadget pokreće. Budući se njime može upravljati preko mreže, može poslužiti poput »maloga kućnog špijuna« koji će zaviriti u svaki kut. Poput projektora, ima i osjetila koja će spriječiti prevrtanje »robota«. Slijedi treći uređaj – USB headset za VoIP komuniciranje, koji nalikuje na laserske sablje iz filma, iako nije najkomfortnije rješenje za komuniciranje, zvuči i svijetli poput prave. Cijena projektor iznosi 2500 dolara, a Web kamere i headseta 350 dolara. I, na koncu, najnovija kreacija je 2.1 sustav zvučnika u oblika Tie-Fightera. Pa ako ste »jedi« ili samo zaljubljenik u »Ratove zvijezda«, znate što vam je činiti.

SKENER LEĐA?

Digitalna leđa su idealno rješenje za profesionalce koji se ne mogu odvojiti od svojih klasičnih fotoaparata. Zato ne čudi što ima malo tvrtki koje proizvode ove dodatke, ali ni činjenica da oni daju broj megapiksela od kojih »boli glava«. Pravi primjer je kompanija BetterLight koja je nedavno predstavila model Super10K-HS, digitalna leđa sa razlučljivosti od čak 416 megapiksela. Ipak, ova leđa više predstavljaju skener jer fotografiju u ovoj razlučljivosti naprave za dvije minute i dolaze s pratećim hard diskom od 40 ili 80 GB za njihovo pohranjivanje. Slika dobivena u ovoj razlučljivosti ima 10.200 x 13.600 piksela, što je dostatno da se napravi slika veličine oko 11S x 87 cm u

300 tpi. Uz to, leđa daju sliku koristeći 48-bitnu RGB paletu boja, a jedna takva slika zauzima nevjerovatnih 794 MB. Super10K-HS je namijenjen muzejima i sličnim ustanovama, za digitaliziranje pisanog materijala, a cijena mu je oko 23.000 dolara.

IPAK NEVIN, ILI...

Podatci pohranjeni na hard diskovima računala odavno se koriste za prikupljanje autentičnog i vjerodostojnog dokaznog materijala za potrebe raznovrsnih sudskih procesa. Ono što je rijetkost jest to što ovako prikupljeni podaci mogu pružiti alibi vlasniku računala

u istrazi ubojstva. *Daglas Pludi* osuđen je za ubojstvo (s predumišljajem) svoje žene *Žanel* 1999. godine. Nedavno je izašao pred žalbeni sud države Wisconsin s obrazloženjem da logovi kućnih računala koje je posjedovao u vrijeme smrti svoje žene dokazuju kako je ona izvršila samoubojstvo, jer ukazuju na to da je prije smrti korisnik ženinog računala putem interneta tražio podatke o djelovanju i doziranju analgetika koje je *Žanel* koristila. Logovi *Daglasovog* računala, s druge strane, u vrijeme smrti su zabilježili da je korisnik surfao internetom i koristio program za uređivanje fotografija. Vještaci su u naknadnoj analizi sadržaja hard diskova utvrdili kako je na *Žanelinom* računalu doista rađena pretraga na temu djelovanja analgetika, ali da nije pristupano stranicama koje nude konkretne podatke o doziranju koji bi ukazivali na njenu namjeru da izvrši samoubojstvo. Žalbeni sud države Wisconsin je 6. ožujka ove godine potvrdio presudu i nije odobrio novo suđenje.

SOFTVERSKI PIRAT SE PREDAO VLASTIMA U SAD

Savez proizvođača poslovnog softvera (Business Software Alliance, BSA) i Udruga filmskih kompanija Amerike (Motion Picture Association of America, MPAA), priopćili su da se 31-godišnji *Robert As*, iz gradića *Rejnhold* u Pensilvaniji, predao policiji u tom mjestu.

As je optužen za nelegalno kopiranje softvera i filmova i njihovu neovlaštenu prodaju na internetu, a policija je u podrumu u njegovoj kući zaplijenila više od 10.000 diskova. Uhićeni pirat je koristio osobnu web lokaciju (koja je trenutno zatvorena) kako bi reklamirao svoje »proizvode« i komunicirao s kupcima. Među softverskim proizvodima koje je *As* prodavao nalaze se programi kompanija Adobe Systems, Apple, Autodesk, McAfee, Microsoft i Symantec.

Istražitelji Saveza BSA su u lipnju prošle godine počeli istragu u ovom slučaju, nakon što su dobili prijavu o nelegalnoj prodaji softvera. Istrazi su se priključili i istražitelji udruženja MPAA, što je na kraju rezultiralo uhićenjem.

Prema navodima iz priopćenja, *Asu* prijeti kazna zatvora u trajanju od sedam godina i novčana kazna od 15.000 dolara.

Priređuje: Siniša Jurić

Je li prvak već poznat?

Dinamo na korak od naslova

Unatoč činjenici kako do konca HNL-e ima još 8 ligaških kola, zagrebački »modri« sve više uvećavaju bodovnu prednost i sve su bliži obrani naslova

Piše: Dražen Prčić

Porazom od Pule (0-1) na svom »Poljudu«, splitski je Hajduk čini se izgubio svaku realnu nadu u potencijalnoj utrci za ovogodišnji naslov najbolje momčadi Hrvatske nogometne lige. Minimalnom pobjedom (1-0) protiv Osijeka na Maksimiru, Dinamo je uvećao prednost na golemih i čini se nedostižnih 11 poena, te će po svemu sudeći naslov stanovati u Zagrebu i tijekom sljedećih godinu dana.

ZAHUKTALI DINAMO: Za razliku bljedila koje je pokazao na međunarodnoj sceni, zagrebački klub br.1 suvereno »sjaji« na hrvatskom nogometnom nebu i drugu godinu zaredom igra najbolji i najefikasniji nogomet. Sa 60 postignutih zgoditaka u 25 ligaških susreta, »Dinamovci« su uvjerljivo najubojitija navala momčadska navala, čak 17 golova

manje postigli su drugoplasirani Hajduk (43) i trećeplasirani Zagreb (43). Uz impresivni golgeterski skor, još je upečatljivija statistika zabilježenih pobjeda (22), uz 2 neodlučena i samo jedan izgubljeni susret. Stopostotni statistički učinak jedino kvari broj primljenih golova (20), u kojemu su »Modri« jedino iza »Bilih« (14). Na koncu, Edurado da Silva, bez premca najbolji hrvatski nogometaš današnjice, ujedno je i kralj liste strijelaca s 25 postignutih pogodaka u isto toliko ligaških okršaja. A gol po susretu prosjek je najvećih goleadora nogometne povijesti. Nakon svega nabrojanog, ali prije svega i kvalitetnog odabira igrača na svim pozicijama (uz opće poznato najveći klupski proračun), nije uopće iznenađujuće aktualno stanje na ligaškoj tablici Prve HNL. Plus, plasman u finale Hrvatskoga kupa

i, čini se, lagani posao protiv iznenađujućeg finalista Slaven Belupa iz Koprivnice, na koncu donose osvajanje respektabilne »duple krune« i dobar naboj pred još jedne kvalifikacije za Ligu prvaka.

POSUSTALI HAJDUK: Eliminacija u polufinalu Hrvatskoga kupa upravo od Dinama (0-1, 2-2), čini se definitivno je iscrpla ovo-sezonske resurse splitske momčadi. Sve do prije nekoliko ligaških kola, Hajduk se ravnopravno nosio s liderom tablice, prateći ga gotovo u korak. Ali »šira klupa« i već spomenuti veći financijski potencijal za dovođenje novih igračkih pojačanja, učinili su svoje i 8 kola prije konca sezone 2006/07. »Bilima« ostaje braniti drugu poziciju (7 bodova prednosti ispred ove sezone izvršnog Zagreba koji predvodi *Ćiro Blažević*) i mjesto koje vodi u kvalifikacije kupa Uefa.

JOŠ MALO STATISTIKE: Iako će mnogi kazati kako brojke i statistički podatci ne moraju vjerno očitavati stvarno stanje (prema onoj, statistika – velika laž), ipak jedan detalj vrijedi izdvojiti iz ovosezonske »igre brojki«. Za razliku od prijašnjih sezona u kojima je bilo zbilja i previše neodlučenih susreta, aktualni šampionat je, barem za sada, vrlo borben i s minimalnim brojem utakmica bez pobjednika. Izuzev Osijeka (8) i Pule (7), niti jedna druga prvoligaška momčad nema više od 4 neodlučena susreta, a dosada je svaka odigrala po 25 utakmica HNL-e. Primjerice Dinamo i Zagreb imaju samo 2 neodlučena susreta, što samo potvrđuje činjenicu kako se ove sezone na hrvatskim travnjacima igra beskompromisan nogomet. Ili se pobjeđuje ili gubi, istina je prava!

Sve popularniji subotički sport

Squash osvaja

U drugoj godini postojanja u glavnom gradu sjevera Bačke, ovaj dinamični sport ima sve više poklonika

Piše: Dražen Prčić

Prvi ljudi subotičkog squasha:
Goran Šomodi i Zoran Vojnić Tunić

Sve je počelo kao čisti entuzijazam, zahvaljujući agilitnosti Zorana Vojnić Tunića, potom je, početkom prošle godine, nastao prvi subotički squash klub »Votuzo« i malena gumena loptica se počela odbijati od zidova »Mecosano« centra. A danas, za nešto više od godinu dana, Subotica ima blizu 400 »squashera« i zasigurno će ih biti još i više...

O fenomenu ovog dinamičnog sporta koji je osvojio Subotičane, porazgovarali smo s »glavnim krivcima« za njegov uspjeh među sugrađanima, trenerom Goranom Šomodijem i predsjednikom kluba Zoranom Vojnićem Tunićem.

»Kao trener momčadi i osoba koja vodi školu squasha u našem klubu, izuzetno sam zadovoljan velikim interesiranjem naših sugrađana za ovaj sport. Trenutačno imamo oko 400 stotine članova kluba, koji aktivno ili rekreativno igraju na našim terenima. Glede natjecateljskog pogona, u kojemu

razvijamo budućnost »Votuzo«, trenutačno imamo 40 registriranih mladih igrača i igračica i primjerice u srijedu (11. travnja, razgovor je vođen prije, op.a) gostujemo u Novom Sadu, gdje ćemo odigrati prijateljski susret protiv tamošnjeg kluba »Adut«. Ako kažem da oni raspolažu sa samo 8 registriranih mladih natjecatelja, onda ću najbolje ilustrirati koliko je Subotica, po interesiranju, ispred ostalih gradova. Ovim putem pozivam, ponovno, sve mlade i ne samo mlade, koji bi se željeli oprobati na squash terenu, da dođu u »Mecosano« centar, uzmu reket i pokušaju.

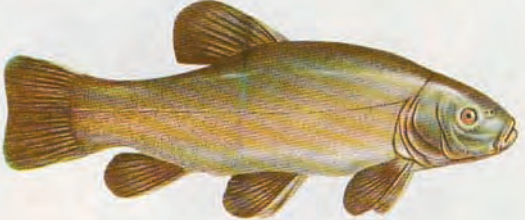
Osnove squasha se mogu svladati za otprilike 3 mjeseca, a potom slijedi pravi užitak igranja uz dinamiku koju nosi ovaj lijepi sport«, kaže u kraćoj izjavi trener momčadi Goran Šomodi.

»Tijekom predstojeća dva mjeseca, travnja i svibnja, očekuje nas nekoliko sportskih natjecanja u kojima će naši članovi i natjecatelji imati prilike pokazati svoju kvalitetu. Ponajprije bih izdvojio Državno prvenstvo u Squashu (IV. muško i II. žensko), koje je na programu 12.-13. svibnja, a igrat će se u Novom Sadu u organizaciji tamošnjeg kluba »Adut«. Smotra

najboljih igrača squasha u zemlji je i ujedno izborna natjecanje za sastav squash reprezentacije Srbije. U međuvremenu glede natjecateljskih događanja 4. ligaškim kolom nastavlja se I. Vojvodanska liga, u kojoj se natječu: »Votuzo«, »Subotica« i novosadski »Adut«. U ovom sustavu natjecanja igraju po tri igrača i jedna igračica, a pobjednik susreta dobiva se zbrajanjem osvojenih pobjeda. Glede rekreacijskih aktivnosti našeg kluba uskoro započinjemo amatersku ligu u kojoj je već prijavljeno više od 30 natjecatelja, a najbolji iz ovog ranga kandidiraju se za mjesto u našoj »B« momčadi, squash timu »Subotica«. Na koncu, najavio bih i jedan zbilja veliki događaj, I. Balkanski momčadski kup, koji bi se koncem svibnja trebao igrati u Ljubljani, a na kojemu bi uz momčadi iz Hrvatske trebao nastupiti i sastav »Votuzo«, istaknuo je Zoran Vojnić Tunić, predsjednik squash kluba »Votuzo«. ■

Prijateljski susret sa Zagrepčanima

Nedavno je u organizaciji squash kluba »Votuzo« upriličen prigodan prijateljski susret s momčadi »Squash Tower« iz Zagreba, a poslije lijepe borbe i neizvjesnih smečeva, na koncu je završilo prijateljski 2-2.

SASTAVIO STJEPAN HORVAT	RIBOLOVNI ŠPORT IZ RAZONODE	NASELJE U BLIZINI PAKRACA	ŽELJA, STRAŠT, ŽUDNJA (arap.)	STARO- GRČKI KIPAR IZ EGINE	TURSKI PJESNIK I ZNANSTVE- NIK, MUHAMED	IRENA OD DRAGOSTI	VRSTA NIŽE BILJKE (MN.)							
DJEČJE PRIJEVOZNO SREDSTVO, TROJINET														
KNJIGE S ABECED- NIM PO- RETKOM, IMENICI														
OSOBA KOJA ŽIVI U BARACI								GRADIĆ U ŠVICARSKOJ	KORALJNI OTOČIĆ	MJESTO U ISTRI KOD LABINA	"NADZORNI ODBOR"	DRVO UZ POTOKE, VRST VRBE	MORSKA RIBA (MN.)	PRIVLAČNA SNAGA, PRIVLAČ- NOST (MN.)
PRKOSI						MEHANIČKA RADIONICA S ALATIMA PJESNIK, STANKO								
MJESTO KOD KIKINDE U VOJVODINI					IZLOŽEN DJELOVA- NJU VJETRA UPITNA ZA- MJENICA									
RIMSKI: ČETIRI			SASTAVNI VEZNIK, I, PA, TE, NITI	KOJI IMA TRI NOGE KRATICA USA IDAHO							"AREA PLANNING REPORT" NASILNO LJUBAKATI			
MAĐARSKO MUŠKO IME, JANOŠ							RIJEČNA RIBA RIMSKI BREŽULJAK					LANTAN POGRDNO IME ZA NO- GOMETASA		
SAMOOTRO- VANJE KISELINOM (MN.)							KOSA SLOVA PSEUDONIM GEOGRAFA IVE NEJAŠ- MIĆA							
						POSUDA ZA VODU, VEDRO (PUČ.)				TAL. RIJEKA, PAD DIO KOSTURA			UGLJIK STRANO ŽEN. IME, KAROLINA	
						"KILOVOLT"			VANJSKI DIO OKA (MN.) 6. SLOVO ABECEDA					
						VISINA RAZINE VODE U NEKOM VREMENU								
SVAKOG 3. I 18. U MJESECU OSMO- SMJERKA	POKRIVALO ZA GLAVU U LICI	KRATICA ZA "IZLAŽNA FAKTURA"	SLOŽENI SUGLASNIK I TREĆI SA- MOGLASNIK	VRIJEDNO, RADIŠNO	RIJEKA U ANTIČKOJ FOKIDI I BEOCIJI	INDIJ			ZAVJESE, ZASTORI					
RIJEČNA RIBA						FRANC. GRAMATIČKI ČLAN STADION U BUDIMPEŠTI			DRŽAVA U AFRICI RIJEKA NA JUGU ITALI- JE (G. J.)					SNIŽENA NOTA "E"
KČI AGA- MEMNONA I KLITEMNEST RE U GRČ. MITU										VUKAŠIN OD MILJA KRETANJE ZRAKOM				
UPITNA ČAKAVSKA ZAMJENICA			CRTICA, TIRE VRSTA LEŽALJKE				KANTON U ŠVICARSKOJ RIJEČNA RIBA							
"KELVIN"		PLOD KUKURUZA ST. BOKSAČ, MIHALJ					POMIČAN, POKRETAN PTICA SOKOLARKA							"RADIJUS"
PREDUJAM						PISAC KRITIKA JAPANSKO PIĆE								
DVORANA ZA PRIKA- ZIVANJE FILMOVA					ZDRAVO PIĆE LAT. MUŠ. IME, TITUS									
ŠARENA BRAZILSKA PAPIGA, ARARA				ZABRANJE- NI PREDMET "RAČUN"										
LJUTO JELO ZAČINJENO PAPRIKOM														
TRGOVAČKA PUTNICA; SPIJUNKA														

Povratak u komunističko vrijeme?

Moram priznati da sam s nevjericom čitao vijest iz br. 215 Hrvatske riječi kako se Odbor za informiranje HNV-a sastao zbog stajališta *Vojislava Sekelja* iznesenih u emisiji »TV tjednik«. To me je vratilo u vrijeme komunističkoga sustava kada se mišljenje izneseno u sredstvima informiranja suprotno službenoj politici karakteriziralo kao »uređivački promašaj«, što je povlačilo i odgovornost: kazne su se kretale od drugarskih opomena, preko isključenja iz Saveza komunista i gubitka uposlenja, pa sve do kaznene odgovornosti po

čl. 133. KZ SFRJ, poznatome kao »verbalni delikt«.

Ne znam je li slučajno što se inkriminirano mišljenje *Vojislava Sekelja* odnosilo i na NIU »Hrvatska riječ«, čiji je urednik nakladničke djelatnosti istodobno i predsjednik Odbora za informiranje HNV-a, no *Sekelj* se u spornoj emisiji očitovao o određenim pojavama u hrvatskoj zajednici, pa je, među ostalim, ukazao i na upitnost kvalitete hiperprodukcije nakladničke djelatnosti »Hrvatske riječi«, kao i da je ova kvaliteta u nerazmjeru s količinom sred-

stava koja se sliva u ovu kuću. U klasičnome maniru, predsjednik Odbora za informiranje predložio je Izvršnom odboru HNV-a da raspravlja o uređivanju »TV Tjednika« te unaprijed predložio i kaznu – oduzimanje emisije od onih koji je sada rade te njezino povjeravanje NIU »Hrvatska riječ«, unatoč tome, što ju ista kuća prije tri mjeseca nije željela dalje producirati, pa je sporazumno odgovornost za nju preuzeo HNV (Hrvatska riječ br. 204).

Ostavljajući po strani činjenicu da je na početku XXI. stoljeća u

Europi još uvijek moguće pozivati na odgovornost zbog izrečenog mišljenja i zbog toga kažnjavati, kao i da se može postaviti pitanje sukoba interesa predsjednika Odbora za informiranje HNV-a, čini se da glavni cilj rečenoga sastanka jest pokušaj produciranja novih sukoba u hrvatskoj zajednici po načelu divide et impera. Time se odvraća pozornost od strateških problema vojvođanskih Hrvata, a o nekima od njih *Sekelj* iznio je svoje mišljenje u TV Tjedniku.

S. Bačić

PALIĆ, BANATSKA 20, TEL.:0637394750

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci – 533 ~~800~~ dinara
☐ 1 godina – 999 ~~1200~~ dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

- ☐ 1 godina – 47 ~~EUR~~

SWIFT: VIBUBRS22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS IIL, SUBOTICA
 IBAN: RS353550000020029242
 NIU "Hrvatska riječ",
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

**PETAK
13.4.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - National Geographic: Štititi predsjednika
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Među nama, emisija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.15 - Ed 4., serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Aladdin, crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Znanstvena petica
16.35 - Život uživo
17.35 - Vijesti
17.45 - Znanstvene vijesti
17.50 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
17.55 - Najslabija karika, kviz
18.40 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Analyze This, američki film
21.55 - Vijesti
22.05 - Emisija opće prakse
23.10 - Vijesti iz kulture
23.20 - Petak 13: Jason X, američki film
01.00 - Nesanica, talijanski film
02.55 - Reanimator, američki film
04.20 - Ed 4., serija
05.05 - Pod kaznom do smrti 5.
05.25 - M.A.S.H. 8.
05.50 - Reprizni program
06.10 - Znanstvena petica
06.40 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Moomini, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - 10 minuta
09.55 - Navrh jezika
10.20 - Crtani film
10.35 - Nisu krive koale, serija za mlade
11.05 - Mali titani, crtana serija
11.30 - Mali titani, crtana serija
11.50 - Od učenika do zavodnika, američki film
13.15 - Vijesti na Drugom
13.20 - Razarajući udarac 2, američki film

15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Bitange i princeze 3.
16.45 - Pričekajmo, serija za mlade
17.00 - Pričekajmo
17.15 - Dva i pol muškarca 3., humoristična serija
17.35 - Život je lijep
18.10 - Županijska panorama
18.33 - Vijesti na Drugom
18.55 - Večernja škola
19.25 - Pod kaznom do smrti 5., serija
19.45 - M.A.S.H. 8.
20.15 - Genijalci
20.50 - Naši i Vaši, serija
21.25 - Vijesti na Drugom
21.40 - Marian Again, mini-serija
23.10 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
23.15 - Marian Again, mini-serija
00.45 - Ususret PORINU: Croatia Records(2/3)
01.15 - Pričekajmo
01.30 - Pričekajmo
01.45 - Dva i pol muškarca 3., humoristična serija
02.05 - Pregled programa za subotu

07.20 Yu-Gi-Oh, crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.10 Čarobnice, serija
09.00 Kontakt, talk show
10.00 Nova lova - TV igra
12.00 Vijesti
12.20 Cosby show, serija
13.20 Večernja škola - Praksa
14.00 Skrivena istina, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija 120. ep.
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Oluja, serija
18.10 Sekunde do katastrofe, dokumentarna serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Večernja škola - Praksa
21.00 Cimmer fraj, serija
21.30 Mreža, igrani film
23.30 Vijesti Nove TV
23.40 Seinfeld, serija
00.00 National geographic report
00.10 Kralj etera, igrani film
01.50 Prava Hollywood, igrani film
03.20 JAG, serija
04.10 Istraga, kriminalistički magazin
05.30 Kraj programa

07.10 Fifi i cvjetno društvo
07.25 Ed, Edd i Eddy
07.45 Medvjedići dobra srca
08.10 Deseta policijska, dramska serija
09.10 Sudnica, show (R)
10.05 Kovrčava Sue, igrani film, obiteljski/komedija
11.50 Vijesti
11.55 Eksploziv, magazin (R)
12.25 Sanja: Ludnica ili džungla? Gdje je bolji provod?, show
13.15 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.45 Amerika, telenovela (dvije epizode)
15.30 Princ iz Bel- Aira
15.55 Puna kuća
16.25 Pod istim krovom
16.55 Sam svoj majstor
17.20 Bračne vode
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Eksploziv, magazin
19.35 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Fear Factor, show
21.00 Lančana reakcija, igrani film, akcijski
22.50 Najtraženiji, igrani film
00.30 Vijesti
00.40 Smrtonosno putovanje, igrani film, drama
02.10 Bijeli prah, igrani film, kriminalistička drama (R)

**SUBOTA
14.4.2007.**

07.25 - TV raspored
07.40 - Žutokljunac
08.35 - Vijesti
08.40 - Velike filmske zvijezde: Ludmila Mukael
09.10 - Kinoteka: Dodir zla, američki film
10.55 - Vijesti iz kulture
11.05 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
14.10 - Duhovni izazovi - međureligijski magazin
14.25 - Skica za portret
14.35 - Vijesti
14.50 - Oprah Show
15.40 - Reporter: Cijena krvi
16.45 - Vijesti
17.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra
17.40 - Big Sky Bears, dokumentarni film
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
20.10 - Kazalište u kući, TV serija

20.50 - Zvijezde pjevaju (2.)
22.05 - Frantic (Mahnistost), američki fim
00.05 - Vijesti dana
00.15 - Vijesti iz kulture
00.20 - 16. dani hrvatskog filma - kronika
00.35 - Američki psiho, američki film
02.15 - Ukleta kuća, američki film
03.40 - Besmrtnost, britanski film
05.15 - Pod kaznom do smrti 5., humoristična serija
05.35 - Oprah Show
06.20 - Velike filmske zvijezde: Ludmila Mukael
06.50 - Dvoboj strasti, serija

07.20 - TV raspored
07.25 - Obični ljudi, serija
09.40 - Kućni ljubimci
10.15 - Briljanteen
11.05 - Otokar - dodjela nagrada
11.35 - O.C. 3., serija
12.20 - Automagazin
12.55 - Bahrein: Kvalifikacijski trening F1 za Veliku nagradu Bahraina, prijenos
14.10 - Američka predsjednica, serija
14.55 - HNL: Pula - Dinamo, prijenos
16.55 - Košarka, PH: Cibona - Zadar
18.45 - Post scriptum
19.26 - Pod kaznom do smrti 5., humoristična serija
19.50 - Skica za portret
20.00 - Emisija
22.45 - Sportske vijesti
22.55 - Snaga pravde, serija
23.40 - Obavještajci 3., serija
00.30 - Supernatural, serija
01.10 - Pregled programa za nedjelju

06.20 Pokemoni zauvijek
07.40 Bratz, crtana serija
08.00 20 000 milja pod morem, crtani film
09.20 Moja ekipa, serija
10.00 Nova lova - kviz
12.00 Kviskoteka, kviz
13.10 Grijsi prošlosti, mini-serija
14.40 Mreža, igrani film
16.30 Interijeri, lifestyle magazin
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Kod Ane, kulinarski show

18.00 Nad lipom 35, glazbeni show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Cimmer fraj, serija
20.40 Zuhra light show, zabavna emisija
21.40 Rambo 2, igrani film
23.20 Željezni orao 2, film
01.10 Dok pravda spava, film
02.40 Pogled iz bliza, film
04.00 Željezni orao 2, film
05.40 Kraj programa

06.35 Nikola, humoristična serija
07.05 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07.35 Trollz, crtana serija
08.00 Jagodica Bobica, crtana serija
08.25 SpužvaBob Skockani, crtana serija
08.50 Živi bili, pa vidjeli, igrani film, drama
10.30 Zabranjena ljubav, sapunica (5 epizoda) (R)
13.05 Vijesti uz ručak
13.10 Everwood, dramska serija
14.00 Ponos i predrasude, igrani film
15.50 Rječnik u krevetu, igrani film, drama
17.45 Zvijezde Ekstra: Najseksi na crvenom tepihu, zabavna emisija
18.45 Vijesti
19.10 Žuta minuta, zabavna emisija
20.05 Od kolijevke pa do groba, igrani film
21.40 Johnny Mnemonic, igrani film
23.20 Zemlja protiv pauka, igrani film
00.45 Lančana reakcija, igrani film, akcijski (R)
02.35 Najtraženiji, igrani film, akcijski triler (R)

**NEDJELJA
15.4.2007.**

07.35 - TV raspored
07.40 - TV kalendar
07.50 - Princes et princesses, francuski animirani film
09.00 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha
09.25 - Lilo i Stitch, crtana serija
09.50 - Vijesti
10.05 - Inspektor Morse, serija

12.00 - Dnevnik
 12.30 - Plodovi zemlje
 13.25 - Split: More
 14.00 - Nedjeljom u dva
 15.05 - Vijesti
 15.20 - Planet Zemlja:
 The Future
 16.15 - Jelovnici izgubljenog
 vremena (10/10)
 16.35 - Život s
 cvijećem (10/10)
 17.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra
 17.40 - Smokey and the Bandit,
 američki film
 19.15 - LOTO 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Tko želi biti milijunaš?,
 kviz
 21.10 - Odmori se, zaslužio
 si II. - TV serija
 21.50 - Shpitzza
 22.40 - Lica nacije
 23.38 - Vijesti
 23.50 - Vijesti iz kulture
 23.55 - 16. dani hrvatskog
 filma - kronika
 00.10 - Emilia, serija
 01.45 - Vijesti dana
 01.50 - Film
 03.35 - Planet Zemlja:
 The Future
 04.25 - Plodovi zemlje
 05.15 - Nedjeljom u dva
 06.15 - Split: More

07.55 - TV raspored
 08.00 - Obični ljudi, serija
 09.30 - Opera Box
 10.00 - Vijesti iz kulture
 10.10 - Biblija
 10.20 - Portret crkve i mjesta
 10.30 - Kloštar Podravski:
 Misa, prijenos
 11.30 - Emilia, serija
 13.00 - Studio F1
 13.20 - Bahrain: Formula 1 za
 Veliku nagradu Bahraina,
 prijenos
 15.20 - Studio F1
 15.50 - Dokumentarni program
 / Glazbeni program
 16.25 - Mir i dobro
 16.55 - Mirogoj: Jom Hašoa,
 prijenos
 17.35 - Vaterpolo, LP: Mladost
 - Partizan, prijenos
 18.40 - Arena
 19.40 - Magazin nogometne
 Lige prvaka
 20.15 - Thunderbolt and
 Lightfoot, američki film
 22.10 - Sportske vijesti
 22.20 - Evergreen - filmovi
 Paula Nesmana:
 Cool Hand Luke,
 američki film
 00.25 - Pregled programa
 za ponedjeljak

06.30 Pokemoni zauvijek,
 crtani film
 07.40 Atom, crtana serija
 08.10 Power Rangers S.P.D.,
 serija
 08.30 National geographic
 report:
 08.40 Automotiv, auto
 moto magazin
 09.10 Navigator, nautički
 magazin
 09.50 Smallville, serija
 10.40 Topli obrok Jamiea
 Olivera, kulinarski show
 11.30 Svi mrže Chrisa, serija
 12.00 Cimmer fraj, serija
 13.20 Naša mala klinika, serija
 14.20 Karate Kid 3, igrani film
 16.20 Vijesti Nove TV
 16.30 Rambo 2, igrani film
 18.10 Epicentar, talk show
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Nad lipom 35,
 glazbeni show
 21.00 Kevin sa sjevera,
 igrani film
 22.50 Red Carpet,
 zabavna emisija
 23.50 Karate Kid 3, igrani film
 01.40 Dječak po imenu Malo
 drvo, igrani film
 03.30 Kevin sa sjevera,
 igrani film
 05.10 Zuhra light show,
 zabavna emisija
 06.10 Kraj programa

06.35 Nikola,
 humoristična serija
 07.05 Fifi i cvjetno društvo,
 crtana serija (pet epizoda)
 07.50 Looney tunes,
 crtana serija
 08.15 Jagodica Bobica,
 crtana serija
 08.35 SpuzvaBob Skockani,
 crtana serija
 09.00 Edel i Starck: snažni i
 odvažni,
 humoristična serija
 09.55 Jednom lopov,
 kriminalistička serija
 10.40 Mijenjam ženu,
 dokumentarna sapunica (R)
 11.50 Koledžicom po svijetu,
 zabavna emisija (R)
 12.50 Nadreality show (R)
 13.30 Vijesti uz ručak
 13.35 Bibin svijet,
 humoristična serija (R)
 14.15 Don Juan De Marco,
 igrani film, ljubavna drama
 15.55 Od kolijevke pa do
 groba, igrani film

17.35 Odred za čistoću,
 zabavna emisija
 18.05 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti
 19.10 Salto, zabavna emisija
 20.05 Policijska patrola,
 dokumentarna sapunica
 20.50 Zakon braće,
 kriminalistička serija
 21.40 Ispod površine,
 igrani film, triler
 23.50 FBI: Istraga,
 dokumentarno-
 kriminalistička serija
 00.40 Novi forenzičari, serija
 01.30 Tajne sudske medicine,
 dokumentarno-
 kriminalistička serija
 02.20 Johnny Mnemonic,
 igrani film, znanstveno-
 fantastični triler (R)

**PONEDJELJAK
 16.4.2007.**

06.45 - TV raspored
 09.10 - Ubojstvo,
 napisala je - serija
 10.00 - Vijesti
 10.06 - National Geographic:
 Arktičko putovanje -
 Na tankom ledu
 11.00 - Vijesti iz kulture
 11.05 - Riječ i život: Vjerovati,
 slaviti, živjeti -
 religijski program
 12.00 - Dnevnik (T)
 12.30 - Dvoboj strasti, serija
 13.17 - Radni ručak
 14.15 - Ed 4., serija
 15.00 - Vijesti
 15.10 - Aladdin, crtana serija
 15.32 - Nora fora, igra za djecu
 16.35 - Život uživo
 17.40 - Vijesti
 17.50 - Metro express, emisija
 pod pokroviteljstvom
 17.55 - Najslabija karika, kviz
 18.40 - Obični ljudi, serija
 19.30 - Dnevnik (T)
 20.05 - Latinica: Zločin nikad
 ne zastarijeva, 1. dio
 21.00 - Latinica: Zločin nikad
 ne zastarijeva, 2. dio
 21.30 - Na posebnom zadatku:
 Hvar
 22.05 - Otvoreno (+Vijesti)
 23.00 - Vijesti iz kulture
 23.05 - 16. dani hrvatskog
 filma - kronika
 23.20 - Na rubu znanosti
 00.25 - Vijesti dana
 00.30 - Dobro ugodna večer:
 (Danijel Detoni i Repušić)
 dokumentarno-
 glazbena emisija
 01.45 - Ed 4., serija
 02.30 - CSI: Las Vegas 7.

03.15 - Bez oduševljenja,
 molim 3. -
 humoristična serija
 03.35 - M.A.S.H. 8.
 04.00 - Eko zona
 04.30 - Latinica: Zločin nikad
 ne zastarijeva
 06.00 - Dvoboj strasti, serija

08.00 - ŽUTOKLJUNAC
 08.55 - Moomini, crtana serija
 09.20 - NULTI SAT
 09.35 - Pročitani
 09.55 - Kratki spoj
 10.20 - Vremenski putnici,
 serija za mlade
 10.50 - Mali titani, crtana serija
 11.15 - Mali titani, crtana serija
 11.35 - Smokey and the Bandit,
 američki film
 13.10 - Vijesti na Drugom
 13.15 - Inspektor Morse, serija
 15.00 - Ubojstvo, napisala
 je - serija
 16.00 - Vijesti na Drugom
 16.10 - Kazalište u kući,
 TV serija
 16.45 - Pričeka jmo
 17.00 - Pričeka jmo
 17.15 - Dva i pol muškarca
 3., humoristična serija
 17.35 - Direkt
 18.10 - Županijska panorama
 18.33 - Vijesti na Drugom
 18.55 - Večernja škola
 19.25 - M.A.S.H. 8.
 19.50 - Bez oduševljenja,
 molim 3. - serija
 20.15 - CSI: Las Vegas 7.
 21.00 - Luda kuća 2., serija
 21.45 - Vijesti na Drugom
 22.00 - Buđenje mrtvih 4.
 23.30 - Metro express, emisija
 pod pokroviteljstvom
 23.35 - Dva i pol muškarca 3.
 23.55 - Pričeka jmo
 00.10 - Pričeka jmo
 00.25 - Pregled programa
 za utorak

07.10 Yu-Gi-Oh, crtana serija
 07.40 Šaljivi kućni video
 08.10 Čarobnice, serija
 09.00 Slučajni partneri, serija
 10.00 Nova lova, TV igra
 12.00 Vijesti
 12.10 Cosby show, serija
 13.10 Večernja škola - Praksa
 13.50 Skrivena istina, serija
 15.00 Ljubav i mržnja, serija
 16.00 Oluja, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.20 Sudnica Melani
 Vukmirice, court show
 18.20 Kontakt, talk show

19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Večernja škola - Praksa
 20.40 Kućanice, serija
 21.30 Uvod u anatomiju, serija
 22.30 Vijesti Nove TV
 22.40 Sex inspektori, serija
 23.30 Medicinska istraga, serija
 00.20 Seinfeld, serija
 00.50 Navy CIS, serija
 01.40 Prvi radni dan, serija
 02.30 Detektivi Hart: Povratak
 Hartovih, igrani film
 04.00 Medicinska istraga, serija
 04.40 Red Carpet
 05.30 Kraj programa

06.50 Fifi i cvjetno društvo
 07.05 Ed, Edd i Eddy
 07.25 Medvjedići dobra srca
 07.50 Princ iz Bel-Aira, (R)
 08.20 Puna kuća, (R)
 08.45 Pod istim krovom, (R)
 09.15 Bračne vode, (R)
 09.40 Deseta policijska
 10.40 Sudnica, show (R)
 11.40 Vijesti
 11.45 Ekkluziv, magazin (R)
 12.25 Sanja: Ništa nije gore od
 lošeg seksa!, show
 13.15 Zabranjena ljubav, (R)
 13.45 Amerika, (2 epizode)
 15.30 Princ iz Bel-Aira
 15.55 Puna kuća
 16.25 Pod istim krovom
 16.55 Sam svoj majstor
 17.20 Bračne vode
 17.45 Sudnica, show
 18.45 Vijesti
 19.10 Exploziv, magazin
 19.35 Zabranjena ljubav
 20.05 CSI: Miami, serija
 20.50 Zakon braće, serija
 21.35 Tarzan i izgubljeni grad,
 igrani film, avanturistički
 23.05 Vijesti
 23.20 Zakon braće, (R)
 00.50 FBI: Istraga, (R)
 02.10 Novi forenzičari, (R)
 03.00 Tajne sudske medicine,
 serija (R)

**UTORAK
 17.4.2007.**

06.45 - TV raspored
 09.08 - Mali savjeti za
 poljoprivrednike, emisija
 pod pokroviteljstvom
 09.10 - Ubojstvo, napisala
 je - serija
 10.00 - Vijesti
 10.06 - National Geographic:
 Kišna šuma velikog
 medvjeda

11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.15 - Ed 4., serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Aladdin, crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Potrošački kod
16.35 - Život uživo
17.35 - Vijesti
17.45 - Znanstvene vijesti
17.55 - Najslabija karika, kviz
18.40 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Globalno sijelo
20.45 - Kontraplan
21.40 - Poslovni klub
22.15 - Otvoreno (+Vijesti)
23.10 - Vijesti iz kulture
23.15 - 16. dani hrvatskog filma - kronika
23.30 - Dobro jutro, dokumentarni film
00.50 - Ponoćna antologija: La reine Margot (Kraljica Margot), francuski film
03.10 - Ed 4., serija
03.55 - Dr. House 2., serija
04.40 - Bez oduševljenja, molim 3. - humoristična serija
05.00 - Poslovni klub
05.30 - Potrošački kod
06.00 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Moomini, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Abeceda EU - slovo O
09.55 - Kriza s djevojkama, švedski dokumentarni film
10.20 - Vremenski putnici, serija za mlade
10.50 - Mali titani, crtana serija
11.15 - Klub ranoranilaca, američki film
12.50 - Vijesti na Drugom
12.55 - Lost in Space, američki film
15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Luda kuća 2., serija
16.45 - Pričekajmo
17.00 - Pričekajmo
17.15 - Dva i pol muškarca 3.
17.35 - Umnjak, znanstveni magazin
18.10 - Županijska panorama
18.33 - Vijesti na Drugom
18.55 - Večernja škola
19.25 - M.A.S.H. 8.

19.50 - Bez oduševljenja, molim 3.
20.15 - Između života i smrti, američki film
22.15 - Dr. House 2., serija
23.00 - Vijesti na Drugom
23.10 - Bullet in the Plate (John Woo), dokumentarni film
00.05 - Dva i pol muškarca 3., humoristična serija
00.25 - Pričekajmo
00.40 - Pričekajmo
00.55 - TV raspored za srijedu

07.10 Yu-Gi-Oh, crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.10 Čarobnice, serija
09.00 Kontakt, kviz
10.00 Nova lova - TV igra
12.00 Vijesti
12.10 Cosby show, serija
13.10 Večernja škola - Praksa
13.50 Skrivena istina, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
18.20 Kontakt, kviz
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Naša mala klinika, serija
21.30 Opasne djevojke, film
23.10 Vijesti Nove TV
23.30 Medicinska istraga, serija
00.20 Seinfeld, serija
00.50 Navy CIS, serija
01.40 Detektivi Hart: Misteriozna smrt, igrani film
03.10 JAG, serija
04.00 Sex inspektori, serija
04.50 Medicinska istraga, serija
05.30 Epicentar, talk show
06.30 Kraj programa

07.00 Fifi i cvjetno društvo
07.15 Ed, Edd i Eddy
07.40 Medvjedići dobra srca
08.05 Princ iz Bel-Aira, (R)
08.30 Puna kuća, serija (R)
09.00 Pod istim krovom, (R)
09.25 Bračne vode, serija (R)
09.55 Deseta policijska
10.50 Sudnica, show (R)
11.50 Vijesti
11.55 Exploziv, magazin (R)
12.25 Sanja: Što će nam doping, imamo slaninu i balkansku viagru, show
13.15 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.45 Amerika, telenovela (dvije epizode)

15.30 Princ iz Bel-Aira, serija
15.55 Puna kuća, serija
16.25 Pod istim krovom, serija
16.55 Sam svoj majstor, serija
17.20 Bračne vode, serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Exploziv, magazin
19.35 Zabranjena ljubav
20.05 Bibin svijet
20.40 Nadreality show
21.10 Nikad se nisam poljubila, igrani film, komedija
22.55 Reži me, dramska serija
23.50 Vijesti
00.05 Tarzan i izgubljeni grad, film, avanturistički (R)
01.25 CSI: Miami, serija (R)
02.10 Reži me, serija (R)

**SRIJEDA
18.4.2007.**

09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - National Geographic: Unutar specijalnih postrojba
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.15 - Ed 4., serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Aladdin, crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Glas domovine
16.35 - Život uživo
17.29 - Vijesti
17.39 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
17.45 - Najslabija karika, kviz
18.30 - Obični ljudi, serija
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Piramida, zabavni program
21.10 - Sudski poziv
21.45 - Otvoreno (+Vijesti)
22.45 - 16. dani hrvatskog filma - kronika
23.00 - Drugi format
00.05 - Festivali filmovi: La sentinelle, francuski film
02.30 - Ed 4., serija
03.15 - Galactica 2., serija
04.00 - M.A.S.H. 8.
04.25 - Skica za portret
04.35 - Drugi format
05.30 - Euromagazin
06.00 - Dvoboj strasti, serija

08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Moomini, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Predstava
09.55 - Športerica
10.20 - Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
13.25 - Vijesti na Drugom
13.30 - Ten Who Dared, film
15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Globalno sijelo
16.40 - Pričekajmo
16.55 - Pričekajmo
17.10 - Dva i pol muškarca 3.
17.35 - Euromagazin
18.10 - Županijska panorama
18.33 - Vijesti na Drugom
18.55 - Večernja škola
19.25 - M.A.S.H. 8.
20.00 - Emisija
20.10 - Prijenos utakmice
22.05 - Emisija
22.50 - Galactica 2., serija
23.35 - Vijesti na Drugom
23.45 - Chaplin Today: The Kid, francuski film
00.12 - Chaplin Today: Limelight, francuski film
00.39 - Chaplin Today: A King in New York, francuski film
01.06 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
01.10 - Dva i pol muškarca 3.
01.30 - Pričekajmo
01.45 - Pričekajmo
02.00 - Pregled programa za četvrtak

07.10 Yu-Gi-Oh, crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.10 Čarobnice, serija
09.00 Kontakt, kviz
10.00 Nova lova - kviz
12.00 Vijesti
12.10 Cosby show, serija
13.10 Večernja škola - Praksa
13.50 Skrivena istina, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
18.20 Kontakt, talk show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Kviskoteka, kviz
21.50 U sridu, društveno politički magazin
23.00 Vijesti Nove TV
23.10 Novac, business magazin
23.40 Seinfeld, serija
00.10 Ništa zajedničko, serija
00.30 Sve što znam o muškarcima, serija

01.00 National geographic report:
01.05 Navy CIS, serija
01.50 Detektivi Hart: Avantura u New Yorku, igrani film
03.10 JAG, serija
04.00 Ništa zajedničko, serija
04.30 Sve što znam o muškarcima, serija
04.50 U sridu, društveno politički magazin
06.00 Kraj programa

07.00 Fifi i cvjetno društvo
07.15 Ed, Edd i Eddy
07.40 Medvjedići dobra srca
08.05 Princ iz Bel-Aira, (R)
08.30 Puna kuća, (R)
09.00 Pod istim krovom, (R)
09.25 Bračne vode, (R)
09.55 Deseta policijska
10.50 Sudnica, show (R)
11.50 Vijesti
11.55 Exploziv, magazin (R)
12.25 Sanja: Zašto nemam sreće s muškarcima?, show
13.15 Zabranjena ljubav, (R)
13.45 Amerika, (dvije epizode)
15.30 Princ iz Bel-Aira
15.55 Puna kuća
16.25 Pod istim krovom
16.55 Sam svoj majstor
17.20 Bračne vode
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Exploziv, magazin
19.35 Zabranjena ljubav
20.05 CSI: New York, serija
20.50 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
21.40 Ubojiti nagon, serija
22.35 Reži me, dramska serija
23.30 Vijesti
23.45 Fear Factor, show (R)
00.40 Nikad se nisam poljubila, igrani film, komedija (R)
02.20 Reži me, serija (R)

**ČETVRTAK
19.4.2007.**

09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - National Geographic: Ulaženje u veliku piramidu
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Drugo mišljenje
12.00 - Dnevnik
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.15 - Ed 4., serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Aladdin, crtana serija

15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Moja trapula, film
16.35 - Život uživo
17.40 - Vijesti
17.50 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
17.55 - Najslabija karika, kviz
18.40 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?
21.10 - Brisani prostor
22.05 - Pola ure kulture
22.40 - Otvoreno (+Vijesti)
23.35 - Vijesti iz kulture
23.40 - 16. dani hrvatskog filma - kronika
00.00 - Vrhunska prijevara, film
01.35 - Ed 4., serija
02.20 - CSI Miami 4., serija
03.05 - M.A.S.H. 8.
03.30 - Bez oduševljenja, molim 3. - serija
03.50 - Skica za portret
04.05 - Moja trapula, film
05.05 - Brisani prostor
05.55 - Dvoboj strasti, serija

07.10 Yu-Gi-Oh, crtana serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.10 Čarobnice, serija
09.00 Kontakt, kviz
10.00 Nova lova - kviz
12.00 Vijesti
12.10 Cosby show, serija
13.10 Večernja škola - Praksa
13.50 Skrivena istina, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
18.20 Kontakt, kviz
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Istraga, kriminalistički magazin
22.10 Vijesti Nove TV
22.20 Slijepa pravda, serija
23.10 Forenzičari u potrazi za istinom, serija
00.00 Seinfeld, serija
00.30 Navy CIS, serija
01.20 Detektiv Hart: Stari prijatelji nikad ne umiru, igrani film
02.50 JAG, serija
04.20 Slijepa pravda, serija
05.10 Forenzičari u potrazi za istinom, serija
06.00 Novac, business magazin
06.30 Kraj programa

08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Moomini, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.55 - Kokice
10.20 - Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
13.25 - Vijesti na Drugom
13.30 - Muž najbolje prijateljice, kanadski film
15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Sudski poziv
16.40 - Pričekajmo
16.55 - Pričekajmo
17.10 - Dva i pol muškarca 3.
17.35 - Sasvim obični ljudi: Cerebralna paraliza
18.10 - Županijska panorama
18.33 - Vijesti na Drugom
18.55 - Večernja škola
19.25 - M.A.S.H. 8.
19.50 - Bez oduševljenja, molim 3. - serija
20.15 - CSI Miami 4., serija
21.00 - Bitange i princeze 3.
21.40 - Luka i igara
22.05 - Vijesti na Drugom
22.20 - Vrtoglavica 2
22.50 - Assault On Precinct 13, američki film
00.35 - Metro express
00.40 - Dva i pol muškarca 3.
01.00 - Pričekajmo
01.15 - Pričekajmo
01.30 - Pregled programa za petak

07.00 Fifi i cvjetno društvo
07.15 Ed, Edd i Eddy
07.40 Medvjedići dobra srca
08.05 Princ iz Bel- Aira, (R)
08.30 Puna kuća, serija (R)
09.00 Pod istim krovom, (R)
09.25 Bračne vode, serija (R)
09.55 Deseta policijska
10.50 Sudnica, show (R)
11.50 Vijesti
11.55 Eksploziv, magazin (R)
12.25 Sanja: , show
13.15 Zabranjena ljubav, (R)
13.45 Amerika, (dvije epizode)
15.30 Princ iz Bel- Aira
15.55 Puna kuća
16.25 Pod istim krovom
16.55 Sam svoj majstor
17.20 Bračne vode
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti
19.10 Eksploziv, magazin
19.35 Zabranjena ljubav
20.05 Mijenjam ženu
21.10 Otrovnost Ivy: Novo zavođenje, igrani film
22.50 Reži me, dramska serija
23.45 Vijesti
00.00 CSI: New York, (R)
00.50 Zaboravljeni slučaj, (R)
01.35 Ubojiti nagon, (R)
02.25 Reži me, dramska serija (R)

TV TJEDNIK

Emisija na hrvatskom jeziku »TV Tjednik« na programu YU ECO televizije emitira se petkom u 22,30. Repriza je nedjeljom u 10,30 sati.
E-mail: tvttjednik@yahoo.com

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se srijedom na programu HRT1, u terminu od 16 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Ususret Europi' (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Kamo za vikend' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultura četvrtkom' (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 – 21,00

- Glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', zabavna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (zanimljivosti, moda, Tjedni vodič)
- 19,30 'Priča za laku noć' – Dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba

IN MEMORIAM

Prije 100 godina rodio se Lazar Prčić sin Stipana, (1907.-1979.), odvjetnik iz Subotice. S vječnim sjećanjem i zahvalnošću sin Milivoj, odvjetnik u mirovini i unuk Dražen, dipl. pravnik – novinar.

Počivao u miru.

Mali oglasi

Prodajem kuću u Starom Žedniku, u centru sela, 84 m², dvije sobe, kuhinja i kupatilo. Plac je dvije motike s postojećim objektima. Interesirati se na broj tel. 787-091 ili 063 80 87 840.

Kupujem sređenu četvorosobnu kuću ili kuću za rušenje s većim placem u Subotici, prvenstvo lokacije imaju Mjesne zajednice: Bajnat, Novo selo, Ker ili Gat. Tel. 063 80 87 840.

Prodajem šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera, tijekom cijele godine prodajem, Karan. Tel: 025 830 475 i 063 71 74 888.

Dajem u zakup lijep poslovni prostor u centru grada (35 četvornih metara) sastavljen iz dvije prostorije plus sanitarni čvor. Tel: 064 22 96 773

Izdajem novu garsonjeru u centru Subotice Tel: 063 70 81 14

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

SUBOTICA-TRANS obavlja putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

